

naša luč

1986

1

slovenska beseda je beseda praznika, petja in vriskanja

ivan cankar

Glagol v tvornem načinu pove, da nekdo nekaj *dela*. (Primer: Brivec brije deda.)

Glagol v srednjem (povratnem) načinu izraža dejanje, ki se *vrača* na tistega, ki nekaj dela. (Primer: Gledavci se oblačijo.)

VAJA — Popravi napake v *tehle stavkih*: Še vedno leskečejo tvoje oči. Ali upaš skočiti tu čez? Sedaj začenja doba nasilja. Tu neha drugo poglavje. Pouk konča ob 11^h. Potem so drevesa nehala, bilo je le še polje.

Glagol v trpnem načinu pove, da se z nekom nekaj *dogaja*, da je trpen. (Primer: Kolo bo popravljen jutri. Knjiga se že tiska.)

Če se le dá, se trpni obliki glagola s se ognemo in dejanje opišemo drugače. (Primer: Knjiga se že tiska. Knjigo že tiskajo.) Ta oblika je lepa le pri brezosebni glagoli. (Primer: Oblači se. V mlinu se dvakrat pove.)

VAJA — Popravi napake v *tehle stavkih*: V službo se ga sprejme takoj. Sprejema se nove naročnike. Povsod se jo vidi. Vsak dan se sliši kakšno novico. Odpadke se mora ročno odstraniti. Odrezke se potem stehta. Po montaži se novo žago preskusi. V posodo se dovaja paro.

Kako se meče mrežo za ribe? Rabi se jo za izdelavo papirja.

NEOSEBNE GLAGOLSKE OBLIKE

Neosebne glagolske oblike so *nedoločnik*, *namenilnik*, *deležniki* in *glagolnik*.

Nedoločnik

Nedoločniki se končujejo na *-ti* ali *-či*. (Primer: Moram iti k zdravniku. Streči ni lahko.)

Nedovoljeno je rabit i v zvezi z nedoločnikom besedico *za*. (Nápak: Imaš kaj za kaditi? Saj ni za povedati. Nič nimam za brati. Ni ga bilo za spoznati. Prav: Imaš kakšno cigareto? Saj ni mogoče povedati. Nimam kaj brati. Ni ga bilo mogoče spoznati.)

VAJA — Postavi naslednje glagole v nedoločnik: zasmehujejo, gnijejo, cveto, peko, tepo, je rekel, bo legel, ne sopi, žanjejo, pošel je, bo prešlo, grizli so, grem, mažeta, ne pljuj, plujemo, morete, boš moral.

Namenilnik

Namenilniki stoje za glagoli, ki *pomenijo* ali *povzročajo premikanje*. (Primeri — Pomenijo

premikanje: So odšli *iskat* pomoč. Se peljemo *obiskat* teto. Je odhitela *streč*. — *Povzročajo premikanje*: Dali so ga *učit*. Namenjen je bil k sosedu *orat*. Poslal ga je *iskat* časopis.)

Deležnik na -e

Ta deležnik se rabi le pri nekaterih *nedovršnih glagolih*. (Primeri: Ječé je omahnil. Omahovaje je vstopil. Jecljaje je odgovoril.)

Povratni glagoli ohranijo *zaimsek se*. (Primer: Oziraje se je odhajal.)

Deležnik na -č

Te deležnike delamo le iz *nedovršnikov*. (Primer: Puhajoč gre vlak skozi noč. Zavila je okoli cvetočega grma.)

VAJA — Naredi iz naslednjih glagolov deležnike na -e in -č: iti, strmeti, menjati, gospodovati, premljševati, jokati, smejati se, hoteti, risati, plesati.

Deležnik na -l

S tem deležnikom delamo *pretekli* in *prihodnji čas*. (Primeri: Jaz pa nisem pel. Jutri boš jokal. Porumeneli listi odpadajo.)

VAJA — Naredi iz naslednjih glagolov deležnike na -l: iti, biti, gristi, peči, tolči, pomolsti, teči, natvesti, navesti, navezati, oskubsti, odstreti.

Deležnik na -n, -t

Ta deležnik izraža *stanje* po dovršenem dejanju. (Primeri: Vedro je napolnjeno z vodo. Vprašanje je zelo zapleteno.)

Nekateri primeri: znesen, pomolzen, oskuben, vprežen, spečen, zlomljen, zavarjen, zmerjen, razdeljen, pokošen, kupljen, omlačen, pomlajen.

VAJA — Naredi iz naslednjih glagolov deležnike na -n ali -t: prinesiti, pomesti, zabosti, ožeti, posneti, pomladiti, zakriviti, oklestiti, nasaditi, ugrabiti, podeliti, zaploditi, obdariti, zaželeli, pogostiti, prenagli se.

REŠITEV VAJ iz prejšnje številke:

1. Zahvalim se Bogu za zdravje. Ponašal se z denarjem. Hrepeni po domu. Skrbiva za otroke. Preživela bosta vse otroke. Onadva se izogibata sosedov. Želimo si počitnic. Čakate na strica.

2. Ušel bom. Bodel bo. Plela boš. Pletli bosta. Rjul bo. Šli bodo. Bomo.

3. Lezi na zemljo! Ne pecite črnega kruha! Ne strizita slik! Vrzi to v ogenj! Ne mečite kamenja! Ne rujta rož! Vedite to! Obleci otroka! Ne kolni!

Naslovna fotografija:
ZNAMENJE v Dražgošah

skrb za vrednote v slovenskem prostoru

Če se v matični domovini po eni plati krize — gospodarska, narodna, нравna — množijo in večajo, se pa po drugi plati prav tako množijo in večajo skupine ljudi, ki na pojave krize opozarjajo in jih skušajo reševati.

Katere so te skupine v slovenskem prostoru?

• Najprej so to slovenski kristjani. Cerkev je na prvem mestu zdravih sil v narodu ne le časovno, saj je vse od konca vojne zagovornica zapostavljenih v matični domovini, ampak tudi sicer: po številu pripadnikov; po strukturah, po katerih je navzoča v celotnem slovenskem prostoru prav do zadnjega zaselka; po vsebini dela: oznanja in vzgaja ljudi za osvobodjenje v vseh pomenih, smereh in razsežnostih tega pojma; po zavzetosti, s katero vrši svoje delo.

• Potem so slovenski pisatelji. Vedno glasnejši in pogumnejši so, ko gre za vrnitev slovenske družbe k vrednotam. Na javni tribuni svojega društva v Cankarjevem domu v Ljubljani (9. in 10. jan. 1985) so marsikaj povedali. „Današnja stopnja našega razvoja lahko na kratko imenujemo kriza morale! Iz te krize se skotijo še razne druge krize: stabilizacija tartifovstva (= svetohlinstva), devaluacija resnice, inflacija laži, milijarde moralnih dolgov do padlih in umrlih za humani socializem, revalorizacija družbenopolitične in kazenske neodgovornosti“ (Torkar). Partija „brez spoštovanja človekove božje svobode čepi nad nami kot koklja nad piščanci in kot edina odločujoča volja, ki v kali blokira vsako svobodno voljo“ (Rožanc).

• Tretja skupina so slovenski časnikarji. Ti so si, tako kot srbski, izsilili vsaj nekaj prostora za nepristransko poročanje, čeprav kajpada še vedno po vseh uredniških sredstvih javnega obveščanja sedijo ljudje s škarjami, ki krojijo resnico po okusu tistih na vrhu.

• In končno je tu mladina. Njeno glasilo Mladina je bilo zaradi preodkritega pisanja ponovno zaplenjeno. Mladina ima silno tenak posluš za resnico in pravico, poleg tega pa dosti korajže, saj nima kaj izgubiti. Katoliška mladina je zelo zavzeta posebno v graditvi vrednot (z glasilom Tretji dan, s svojimi množičnimi srečanji v Štični, posebno pa z vsakoletnim jesenskim teološkim tečajem v Ljubljani, ki postaja vse bolj svobodna tribuna različnih mnenj).

Vse reke se v globini stikajo. Tudi vsa napredna in svobodna mnenja v Sloveniji se združujejo v en tok, ki postaja vedno močnejši. Bog daj, da bi se tako okreplil, da bi zajezil vse krize v slovenskem prostoru.

Založnik: Avguštin Čebul,
župnijski urad Št. Lenart,
9507 Ričarja vas.
Odgovorni urednik: dr. Janez
Hornböck, 9020 Celovec, Vik-
tringer Ring 26. Tisk: Tiskar-
na Družbe sv. Mohorja, 9020
Celovec, Viktringer Ring 26.
Usmeritev: Versko-kulturni
in informacijski mesečnik za
Slovence na tujem.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt
Austrija

NAROČNINA (v valuti zadev-
ne dežele):

Anglija 5 fun.
Avstrija 130 šil.

Belgija	400 fran.
Francija	60 fran.
Italija	12.000 lir
Nemčija	20 mark
Nizozemska	20 gid.
Švedska	60 kron
Švica	19 fran.
Avstralija	9 dol.
Kanada	12 dol.
ZDA	10 dol.

Razlika v cenah je zaradi
neenake poštnine v posa-
meznih državah in različnih
deviznih preračunavanj.
Naročnike sprejemajo pover-
jeniki in uprava NAŠE LUČI.

PRINTED IN AUSTRIA

Pesem božje ljubezni

Ah, dragi Bog,
koliko problemov imaš z nami!

Prva in zadnja pesem,
ki bo odmevala tja v večnost, Oče,
je pesem Tvoje LJUBEZNI do nas.
To je pesem MIRU za vse ljudi
(a za premnoge nerazumljiva),
pesem PRIJATELJSTVA in LJUBEZNI
(toda stezo našega življenja prečesto križa sovražstvo),
pesem SPRAVE in OSVOBODITVE
(a ljudje in narodi ostajajo nespravljeni:
eni gospodovalni, drugi potlačeni),
pesem ZVESTOBE in pesem SREČE
(a naša sebičnost, naša zaverovanost vase
lomi vedno znova njeno božansko moč).

Problemi, Gospod!

A ti, dragi Oče, pričakuješ,
da rešujemo te probleme mi sami.
Dal si nam razum in svobodno voljo
in nas vabiš,
da postanemo
Tvoji SODELAVCI
pri spopolnjevanju stvarstva,
pri graditvi miru in vesoljnega bratstva.

Nekaj nemogočega?
Ne!
Razumem, Gospod:
nekaj povsem mogočega!

V Jezusu, v betlehenskem,
mi je blizu Nekdo,
ki dela iz mene ČLOVEKA MIRU,
ki podpira mojo RAST v LJUBEZNI,
blagoslavlja mojo STRAST za RESNICO in PRAVICO,
mojo SOLIDARNOST z malimi, potlačeni in preganjanimi.

Nekdo, ki mi vedno ostaja zvest,
ki me vedno znova išče
in me z vso potrpežljivostjo
skuša oblikovati
za Svojega SODELAVCA...

Naj pesem božje ljubezni
odmeva v mojem in tvojem srcu,
sestra, brat,
vse dni Gospodovega leta 1986!

Boris Dolinar

Nezgode

„Šmuglar“

„Česa takega pa še ne, odkar smo zadnjikrat klali!“ je — pozabivši na to, da so pri njihovih sosedih v Kranjski Bistrici ravno tistega dne zjutraj zaklali prašička — vznemirjeno vzkliknil gospod Neroda, ko je odpiral poln prtljažnik svojega avtomobila in pri tem čisto po naključju za steklom hrbtnega okenca odkril kupček Naše luči, na katerem je ležalo vsaj štirideset izvodov številke 10. Ravnokar se je namreč vrnil z božičnih in novoletnih počitnic, ki jih je bil preživel doma v Kranjski Bistrici.

Gospod Neroda pogosto potuje s svojim avtomobilom v domovino k svojim staršem. Pri tem obišče navadno še vse svoje bližnje in daljne sorodstvo ter prijatelje in znance. Vsake počitnice preživi doma. Skoraj vsak prost dan izrabi za to, da se odpelje domov k svojim, če je to le mogoče. Njegov avto je prevozil že ogromno kilometrov in prav gotovo ga poznajo že vse najbolj znane avtomobilske ceste. Pa tudi mnogi cariniki, seveda. Le-ti pa niso pri gospodu Nerodi še nikoli odkrili česar koli prepovedanega, dasi se pojavi na jugoslovanski carini vsakokrat vsaj dvakrat, če hoče domov in potem spet nazaj v tujino. Saj tudi niso mogli ničesar odkriti, ker ni nikoli ničesar imel. Gospod Neroda namreč še nikoli ni česa „na črno“ prenesel čez carino ali „prešvercal“, če se izrazimo v rajn slovenski šprahi.

Domov v Kranjsko Bistrico pa tudi ne more priti kar praznih rok (ali bolje: praznega prtljažnika). To bi bilo kratko malo nemogoče. Domače je treba vendar vedno obdarovati. In to vsakega posebej. Gospod Neroda je zmeraj igral pri hiši neke vrste strica, včasih pa je bil tudi dedek Mraz. In pri tem ni smel na nikogar pozabiti in za vsakega posebej je moral vedeti, kaj si želi.

Njegov očka si na primer velikokrat zaželi kakšno tako reč, ki je ni mogoče najti v nobeni trgovini, pa mu mora gospod Neroda potem prinesiti pač kaj drugega. Sicer pa ima gospod Neroda toliko sorodnikov in znancev pa prija-

gospoda Nerode

teljev, da je prtljažnik njegovega avtomobila vselej zvrhano poln. Poleg drugih je treba obdarovati še sestrična štiritletnega sinčka in bratovo triletno hčerkico. Upoštevati je treba tudi sosedovega starega ata, ki rad kadil samo tak in tak tobak, ki ga — seveda — doma ni, pa še botro Angelo, ki ima rada neko prav posebno kavo, s katero je pri nas, kakor vemo, sploh zelo hudo.

Seveda pa gospod Neroda ne tovari samo v eno smer, ampak v obe! Marsičesa, kar je v Kranjski Bistrici, ni v Freistadtu, in tako je prtljažnik njegovega avtomobila tudi za nazaj vedno poln. Mnogokrat prevaža v velikih količinah tudi take stvari, ki se jih — na videz — sploh ne splača prevažati. Nekateri reči prevaža namreč v eno in v drugo smer. Tako prepeljuje na primer nemške makarone, svojo najljubšo jed, v ogromnih vrečah iz Freistadta čez mejo v Kranjsko Bistrico, ker so le-ti po njegovem okusu najboljši; v Nemčiji jih kupuje od tovarne Birkens in v Kranjski Bistrici zalaga z njimi še celo sososko. Kadar pa se odpravlja nazaj v Freistadt, vzame vselej s seboj veliko količino domačih makaronov znamke Mlinotest Ajdovščina in jih prepelje na drugo stran, saj vendar v Nemčiji takih ni. Če bi ga kdo vprašal, zakaj to počenja, bi mu gospod Neroda samozavestno odgovoril: „Ha, Nemci sploh ne vedo, kaj so to pravi makaroni! Prave makarone znamo delati samo pri nas v Kranjski Bistrici.“ In če bi ga nato vprašali, zakaj kljub temu prevaža nemške makarone v Kranjsko Bistrico, bi nam odgovoril: „Zato ker so nemški makaroni vendar stokrat boljši od naših!“ Itd.

Nekaj podobnega je tudi s kranjskimi klobasami, ki jih prav tako prevaža sem in tja. Velike količine kranjskih klobas, ki vsekakor veljajo po vsem svetu za posebnost, tovari vsakokrat iz Kranjske Bistrice v Freistadt samo zato, ker jih tam pač ni. Z njimi zalaga potem navadno tudi svoje vernike, češ „človek ne živi samo od božje besede, tudi domača kranjska klobasa mi je včasih potrebna“. Kakšne klobase pa

prevaža gospod Neroda nazaj v Kranjsko Bistrico? Ha! Tudi kranjske. Povprečen človek bi rekel, da v Nemčiji pač ni kranjskih klobas, pa bi se zelo motil. Kranjske klobase obstajajo namreč povsod tam, kjer živijo pravi Kranjci, se pravi ljudje z levega brega Save. To pa seveda ni le v Kranju ali v Kranjski Bistrici, saj jih živi mnogo tudi v tujini. Popolnoma mogoče je torej, da obstajajo kranjske klobase tudi v Nemčiji, in sicer iz enakega mesa, z enakimi začimbami, zavite v ustrezno črevo in na enak način, le da so narejene v Freistadtu, Offenburgu ali Steinfeldu. Take klobase, ki so včasih boljše kakor tiste, ki so narejene v Kranju ali v Kranjski Bistrici, pa prinese gospod Neroda svojim dragim domačim.

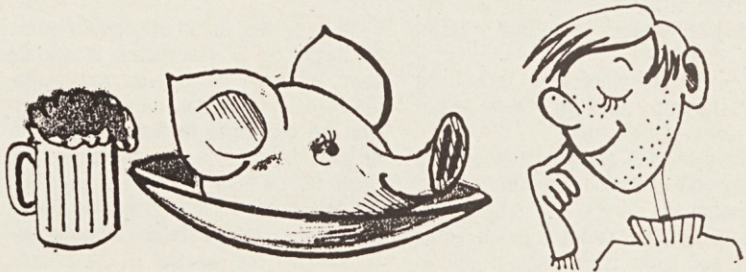
Če cariniki na meji odprejo njegov prtljažnik, ga pač ne morejo ustaviti in popolnoma izključeno je, da bi ga zaradi teh reči lahko zaprli. Človek gre sedet navadno zaradi česa takega, česar ne bi smel prenašati čez carino. Tega pa gospod Neroda nikoli ne počenja, saj smo že rekli, da ne „šverca“. Če bi namreč on, ki je duhovnik, „švercal“ in ga pri tem ne bi nihče odkril, bi bil to greh, ki bi se ga moral izpovedati pred svojimi kolegi, za katere pa sam prav dobro ve, da so jih pri teh stvarih na meji že odkrili, in le-ti bi mu bili za to pač zeleno nevoščljivi (kar je ena od konstantnih vrlin našega naroda). Res pa je tudi, da bi lahko, če se tega ne bi zavedal, prepeljal marsikaj čez carino, ne da bi grešil, tudi če bi ga zato potem zaprli.

Nekoč se mu je nekaj takega že zgodilo. Gospod Neroda je zelo dober duhovnik, je pa tudi močno neroden, tako neroden, da mu je včasih že kar

nerodno. Svoje vernike zelo spoštuje in je nanje tudi močno navezan. Ker jim želi vse najboljše, jim vedno posveti veliko časa in zanimanja. Ko prispe v njegovo župnijo pošiljka Naše luči, je ne pošlje na naslove svojih vernikov kar po pošti, saj bi tako z njimi ne imel osebnih stikov in se ne bi mogel z njimi ničesar pomeniti. Ne bodi len, vzame s kupa nekaj izvodov, jih položi na policičko za okencem svojega avtomobila in se z njimi odpelje po mestu na obiske, kjer jih potem razdeli. Tako se lahko z vsakim od svojih vernikov še po mili volji pogovarja in mu na primer ob 10. številki Naše luči zaželi tudi še osebno „vesel božič in srečno novo leto“.

Nekoč je tako ob začetku božičnih počitnic pozabil preostale izvode Naše luči v avtu in se je z njimi nevede meni nič tebi nič odpeljal lepo v Kranjsko Bistrico na božično-novoletne počitnice. Na carini ga niso odkrili, kar je zelo zanimivo. „Strah in groza!“ bi bržkone rekel kak naš vrli carinik, ko bi bil v avtu, ki bi ga pregledal, na poti nazaj, iz Kranjske Bistrice v Freistadt, odkril sveženj kakih štiridesetih izvodov prepovedane revije, ki je v vsej nedolžni pozabljenosti ležala na policički zadnjega okenca in s temne podlage sijala v svetli zimski sončni dan svoj beli naslov: Naša luč. In gospod Neroda se je pozneje še sam sebi čudil, da revije doma ni bil razdelil, ko jo je imel že doma, v Kranjski Bistrici, in jo je tam celo prebiral, pa je bil nanjo vendarle čisto pozabil.

Imel je še srečo, da ga niso odkrili, saj so taki in podobni „uvozi“ pri nas kazniv. Da pa je prepovedano „robo“ nevede in čisto brez koristi najprej uvozil in nato spet izvozil, sodi pač v vrsto dogodkov, ki jih lahko imenujemo „majhne nezgode dobrega gospoda Nerode“.

Leto za letom si na prehodu iz starega v novo leto opolnoči v Evropi privoščimo razkošje, da pošljemo v zrak na tisoče raket, petard in raznih bomb kot znak za začetek novega leta. Vse skupaj potem potrdimo v topli sobi še z odpiranjem šampanjca, pok zamaška pa naj nam prinese srečen začetek.

Tega včasih doma nismo poznali. **Novo leto** smo vedno pričakali **kot drugi božični dan**: zvečer smo se zbrali ob jaslicah, zmolili rožni venec in pokropili vso hišo — z željo, **da bi nas tudi v novem letu spremljal božji blagoslov**.

Premišljudem, kaj imamo od novega načina pričakovanja novega leta . . . Zagotovo bolj prazno denarnico. Pa nekaj ur v izbrani družbi in veselem razpoloženju . . . Je vredno to ohraniti in gojiti? Ali ni vse skupaj vendarle preveč hladno in brezdušno? Naj še toliko premišljudem, česa posebno velikega pri vsem tem res ne morem odkriti. Pa vseeno se mi zdi, da bi nekaj manjkalo, če nebo ta večer ne bi zažarelo v luči raket.

Prvi del večera — tisti, ki se ga starejši še spominjamo iz naše mladosti — prav lahko ohranimo in ga seveda tudi moramo ohraniti. Drugi del pa naj prav tako ostane — za pričakovanje trenutka, ko udari ura polnoč. Nekaj je pri tem namreč vendarle dobrega in škoda bi bilo, ko bi čisto odpadlo: zbrani smo, skupaj smo in voščimo si „srečno novo leto“. Nenadoma se namreč zavemo, da smo drug ob drugem, da drug drugega potrebujemo, da drug drugemu želimo nekaj dobrega. Za naš čas že kar čudno, da smo vsaj enkrat na leto enakega mišljenja!

Zadnje čase ljudje temu „srečnemu novemu letu“ vedno bolj pogosto dodajajo še čisto določeno željo, „da bi bilo zdravo“, češ saj potem bo že šlo (zlobni jeziki pripominjajo navadno še: „pa brez otrok!“ — kar je več kot brezdušno in zagledano samo v lastni jaz).

Ja, vso našo srečo smo spravili na kratko besedo: **zdravje**. Le-to je postalo osnova naše sreče.

Sprašujem se, zakaj nam je postalo zdravje tako potrebno, da nam je glavno merilo za srečo . . . Lahko si predstavljam, da zategadelj, ker zdrav človek pač lahko odloča sam o sebi in

ne potrebuje vedno koga, ki naj bi mu pomagal. Biti bolan pomeni biti nenehno od koga odvisen. In le kdo hoče biti danes, ko tako radi ponavljamo samostojnost, še od koga odvisen!? Če pa nas obišče sestra bolezen, kot bi napisal sveti Frančišek, potem je seveda konec naše neodvisnosti. Navezani smo na posteljo, odvisni od postrežbe, skratka: vsa naša dejavnost je omejena in skorajda končana, počutimo se majhne, nemočne, včasih celo sami sebi odveč.

Zato moderni človek dobro ve, da mu je zdravje največja vrednota. Odtod tudi ta želja ob novem letu.

Ta želja je seveda za vsakogar od nas več kot upravičena. A vendar: kaj pa naj poreče bolnik, ki bi rad ozdravel, pa ve, da ne bo? Bo potem njegovo leto, njegovo novo in za marsikoga tudi zadnje leto, nesrečno, namesto da bi bilo srečno? Ali ni to nekoliko prehudno in prekrito? Kako naj mu voščimo srečno novo leto, ko pa vemo, da je in bo — po naših merilih — zanj zagotovo nesrečno?

Rešitev vidim v tem, da se povežemo z začetkom zadnjega večera v letu, ko molimo in prosimo, da naj nas Bog varuje. To krščansko voščilo ob novem letu, ki sprejema v naše življenje in v naše misli Boga, se mi zdi veliko bolj pomembno in resnično kot karkoli drugega.

Ampak le komu si še upamo voščiti ob novem letu leto, polno božje navzočnosti in milosti!? Za mnoge, ki ne žive več kot pravi kristjani, iz vere, bi bila ta želja več kot starokopitna.

Le zakaj naj bi imel Bog povsod svoje prste vmes! bo porekel marsikdo; saj se bom moral vendar vse leto sam truditi in delati in garati, Bog namesto mene ne bo ničesar naredil!

Moti se moj dobri moderni človek, če misli, da si vse naredi in prižiga sam. Pozablja, da je sveti apostol Pavel že davno povedal, da **v Bogu živimo, se gibljemo in smo**. Zato je tudi za naše zdravje „pristojen“ le Bog — če naj se tako izrazim —, saj samo On določa čas našega življenja. Zdravje, ta naša tako zaželena dobrina, se bo končalo prej ali slej — za zmeraj,

in dano nam bo novo življenje, brez bolečin in smrti, v večnosti.

Prav zato je naše krščansko voščilo ob novem letu nujno usmerjeno v neskončno večjo dobrino, kot je lahko zdravje. V dobro, da bi bilo naše življenje v novem letu življenje z Bogom. Njemu ga izročimo in uravnavajmo ga po Njegovem načrtu! Za Boga pa ni pomembno, ali smo zdravi ali bolni, ampak ali Mu pripadamo ali pa smo se od Njega oddaljili. Najbolj trdno zdravje nam, nič ne koristi, če smo zapustili Njega, in najhujša bolezen je lahko največji blagoslov, če smo v njej odkrili in našli Njega, saj nas leto vodi v srečno večnost. **Kaj pomaga človeku, če si ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi!** nas opozarja Jezus.

Zato naj bo moje voščilo ob novem letu želja, da bi vsi, ki smo krščeni, spet odkrili Boga kot najvišjo in zadnjo vrednoto, in želja, da bi bilo vse naše delo v službi Boga, z Njim začeto in z Njim končano.

Pri tem je čisto vseeno, kakšen poklic imamo. Vendar pa drži nepreklicno: **samo z Bogom začeto delo bo blagoslov imelo**. To naše delo pa je pošteno opravljanje naših poklicev, na primer poklica strežnice ali snazilke, mehanika ali inženirja, profesorja na univerzi ali uličnega čistilca. Povsod nas je postavil Bog v službo človeka in s tem v Svojo službo. Odmeril nam je čas in prostor, da kot kristjani v njem gradimo božje kraljestvo na zemlji, kraljestvo, kjer je (bo) merilo **poštenost, dobrotu in ljubezen**.

Če bo to načelo postalo načelo našega dela v letu Gospodovem 1986, potem bo svet v tem letu postal boljši, saj bo odpadlo toliko slabega, kolikor več dobrega bomo naredili.

Sveti Pavel, čigar spreobrnjenje obhajamo ta mesec, nam zgovorimo kliče: **bratje, zdaj je čas rešitve bližje kakor kdaj, ker nam je Kristus bližje!**

Ne zdravje ali bolezen, temveč Kristus naj nam postane spet bližji; zato čujmo kot goreči kristjani, ki moramo spreobrniti in spremeniti svet, ker imamo **luč življenja**.

Da bi nam bila ta luč največje merilo in vrednota, vam voščim

vaš don Kamilo

Škofova beseda sobratom

Pismo ljubljanskega nadškofa in slovenskega metropolita dr. Alojzija Šuštarja slovenskim duhovnikom ob začetku novega cerkvenega leta, ki ga zaradi njegove tehtnosti, globine in obče veljavnosti ponatiskujemo v celoti, saj velja pravzaprav nam vsem, tako duhovnikom kot neduhovnikom, za vse naše delo, duhovniško, duhovno in fizično, in za vse naše življenje in nehanje.

*„Z milostjo ste namreč odrešeni po veri,
vendar ne iz svoje moči,
ampak je to božji dar“
(Ef 2, 8)*

Dragi sobratje!

„Ali se spleča? Ali sploh še kaj dosežemo? Koliko uspeha imamo?“ Morda se komu vsiljujejo ta vprašanja, ko smo spet na začetku novega cerkvenega leta. Sicer pa je že tako dovolj začetkov: vsak mesec, vsak teden, vsak dan je treba znova začeti. A kaj je pri teh začetkih razen novega časovnega obdobja novega? Ali ni pravzaprav vedno isto, nenehno ponavljanje bolj ali manj enakega? S Pridigarjem iz Stare zaveze bi kljub vsemu napredku in vsem spremembam mogli reči: „Kar je bilo, bo zopet; kar se je zgodilo, se bo zopet zgodilo; nič ni novega pod soncem“ (Prd 1, 9).

Duhovniki in dušni pastirji morda doživljamo vse to še posebno močno, ker imamo ob vseh novih začetkih iste naloge v svojem poslanstvu in službi. Pa tudi iste težave, majhne uspehe in velike neuspehe. Vedno več delamo, pa kljub temu ostaja vedno več dela. Vedno več načrtujemo, se posvetujemo, se med seboj spodbujamo, pa imamo vtis, da vedno manj dosegamo. Vsaj statistike vidnih uspehov so skoraj v nasprotnem razmerju z načrti in posvetovanji, prireditvami ter novimi metodami in sredstvi. Nedvomno tega ne smemo posploševati. A včasih stojimo tako zelo pod vtisom neuspehov, da nam na tihem vstaja vprašanje: Ali se spleča?

Ob takih skušnjavah in težavah ni druge pomoči, kakor da se v vsej iskrenosti pred Bogom in v svoji vesti spet vprašamo, kaj je v dušnem pastirstvu uspeh in od česa je odvisen. Res je mogoče uspeh deloma tudi na zunaj ugotoviti in s statistikami zajeti. A pravi in odločilni uspeh nam ostaja skrit in presega človeška časovna in številčna merila, ker obstaja v rasti božjega življenja in božjega kraljestva v posameznem človeku in v družbi. In ta uspeh ni odvisen od našega dela in prizadevanja, ampak od milosti in božjega daru. „Nič ni tisti, ki sadi, in nič

ni tisti, ki zaliva, ampak tisti, ki daje rast, Bog“ (1 Kor 3, 7). Zato za vse naše dušnopastirsko delo velja beseda iz pisma Efežanom: „Z milostjo ste namreč odrešeni po veri, vendar ne iz svoje moči, ampak je to božji dar“ (Ef 2, 8).

Izkustveno potrditev za to resnico, ki je sama prav tako skrivnost vere, najdemo tu in tam tudi v življenju. V župniji na primer, ki ni na zunaj bogve kako živa, zorijo duhovni poklici; drugod, kjer pa je izredno veliko različnih dejavnosti, jih ni. Pri verouku uporabljajo nekje vsa mogoča sredstva in metode, imajo različne prireditve in srečanja, pa se pri mladih pozneje v življenju kmalu vse podre; drugod pa otroci in mladi iz „suhlega“ verouka odnesejo trdno podlago in smernice za življenje. Preprosta pridiga ima svojo notranjo moč in pritegne ljudi, jih prevzame in spreobrne, drugod pa vsi psihološki in retorični prijemi ostanejo brez učinka. Če bi bil uspeh v Cerkvi in v verskem življenju odvisen predvsem od človeških dejavnosti, tehničnih sredstev, najnovejših psiholoških in socioloških spoznanj in metod, bi moralo biti krščansko, versko in cerkveno življenje vse boljše tam, kjer imajo tega dovolj na voljo, drugod pa, kjer vsega tega manjka, vse slabše. Pa je včasih ravno nasprotno. Torej bo le res, da nič ni ta, ki sadi, in nič ni ta, ki zaliva, ampak tisti, ki daje rast, Bog. Milost je, božji dar, ne sad človeškega prizadevanja.

Kaj sledi iz tega za nas vse, dragi sobratje? Ne

to, da bi opustili vsako človeško prizadevanje in delo, saj nas je Bog poklical na delo in nas kot delavce poslal v svoj vinograd in nas hoče imeti za svoje sodelavce, dobre, zavzete, pridne sodelavce. Pač pa sledi iz tega, da kljub vsemu prizadevanju ne gradimo toliko na svoji moči, ampak na milosti in božjem daru. Zato pa je treba močne in žive vere in pa — molitve. Brez ponižne prošnje in molitve za milost in brez močnega zaupanja v delovanje milosti ne gre. Te preproste in znane resnice sicer nihče med nami ne taji. Večkrat pa se tako obnašamo, kakor da z milostjo sploh ne računamo in da je molitev zapravljanje in izgubljanje časa.

Neki afriški misijonar je pred leti poročal, da je prišel mimo kamnoseka, ki je kleče pred kamnom klesal podobo. Nekaj časa ga je gledal in se čudil njegovi spretnosti in njegovemu uspehu, potem pa mu je dejal: „Ko bi tudi jaz mogel s takim uspehom oblikovati ljudi in iz njih delati kristjane!“ Kamnosek je nekaj časa molčal, potem pa odgovoril: „Morda delate premalo na kolenih, pater.“

Da, morda delamo premalo na kolenih, premalo molimo. Premalo smo v cerkvi pred Najsvetejšim, premalo časa najdemo za premišljevanje, površno je naše molitveno bogoslužje, na hitro opravimo mašo, za daljšo osebno, zbrano in dobro molitev nimamo ne smisla in ne časa, češ, saj je vse moje življenje in delo ena sama molitev. Ko bi to bilo res! Tako varamo sebe in druge in se potem morda še čudimo, kako da imamo tako malo uspeha in predvsem, da smo sami nesrečni.

Ali ne bi začetek novega cerkvenega leta pa tudi vsakega novega meseca, tedna in dne le ne pomenil nekaj novega? Novo odločenost za molitev v duhu in resnici in novo živo vero v moč božje milosti in božjega delovanja. Novega notranjega prepičanja, da ob vseh neuspehih ne bi nikdar spraševali, ali se sploh splača, ampak le podvojili in poglobili svojo molitev, svojo vero in svoje zaupanje v božje delovanje. Ne bomo sicer prišli tako daleč, da bi mogli z apostolom Pavlom reči: „Vse premorem v njem, ki mi daje moč“ (Flp 4, 13), toda ne bomo prišli v skušnjava, da bi mislili, da se ne splača in da je vse prazno. Iz svoje izkušnje bomo lahko govorili tudi drugim, predvsem staršem, ki so v skrbeh za svoje otroke, in mladim, ki iščejo smisel in vrednost življenja.

Dragi sobratje, molimo drug za drugega in pomagajmo si med seboj, da bi na pravi način razumeli in izvrševali svojo duhovniško službo in svoje poslanstvo. To je moja želja in prošnja ob začetku novega cerkvenega leta.

Alojzij Šuštar,
ljubljanski nadškof

(IZ SPOROČIL SLOVENSКИH ŠKOFIJ Koper, Ljubljana, Maribor, šte. 11, 1985)

med vrsticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pisci oziroma uredništva zadevnih listov.

KATOLIŠKI GLAS: JUGOSLOVANSKI TISK SE ZAGANJA V SLOVENCE

Po 40 letih previdnega molka se Slovenci začnajo narodno osveščati. Ne prenesejo več, da jih Beograd gospodarsko izkorišča, da se prišleki z juga oblastno vedejo, da se poskuša z uvajanjem nekega jugoslovanstva, v katerem naj bi počasi Slovenci kot narod izginili.

Kot v preteklosti so plat zvona začeli bítí razumniki. Postajajo vedno bolj pogumni, ne bojijo se več povedati, kar mislijo, branijo, kar hoče Beograd Slovencev vzeti. In v jugoslovanski prestolnici so to hitro opazili. Srbsko časopisje je začelo napihovati nekatere dogodke in v *Borbi*, glasilu jugopartije, se je nedavno pojavil članek z opozorilnim napisom: *Slovenski nacionalizem dviga glavo*.

Kaj se je pravzaprav v Sloveniji zadnje čase zgodilo?

Najprej je v športni dvorani Tivoli v Ljubljani na hokejski tekmi Olimpije proti beograjski Crveni zvezdi prišlo do izgredov. Navijači so si dali duška zoper balkanski Jug in zapeli med drugim tudi nekakšno preredbo neke narodne pesmi z besedilom, ki opeva lepe čase, ko je bila „Slovenija še brez južnjakov“. Ljubljanski dopisnik revije *Danas* je na tej tekmi tudi slišal vzklike „Srbe na vrbe!“ in nato objavil članek *Vrbe na (Ljubljanskem) stadionu*.

Ni se razburjenje še dobro poleglo, že je prišla na vrsto košarka. Spet so navijači v Tivoliju začeli protestirati proti neslovenskemu sodniku zaradi neke zelo nerazumne odločitve, s tribune je v njegovo glavo priletel plastični vžigalnik in mož je v svoji jezi prekinil tekmo. Olimpiji so odvzeli za kazen eno točko in namesto doma je morala trikrat igrati na tujem.

Ne povedo pa ti „jugoslovanski časopisi“, kako v Beogradu „sprejemajo“ slovenska moštva. Kličejo jih „švabe, švabe“ in „Janezi, glupani“ (bedaki). Tam je tako zmerjanje del svobode, v Ljubljani pa je izbruh nacionalizma.

Potem je prišlo v Idriji do pretepa. Bosanski delavci so nadlegovali slovensko dekle, kranjski „Janezi“ so jih pa krepko premikastili. Odmev v sredstvih javnega mnenja je bil pretiran, vsi so se zgražali nad divjostjo Slovencev, ki so dobili sodne pozive, vsi pa skrbno mol-

čijo o tem, kako se ti delavci z juga vedejo po javnih lokalih, ko se ga nadelajo: izzivajo, iščejo prepir, razbija-jo kozarce in steklenice, pogosto se v njih rokah pojavi nož.

Zanimivo je brati *Nočno kroniko*, ki jo vsak dan pri-nesi ljubljanski dnevnik *Delo*: skoro vedno gre za Bosance ali Albance muslimanske vere, ki delajo nasilje po ljubljanskih pivnicah. *Delo* objavlja le njih imena, priimke pa le s prvo črko. Izgleda, da mu je to naroče-no, da ne bi slovenska javnost še bolj zamrzila te nestrpne prišleke.

Višek gonje zoper Slovence pa je dosegel odgovorni urednik zagrebške izdaje *Borbe* Krste Bijelič, ki je *Ljubljanskemu dnevniku* poslal 24 tipkanih strani. V spremnem pismu je zapisal, da je bil namen njegovega pisma obračunati z glavnimi nevarnostmi in nosilci nacionalizma v Sloveniji. Milan Meden, glavni urednik *Nedeljskega dnevnika* je ves dolgi članek objavil (zasedel je kar tri polne časopisne strani) ter dal s tem Slovence spoznati, kakšna je raven razmišljanja nekaterih „skrbnikov jugoslovanstva“. Poslužujejo se iztrganih citatov, polresnic, ni jim mar poglobiti se v nacionalne posebnosti slovenskega naroda. Od take vrste ljudi si Slovenci ne morejo kaj dobrega obetati.

In kaj med drugim ugotavlja Bijelič? Da Josip Vidmar, nekdanji predsednik OF, joka nad usodo slovenskega naroda; da predsednik skupščine SR Slovenije razmišlja o ločitvi Slovenije od Jugoslavije, to sicer nekoč v prihodnosti; da trojica „dežurnih nacionalistov“ Hafner, Vidmar in Štih razmišlja o Sloveniji kot nekakšni posebni, izločeni in tudi malce ogroženi oazi.

Zaradi vsega naštetega je bil tudi centralni komite slovenske partije prisiljen izreči svojo besedo. V uvodu izjave je dr. Ciril Ribičič dejal, da je treba povsem jasno povedati, da mora Zveza komunistov Slovenije, če hoče ostati zvesta in načelna svojemu programu pred zadnjo vojno in med njo, ostati borec za uveljavljanje interesov slovenskega naroda in nosivec boja zoper nacionalistične težnje, ki jih ogrožajo. Slovenskega naroda ne ogroža Jugoslavija kot taka, ampak obe temeljni zvrsti nacionalizma, separatizem (= ločiti se od ostalih narodov — op. NL) in unitarizem (= vse jugoslovanske narode zlití v novega, jugoslovanskega).

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst, 28. nov. 85/1

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG:
KJE JE POT IZ GOSPODARSKE KRIZE
V JUGOSLAVIJI?

Jugoslaviji in njenim občanom ni šlo še nikoli tako slabo kot ob lanski 40-letnici njenega rojstva. Njen dolg v tujini znaša 20 milijard dolarjev; inflacija je 1985 dosegla rekordno stanje 86% in je s tem najvišja v Evropi; dinar je bil nasproti dolarju od začetka 1985 do danes razvrednoten za 44%, njegova kupna moč v Jugoslaviji grozljivo pada; življenjska raven drsi. Število brezposelnih je z okrog 1 milijona doseglo nekako 15% celotnega za delo sposobnega prebivalstva. Kupna moč delavčeve plače odgovarja danes plači iz leta 1967.

Če poskušamo ugotoviti vire krize, naletimo na mnogo vzrokov. Najprej je tu dejstvo, da je država živila zadnjih deset let pod Titom na račun visoke zadolžitve v tujini prek svojih razmer in da je nalagala delno nesmiselno, za ljudsko gospodarstvo brez potrebe. Sedaj je treba te napake plačevati.

K temu je treba dodati nezakrivljene vzroke: težave z izvozom industrijskih izdelkov, ki izvirajo iz mednarodne gospodarske krize; porast vrednosti dolarja v zadnjih letih in s tem v zvezi višje cene pri uvozu nafte in surovin ter pri obrestih za posojila; dve neobičajno mrzli zimi in suhi poletji so vnesle zmedo v oskrbo z energijo, prisilile k višjemu uvozu energije (le za devize) in pritislile na ljudsko gospodarstvo. Industrijska proizvodnja je zastala, kmečkih pridelkov je manj.

Dobrih nasvetov je bilo dovolj. A dobrih nasvetov gospodarskih strokovnjakov partijski in vladni funkcionarji niso hoteli poslušati. Sprostitve jugoslovanskega gospodarstva namreč, ki so jo ti strokovnjaki imeli za nepogrešljivo nujno, in proizvodnja, ki bi krila stroške, v zvezi s pospeševanjem zasebne podjetnosti, sta naleteli na svetovnonazorsko nasprotovanje.

K temu je treba dodati, da je sposobnost odločanja političnih vodilnih krogov od Titove smrti znatno popustila. Kolektivno vodstvo države in partije v Beogradu in republikah išče opravičila v „soglasju“. Rezultat tega so brezkončne razprave, pa nobenih odločitev. To je eden od vzrokov za to, da ni gospodarska reforma, ki jo je poletji 1983 sklenila zvezna vlada v Beogradu, prinesla nikakršnih sadov. Tudi pod Titom so bile neskončne razprave. A potem se je lepega dne on vzpostavil s svojim ugledom in je odločil, prav ali napač. Končno: rotacija v vseh teh vodstvenih krogih gotovo ne daje funkcionarjem veselja do odločanja.

Gospodarska kriza Jugoslavije, tako je mogoče slišati v Beogradu celó prepričane člane partije, je sad politično-svetovnonazorske krize, v kateri se država nahaja. Tu ne gre več le za motene odnose med osrednjo jugoslovansko državno oblastjo v Beogradu in dokaj neodvisnimi in na svojo ustavno samostojnost sklicujočimi se delnimi republikami, ki jim je bližje njihova delna republika kot jugoslovanska zveza; tu gre za to, ali neblokovna, na Zahod odprta Jugoslavija s svojo last-

no potjo, lahko še nadalje ohranja neodvisno smer ali pa bo — prek gospodarskega pritiska od znotraj in od zunaj — prisiljena se ožje priključiti „socialističnemu taboru“. Nikakršna tajnost ni, da si stojijo znotraj partijskega vodstva nasproti „liberalci“ in „dogmatiki“; in da poskuša Moskva sedanjo krizo na vsak način izrabiti ter svoj vpliv v Jugoslaviji in na Jugoslavijo okrepiti.

A še brez vidnega uspeha. Kajti kar jugoslovanski vrhovni politiki — s pogledom na partijski kongres v juniju 1986 — zadnji čas za odpravo krize javno predlagajo, kaže na usmeritev k „sprostitvi“. Nedonosna podjetja naj bi zaprli, zasebno iniciativo, predvsem v kmetijstvu in turizmu, naj bi spodbujali, za dobro delo naj bi dajali več plače, za slabo manj. Upanje, da lahko Jugoslovani, s sicer tesno zadržanimi pasovi, a z manjšim svetovnonazorskim pritiskom, krizo premagajo, je dano.

Sistem sam na sebi ni slab, je rekel pred kratkim vrhovni funkcionar Mika Špiljak, pač pa njegovo uresničevanje. Moral bi biti le prilagojen današnjim danostim. Za zgled je navedel Kitajsko. Ko so ga vprašali, ali se bodo usmerili h „koreniti“ ali le k „lepotilni“ spremembi političnega sistema, se je odgovoru izognil z „niti niti“. Morda bo prišlo, kot je pisal beograjski magacin *NIN*, do „korenitega olupšanja“. Nobenega dvoma ni pustil Špiljak glede tega, da je prihodnost Jugoslavije odvisna od povezave njenih narodov, od *bratstva i jedinstva*. „Brez tega bi doživeli usodo Libanona,“ je rekel.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 29. nov. 85/4.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG:
KRIZA V JUGOSLAVIJI SE NADALJUJE

Na svoji običajni letni seji v Opatiji so jugoslovanski gospodarski znanstveniki to pot napadli gospodarsko politiko svoje vlade kot komaj kdaj prej.

Prva tarča je bil načrt s smernicami za 1986, ki ga je izdelal načrtovalni urad v Beogradu in ki med drugim predvideva zmanjšanje inflacije za približno 30%, torej za manj kot polovico sedanje stopnje inflacije, in zvišanje izvoza za 5%, pa tudi pomembne izboljšave v proizvodnji in glede življenjske ravni. Te rožnate napovedi je utemeljeval predsednik načrtovalnega urada Sindić z dejstvom, da bodo že v bližnji prihodnosti v parlamentu sprejeli nove zakone, ki naj bi prinesli izboljšanje gospodarske ureditve.

Pri razpravljanju je rekel gospodarski znanstvenik prof. Kovačević, da predsednik načrtovalnega urada „veruje v čudeže“. Jugoslavija, tega mnenja je bil on, ne bo na noben način letos sposobna resnega razvoja v gospodarstvo, ker je pot že ubrana v drugo smer.

Razni gospodarski znanstveniki opozarjajo na to, da predvideni zakoni „za izboljšanje sistema“, kot npr. novi devizni zakon, verjetno še dolgo ne bodo sprejeti, ker

(dalje na strani 13)

no,
to pa
od doma

na sploh

65-LETNICA SLOVENSKE OPERE V MARIBORU

Pomembno obletnico so v Mariboru proslavili 27. novembra s krstno izvedbo Kačjega pastirja skladatelja Pavla Merku. Pred predstavo je spregovoril predsednik častnega odbora za proslavo dr. Matjaž Kmecl, predsednik slovenskega sveta za kulturo. Poleg drugih slavnosti je bil za jubilej mariborske operne hiše še simpozij o sodobni operni ustvarjalnosti na Slovenskem z namenom, da spodbudi sorazmerno zastopano sodobno operno snovanje pri nas. Slovenska opera v Mariboru je bila ustanovljena leta 1920. Prva predstava je bila opereta Mamzelle Nitouche maja 1920. Od tedaj do danes — seveda s prekinitvijo med nemško okupacijo — je mariborska slovenska opera dala skupno 6029 opernih, baletnih in operetnih predstav. Uprizorili so 245 naslovov 135 skladateljev, od tega je bilo 24 slovenskih. Po štirih letih nemške zasedbe so kot prvo predstavo uprizorili Čajkovskega opero Evgenij Onjegin. Mariborska opera velja danes za enega vitalnejših opernih ansamblov v srednji Evropi. V letu svoje 65-letnice je v Operi SNG Maribor v jubilejni sezoni poudarek na slovenski operni in baletni ustvarjalnosti.

Zanimivost VELIKIH LAŠČ je dvostolpna cerkev s slikami Janeza Wolfa, zadnjega baročnega slikarja pri nas.

ATLAS SLOVENIJE — KNJIGA DESETLETJA

V Cankarjevem domu v Ljubljani so sredi novembra zabeležili pomemben kulturni dogodek v slovenskem prostoru. Mladinska knjiga je namreč predstavila Atlas Slovenije, ki je plod dolgoletnega dela slovenskih geodetov. Ti so v dvajsetih letih izdelali Temeljni topografski načrt Slovenije v merilu 1:5000. Na tej podlagi je Geodetski zavod Slovenije začel izdelovati občinske, planinske in izletniške karte v merilu 1:50.000. Misel, da bi predstavili vso Slovenijo v tem merilu v atlasu, je vzklila med sodelovanjem Mladinske knjige in Geodetskega zavoda kmalu potem, ko so strokovnjaki ugotovili, da slovenski uporabnik atlas potrebuje in želi ter da bi bil tak projekt smotrni. Atlas Slovenije je izšel v nakladi 60.000 izvodov, od tega so 48 tisoč izvodov prodali prednaročnikom. Ob izidu je stal okoli osem tisočakov. V registru Atlasa je 45.000 imen nase-

lij, zaselkov, rek, potokov, gora, vrhov in drugega. Slovenija je predstavljena na nad 109 kartah v merilu 1:50.000. Kot je zapisalo Delo, se le malo narodov na svetu lahko pohvali s tako natančno predstavitevijo svoje dežele in da nam je vsaj enkrat prav prišlo, da smo majhen narod. „Atlas Slovenije je lepa in uporabna knjiga, knjiga, ki naj bi bila v vsakem slovenskem domu in v večini slovenskih avtomobilov. Za vsakršno identifikacijo slovenskega prostora je od danes naprej najboljši priručnik in zato neprecenljive vrednosti.“ (Delo, 20. 11. 1985)

POVPREČNA PLAČA V SLOVENIJI

znaša 59.576 dinarjev ali skoraj deset novih 5000-dinarskih bankovcev. Po podatkih slovenskega statističnega zavoda so bili osebni dohodki za 108 odstotkov višji, kot so bili lanski oktobrski. Največ so si izplačali v izobraževanju in kulturi, kjer je znašala povprečna plača 74.565 dinarjev. Zanimiva je primerjava z ostalimi jugoslovanskimi pokrajinami, kjer so leta 1985 dvignili osebne dohodke zneskovno manj kot v Sloveniji. Po osem mesečnih podatkih so se osebni dohodki v državi povečali za 69,9 odstotka. Zaposleni v družbenem sektorju so v septembru povprečno zaslužili:

Kdaj bomo dosegli tisto stopnjo zrelosti, da bo taka tribuna odprtega razmišljanja, kot je teološki tečaj v Ljubljani, dostopna tudi širši slovenski javnosti na naših televizijskih zaslonih?
DRUŽINA 85/45

FRANČIŠKANSKA CERKEV v Ljubljani ima pročelje na Prešernovem trgu, kjer stoji spomenik Franceta Prešerna. Cerkev ima freske na stropu in lep glavni oltar, Robbovo delo.

Hrvaška 43.881, Vojvodina 40.197, ožja Srbija 38.168, Bosna in Hercegovina 38.131, Črna gora 32.951, Kosovo 32.362 in Makedonija 29.786 dinarjev.

SLOVENSKI VINOGRADNIKI BIJEJO PLAT ZVONA

Slovenski odbor za vinogradništvo in vinarstvo je na svoji seji decembra poudaril, da so zaradi zimske pozebe v zimi 84/85 razmere v slovenskem vinogradništvu in vinarstvu tako kritične, da bi morali čimprej ukrepati, predvsem pa bi morali zagotoviti denar za odpravo posledic te hude naravne katastrofe. Skrb zbujajo tudi podatki o letošnji letini grozdja. Leto 1985 velja za eno najslabših v zgodovini vinogradništva na Slovenskem, saj bo vinska bera znašala le malo več kot 4 milijone hektolitrov. Po oceni sloven-

Resnica bo preživela vse, ki jo zatirajo, in dala prav vsem, ki zanjo pričujejo.

DRUŽINA 85/45

skega zavoda za statistiko je bil letošnji pridelek (85) grozdja glede na lansko leto (84) manjši za 48 odstotkov in je znašal okoli 60.000 ton. Vinski izvozniki bodo na tuje prodali le dobrih 70 odstotkov predvidenih količin vina. Da domači pivci ne bi bili preveč prikrajšani, bosta Slovin in Navip uvozila 200.000 hektolitrov žlahtne kapljice.

ŠTAJERSKA IN POMURSKA GOSTIŠČA NA DOBREM GLASU

Italijanska žirija je po tridnevnih pokeslinah po štajerskih in pomurskih gostilnah podelila v mariborskem hotelu Orel priznanja in diplome. Visoko italijansko priznanje Zlatega kuharja je dobila gostilničarka Ivanka Sauperl, lastnica gostišča Vernik v Bezeni pri Rušah. Italijanski sladokusci so bili izredno navdušeni nad odlično pripravljanim domačim nadevanim zajcem. Priznanje je dobila tudi gostilna Siber za nadaljevanje izročila domače kuhinje. Pohvaljena je bila restavracija Stil v Mariboru za izbor predjedi, za sladice gostilna Izletnik iz Bukovcev, gostilna Lovenjak-Horvat pa za pečeno raco z rdečim zeljem.

od tu in tam

BAKOVCI

Več kot 80 krajanov, starejših nad 65 let, se je zbralo v vsakem domu na tradicionalnem srečanju ostarelih. Vsa ta leta jim v okviru krajevne skupnosti pripravijo prijetno in pestro popoldne članice humanitarnih organizacij pod vodstvom neutrudne predsednice Rdečega križa. Najmlajši vaščani so letos ob glasbi Sreševih fantov prispevali lep kulturni program. Vse tiste, ki se zaradi boleznih srečanja niso udeležili, so obiskali na domu in v Domu počitka v Rakičanu.

BOHINJSKA BISTRICA

Lesno podjetje Lip Bled je v tem kraju odprlo nove, 4140 kvadratnih metrov velike proizvodne prostore. S tem bodo lahko združili delo, ki je potekalo doslej na dveh različnih krajih in povečali proizvodnjo naprav za odsesovanje v lesni industriji, transportnih sredstev

in strojev. Tako bo občutno zmanjšan uvoz iz tujine. Stavba in oprema sta stali 365 milijonov dinarjev, pri čemer je 120 milijonov prispevela Commerce iz Ljubljane, ki poslovno sodeluje z matično firmo na Bledu. Novo Podjetje zaposluje 120 delavcev.

CELJE

Slušno prizadeti so v domu Dušana Finžgarja pripravili tradicionalni kviz o organiziranem delu slušno prizadetih v Sloveniji. Prireditve so se udeležile skupine iz Dravograda, Kopra, Murske Sobote, Novega mesta, Velenja in Celja. Vsi udeleženci so pokazali solidno znanje, najbolj pa so se odrezale skupine Celje I, Novo mesto in Murska Sobota, ki so si prisluzile knjižne nagrade in diplome. V programu je sodelovala Plesna skupina slušno prizadetih iz Dravograda, ki je za svoj nastop požela navdušen aplavz. Prireditve so vsi udeleženci zelo pohvalili, sklenili pa so jo z družabnim plesom.

DRAVOGRAD

Pri tukajšnji pošti so začeli širiti telefonsko centralo, ki bo po dograditvi (predvidoma konec leta 1985) omogočila kar 400 novih telefonskih priključkov. Denar za to naložbo sta prispevala podjetje za PTT promet iz Maribora in krajevna skupnost Dravograd. Z razširitvijo centrale bodo telefone dobili tudi ljudje v mnogih odročnih in obmejnih krajih v tej koroški občini, kjer so jim pri napeljavi telefona pomagali tudi vojaki obmejnih enot. Na telefonske priključke v Dravogradu čaka že več kot 250 ljudi.

IZOLA

V prostorih izolske turistične in gostinske šole je bilo novembra deseto slovensko tekmovanje gojiteljev ptic in obenem razstava sobnih ptic. Okrog 1700 ptic, ki so jih prinesli gojitelji iz 26 slovenskih društev, je dva dni ocenjevalo deset sodnikov. Najboljši se bodo udeležili državnega tekmovanja v Zagrebu. Prireditve je pripravilo primorsko društvo za vzgojo in varstvo ptic.

IZLAKE

Medobčinska gospodarska zbornica je v hotelu Medijske toplice pripravila

razstavo pogrinjkov, zasavskih in slovenskih domačih jedi, slašičarskih izdelkov in izdelkov domače in umetne obrti. Razstava je bila zaključna prireditvev dobro obiskanih gostinstvo-turističnih dnevov. Z njimi in razstavo so skušali predvsem vzpodbuditi zasavske gostince, da bi uvrstili na svoje jedilnike predvsem domače slovenske jedi. Prav tako skušajo v Zasavju pomeniti in razširiti turistično ponudbo. Na dnevih so predstavili tudi zaščitni znak zasavskega turizma. Številni obiskovalci so se lahko prepričali, da slovenske jedi brez težav tekmujejo z jedmi iz slovanskega juga.

JESENICE

Železarna Jesenice, ki je v prvih desetih mesecih prodala na tuje za 20 milijonov dolarjev izdelkov, mora na tujih trgih letos premagovati vse več ovir. Tuji poslovni partnerji izsiljujejo čim nižje cene, države pa svojo industrijo ščitijo z vedno večjimi uvoznimi dajatvami. Zaradi tega so se slovenskim je-klarjem nekateri trgi čisto zaprli, tuje železarnice pa z izredno nizkimi cenami svojih izdelkov vse močnejše prodirajo na slovensko tržišče. Oktobra je tona jeseenskega jekla stala povprečno 497 dolarjev. Železarji bodo letos morali zbrati precej milijonov dolarjev za uvoz nekaterih surovin in repromaterialov, ki jih na domačem trgu ni mogoče dobiti.

KRANJ

V tovarni Sava so se prvi v Sloveniji lotili izdelave terminološkega slovarja s pomočjo računalnika. Gre za slovar, ki bo pokrival obsežno področje gumarstva, v katerem se prepletajo kemijski, strojniški in drugi tehniški elementi. Uporaba računalnika jim bo prihranila veliko časa in denarja, saj bodo na ta način odpravili veliko pisarniškega dela pri zbiranju in urejanju gradiva za slovar. Strokovnjaki se bodo zato lahko posvetili le analitičnemu delu in vsebinskemu oblikovanju slovarja. Kot računajo, se z računalnikom čas izdelave pri velikih slovarjih zmanjša vsaj za polovico v primerjavi z dosedanjim ročnim delom.

LENDAVA

Pred hotelom Lipa v Lendavi so odprli razstavo kipov, ki so jih ustvarili ude-

leženci letošnje, že trinajste mednarodne likovne kolonije. Tudi letos jo je pripravila delovna enota 'galerija in muzej' pri zavodu za kulturo občine Lendava. Likovne kolonije so se udeležili kiparji Ferenc Kiraly, Takumo matsumoto, Janos Nemetz in Vasil Vasiljev. Njihova dela bodo ostala v Lendavi.

LJUBLJANA

Slovenski veseli večer v hali Tivoli je lepo uspel. Za skoraj dve uri razvedrila je poskrbel Mito Trefalt, stari znanec slovenskih družin. Ob 25-letnici dela na slovenski televiziji je s sodelavci priredil prireditve, na kateri ni manjkalo smeha, prijetnih melodij in skečev. Na prireditvi je nastopil tudi Janez Košnik, družbo pa sta mu delali še Špela in Neža. Pridružil pa se jima je tudi Janez Svetokriški.

LJUBLJANA

Turistična agencija Kompas Hertz je na Celovski cesti zgradila nove in prenovila stare objekte. Dela so trajala 20 mesecev, v objekte pa so vložili 300 milijonov dinarjev. Tehnično-poslovni objekt ima razen poslovne stavbe tudi osrednjo tehnično bazo za vsa Kompasova vozila v državi, mehanične delavnice za osebna vozila, avtubuse in tovarnjake ter kleparstvo in ličarsko delavnico. S tem je temu slovenskemu turistične-

mu velikanu omogočena optimalna dejavnost in večji dinarski in devizni za-služek.

MARIBOR

Tovarna vozil in toplotne tehnike je letos izvozila 1200 kamionov v Belgijo, 3500 oljnih peči v Nemčijo, 180 kamionov v Kanado, 100 toplotnih kotlov v Nemčijo, 100 velikih toplovodnih kotlov v Sovjetsko zvezo, 400 kamionov v Italijo in več kot 1000 bojljerjev v Avstrijo. Izvoznega načrta v višini dveh milijonov dolarjev letos ne bodo dosegli, saj so v devetih mesecih izvozili le za nekaj več kot 1 milijon dolarjev. Računajo, da bodo letni izvozni načrt izpolnili le 70-odstotno. Za prihodnje leto pa že imajo večja naročila za svoje izdelke na konvertibilnem tržišču.

MARIBOR

2000 milijonov mariborskih študentov se ni pridružilo bojkotu plačevanja stanarin v študentskih domovih v Ljubljani, pač pa so celo podprli zvišanje stanarin, ki sedaj v povprečju znašajo 3800 dinarjev. Mariborski študenti so z razumevanjem sprejeli razlago vodstva študentskih domov o povišanju stanarin, vendar so med drugim zahtevali, da vodstvo domov skupaj s študenti pripravi varčevalni program za leto 1986. Zahtevali so tudi, da je treba

naš smeh je kot cviček — precej kisel

**NEKOČ SMO BILI SIROMAŠNI. DANES SMO BOGATEJŠI ZA
SPOZNAVANJE, ZAKAJ SMO ŠE NAPREJ SIROMAŠNI.**

**Negativni politični vic je fisti, ki pove, da nihče ne razume, za-
kaj je danes vse dražje kot včeraj. Pozitivni politični vic je pa
fisti, ki pove, da vsi razumejo, zakaj je danes vse cenejše kot
jutri.**

**LAHKO JE GOVORITI O ODGOVORNOSTI, ČE IMAŠ SLAB SPO-
MIN.**

**Opažam močno upadanje pri vodstvenih strukturah — vse
manj nam obljublajo.**

**ČE ME BOSTE METALI NA CESTO, ZAHEVAM, DA JO POPRAVI-
TE.**

**Klobasa stane 200 dinarjev. Koliko bo klobasa stala jutri, če
vemo, da je cena klobase v nasprotnem sorazmerju z njeno
kakovostjo?**

**KER JE GOVORIL TEKOČE, SO GA ZADOLŽILI ZA PRETAKANJE
IZ VOTLEGA V PRAZNO.**

Po PAVLIHU

subvencionirati stanarine najbolj socialno ogroženih študentov na mariborski univerzi.

MARIBOR

Mariborska mlekarna je dobila nov, sodoben obrat, velik 3000 kvadratnih metrov. Obnovili so stare obrate in sanitarije za 120 delavcev, namestili nove čistilne naprave za čiščenje odpadnih voda, zgradili zaklonske, povečali trafo-postajo in prostore za novo opremo. V novem obratu je naj sodobnejša mlekarska oprema, ki jo bodo sicer še dopolnjevali, vendar bodo že v kratkem lahko tu napolnili sto tisoč litrov pastereziranega mleka na dan, to je enkrat več kot do sedaj, izdelali bodo 1300 ton skute, pozneje, ko bodo dobili dodatno opremo, pa kar 2000 ton na leto. Novi obrat, ki je stal 440 milijonov dinarjev, bo vnesel takšno kvaliteto v obratovanje te mlekarne, da čedalje bolj mislijo tudi na izvoz na zahtevne evropske trge, predvsem v Avstrijo.

MARIBOR

Prodajalna Merkur je na Glavnem trgu odprla trgovino za mlade. Ker stoji na Glavnem trgu 11, ker so jo odprli enajsti mesec in ker bo odprta od 11. ure naprej, so jo imenovali kar No. 11. V

trgovini, ki ima 60 kvadratnih metrov in jo je zasnoval in uredil Slavko Klarič, za obnovo pa so dali 3,5 milijona dinarjev, bodo ob glasbi, kakršno imajo radi mladi, prodajali predvsem izdelke zanje, največ tiste, ki so jih že imeli v blagovnici Merkur, vendar so se med drugimi porazgubili.

OŽBALT OB DRAVI

Hydroelektrarna Ožbalt je novembra slavila svojo 25-letnico. Ta pomembni energetski objekt na Slovenskem daje vsako leto 300 milijonov kilovatnih ur električne energije, kar pomeni, da so v Ožbaltu v teh 25 letih dali slovenskemu gospodarstvu kar 7,2 milijarde kilovatnih ur elektrike. Na slovesnosti dvainštiridesetčlanskega kolektiva so odkrili tudi manjši spomenik, graditeljem in nekaterim delavcem pa so podelili spominske nagrade.

PREDDVOR

V avtoličarski delavnici F. Keržana je 23. novembra prišlo do eksplozije in požara, ki je razdejal notranjost stavbe in ranil dvajset ljudi. Eksplozirale so 30-kilogramske jeklenke, napolnjene z acitlenom in kisikom. Pri gašenju so pomagali domačini in domači gasilci, ki so se jim malo kasneje pridružili tu-

di poklicni gasilci iz Kranja. Materialne škode je za več milijonov.

PTUJ

V začetku decembra so dijaki srednješolskega centra dobili novo telovadnico. V njej je 2500 kvadratnih metrov površine za srednješolce. Ko se bo v novih prostorih začel pouk telesne vzgoje, se bodo izboljšale razmere tudi ptujskim osnovnošolcem. Poleg tega pa bo sodobna telovadnica omogočila boljše pouk in do igralnic ne bo več tako dolga pot kot doslej. Ptujčani so tako z dvema občinskima samoprispevkoma za šolstvo zaokrožili celoten srednješolski načrt in ustvarili vse pogoje za dobro izobraževanje mladine.

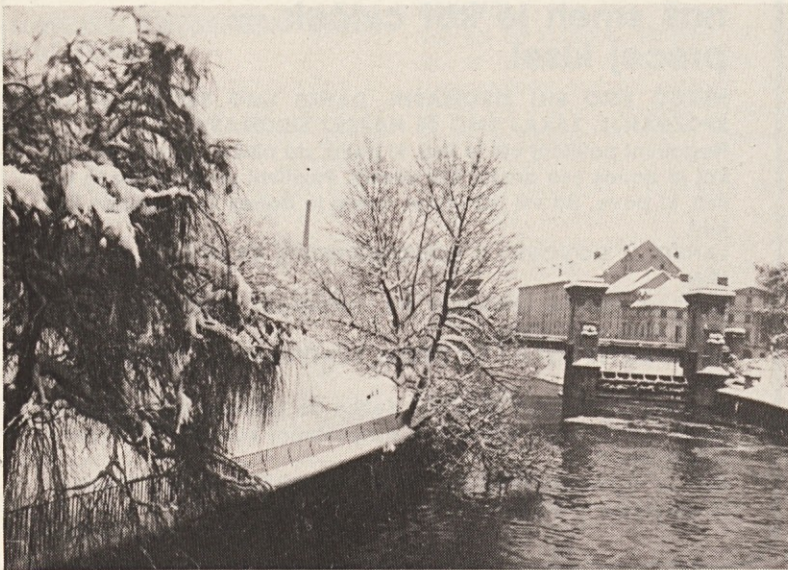
RADOVLJICA

V osnovni šoli A. T. Linharta je Državna založba Slovenije predstavila novo knjižico za otroke Zgodbe o živalih, ki jo je napisal France Cvenkel. Knjiga je izšla v zbirki Enajsta šola. V tej zbirki je od lani že izšlo osem knjižic z naravoslovnega področja, namenjenih učencem osnovnih šol. Namen Enajste šole je v pogovoru s četrtošolci pisatelj nove knjižice opisal takole: „Enajsta šola ni namenjena za razredni pouk, ampak izpopolnjevanju znanja in vzgoji. Knjigo sem napisal, da bi si v šoli pridobljeno znanje izpopolnili, razširili. Moj namen je bil tudi, da bi se naučili bolje opazovati naravo, česar ne znajo zlasti ljudje iz mest. Zlasti narava, prekrita s snegom, je živa knjiga, list, popisana z mnogimi dogodki v naravi.“

RUŠE

V tovarni dušika Ruše so v sodelovanju s francosko firmo Cofuna razvili postopek za proizvodnjo organskega gnojila, ki povsem nadomešča hlevski gnoj. Poskusna proizvodnja tega gnojila poteka za dve leti, rezultati raziskav in testiranj pa so presegli pričakovanja. Ena tona gnojila ima enak učinek kot trideset ton zrelega hlevskega gnojja. Izraz 'umetno' organsko gnojilo pravzaprav ne ustreza, saj so ga izdelali iz naravnih surovin kot so vinske tropine, kurji gnoj, hmeljski odpadki, ki se ob dodatku posebnega koncentrata v procesu fermentiranja spreminijo v gnojil, ki je izredno bogato z drobnoraznimi.

LJUBLJANICA je skozi Ljubljano vklejnjena v urejeno strugo.

med vrsticami

(dalje s strani 8)

tega ne dovoljujejo politične razmere. Kar zadeva inflacijo, bo že izredno visok zvezni proračun, ki je za 76% višji od zadnjega, zavrl sleherno upočasnitev inflacijskega razvoja. S tem visokim zveznim proračunom in prav tako z visokimi proračuni republik in občin so se spoprijeli že tudi v jugoslovanskem parlamentu. Nekateri gospodarski znanstveniki obzirno opozarjajo na to, da se je Jugoslavija pri Mednarodnem denarnem fondu zavezala za politiko varčevanja. V pogovorih izražajo drugi sum, da je bil rožnat načrt s smernicami za 1986 v bistvu napisan za tuje diplomate, pooblaščen v Beogradu, da bi svojim vladam posredovali sončne napovedi.

Revija *NiN* poleg tega ugotavlja, da se težnja po izvozu v Jugoslaviji manjša, ne pa narašča. Po vrednosti je izvoz danes nižji kot leta 1981, četudi je po množini narastel. Politika „dejanskega tečaja dinarja“, to je drsečega razvrednotenja, sicer večja množino izvoza, a vodi tudi do neke vrste „razprodaje“ države „pod ceno“, pri čemer upadanje cen za jugoslovanske izvozne proizvode na svetovnem trgu ta položaj še zaostruje. Ker odgovarja ta politika priporočilom Mednarodnega denarnega fonda, ki vidi v pospeševanju izvoza v namen rednega odplačevanja dolgov najvažnejšo postavko jugoslovanske gospodarske politike, je kritika *NiNa* načelnega pomena. Revija sprašuje, kako dolgo še lahko Jugoslavija ta neugodni razvoj svoje zunanje trgovine mirno gleda.

V članku je potem ostro okrcanje vladnega ravnanja. Z izjemo drsečega razvrednotenja in zvišanja obresti na „dejansko“, to je skoraj inflaciji odgovarjajočo raven, je bilo od „stabilizacijskega programa na dolgo roko“, ki je bil sprejet leta 1983, uresničenega le malo: ni ne nove politike cen, ne novih zakonov o delitvi prihodkov, o bankah in o delitvi deviz, in le delno je spremenjena davčna politika. Prav tako ni vlada „atomizacije“ gospodarstva, to je razdrobljenja tega v male „temeljne organizacije“, spet privedla nazaj do znosne mere. Ne gotovost v gospodarski politiki in inflacija sta pripeljali do velikega nagradenja zalog po podjetjih.

Medtem se je jugoslovansko državno predsedstvo pridružilo na zunaj kritiki vlade in terjalo odločnejše ravnanje pri ozdravljanju gospodarstva.

Večina v Opatiji zbranih jugoslovanskih gospodarskih znanstvenikov je bila mnenja, da se bo jugoslovanska gospodarska kriza verjetneje še bolj zaostрила, ne pa omilila. Tej naj bi se pridružile še naraščajoče politične težave.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 2. dec. 85/14.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG:
JUGOSLAVIJA SE ČUTI ODKLOPLJENA OD EVROPE

Zborovanje o evropskem tehnološkem načrtu „Evreka“ v Hannoveru je pripeljalo v Jugoslaviji do delno

čustvenih odzivov, katerih osnovni ton je bil, da so oni „odklopljeni od evropske lokomotive“ in ne morejo s tehnološko gospodarskim razvojem Zahodne Evrope več ujeti koraka. Razlage po posameznih časnikih in revijah preiskujejo v delno grenkem tonu razloge, zakaj ne more več iti danes Jugoslavija v korak z Evropo.

Najmočneje se lotevajo tega vprašanja v Sloveniji, kjer prav zadnje mesece in tedne z rastočo zavzetostjo postavljajo v ospredje „evropejstvo“ Slovencev in zavzemajo stališče proti „balkanizaciji“. Razprave v Sloveniji gredo daleč čez čisto tehnično-gospodarske okvire. Tako je slovenski pisatelj Bor zagovarjal misel, da Slovenci v bistvu niso Slovani, marveč potomci ilirskih Venetov. Družboslovec Veljko Rus je v zagrebški reviji *Danas* na vprašanje, kaj to pomeni, odgovoril, da takšne trditve odsevajo končno le željo Slovencev, da bi ostali del Evrope, v času, ko se Jugoslavija tehnološko, znanstveno, gospodarsko in kulturno vedno močneje od Evrope oddaljuje.

Slovenska revija *Naši razgledi* sicer očita zahodnim Evropejcem, da so na Jugoslavijo „pozabili“, in opozarja, da so pri načrtu udeležene druge evropske nevtralne države, a izraža tudi mnenje, da je Jugoslavija za dejstvo, da ustvari pogoje za to udeležbo, sama odgovorna. Prispevek potem opozarja na Kitajsko, ki si s svojimi reformami dela pot k boljšemu tehnološkemu razvoju; tudi Jugoslavija naj bi začela končno prav tako z „odločnimi“ koraki v to smer.

Zastopniki slovenskega gospodarstva, kot npr. vodstvo elektrotehničnega podjetja Iskra ali podpredsednik slovenske vlade, atomski strokovnjak, se pritožujejo, da so bile elektronika in druge moderne veje proizvodnje v slovenskem raziskovanju in gospodarstvu zane-marjene.

V Sloveniji je občutek, da so bili zaradi pripadnosti k Jugoslaviji in s tem zaradi posledic jugoslovanske krize od zgodovinskih evropskih vezi odrezani, pripeljal zadnji čas že do javnih izrazov nevolje in do sporov.

Nemški zvezni kancler Kohl je pri svojem obisku v Ljubljani lani zgodaj poleti rekel, da je vloga Slovenije ta, da pripelje Jugoslavijo močneje k Evropi. V Ljubljani je slišati, da se mora mala Slovenija danes vedno močneje upirati, da je ne bi posrkal „Balkan“; njen obrambni boj postaja vedno težavnejši.

Pri hokejskih ali nogometnih igrah proti srbskim klubom je pogosto v Sloveniji čutiti kliče: „Kako dolgo vas bomo morali še vzdrževati in vam dajati svoje devize?“ To je namigovanje na poskuse, da bi po novem jugoslovanskem deviznem zakonu, ki pa še zdaleč ni sprejet, vse devize posameznih republik tekle najprej v osredno blagajno in bi jih šele potem spet delili.

Ob vsem je Slovenija v primeru s celotno Jugoslavijo gospodarsko še kolikor toliko na dobrem, brezposelnost komaj pozna in stalni upad osebnih prihodkov je znala znotraj svojih mej že ustaviti.

Snov za govornice nudijo slej ko prej pretepi med bostanskimi in slovenskimi delavci oktobra v Idriji. Predsednik Socialistične zveze Slovenije Šetinc je opozoril

(dalje na strani 35)

france bevk

kaplan martin čedermac

Italijanska oblast v Beneški Sloveniji prepove rabo slovenščine tudi v cerkvi in pri verouku. Šestdesetletni kaplan v Vrsniku Martin Čedermac se temu upre. Zato mora na zagovor v Čedad. Tu spozna, da ga je ovadil Žef Klinjon, ki je hodil k njegovi sestri.

Čedermaca hudo potre smrt njegove dobre, narodno zavedne matere in tudi sam se čuti slabotnega. Po daljšem bolehanju ozdravi.

Italijanska oblast nanj vedno bolj pritiska. Krčmar Birtič ga opozori, da ga mislijo italijanski orožniki ponoči skrivaj odpeljati. Čedermac se odloči iti do nadškofa v Vidmu. V temi preskoči kaplanijski zid in se odpravi na pot.

Veter je še zmeraj gnal oblake čez nebo. Mesec je bil medtem splaval že precej visoko, vrhunci gora so se zdeli višji kot drugokrat. Vrh Matajurja je bil zabrisan v mesečini, kakor da je pokrit z meglico. Ponekod so ležale temne sence, kakor da se odpirajo globoki prepadi.

Plazil se je med njivami, vrtovi in vinogradi. Ni prav zaupal stezi, nekaj časa je blodil kar na celo po suhi travi med kostanji in grmovjem. Nič več ni občutil strahu; obhajalo ga je čudno, neopredelljivo čustvo.

Prešel je grapo, tedaj je zopet našel stezo, ki se je v vinkalicah vzpenjala po bregu.

Pot ga je izmučila, sédel je na skalo. Odpočival se je in gledal na vas, na pokrajino v mesečini.

Pod njim se je raztezal z grmovjem porasel breg, ki je padal do drage. Med grmovjem se je komaj razločil klanc, ki je v rahli vijugi vodil v vas.

Prisluhnil je v govorjenje in korake, v glasove, ki so prihajali od spodaj. Ponj gredo! Kakor da do tega trenutka ni zatrdno verjel.

Obšla ga je jeza; zgrabil je kamen, ki ga je otipal poleg sebe, in dvignil roko, da bi ga zalučal. Zahotelo se mu je, da bi se krvavo ponorčeval iz njih in jim zaklical nekaj porogljivih besed. Pa jih je zadržal.

Obhajal ga je občutek radosti in zmagoslavja! To bodo zijali!

Šel je dalje, dosegel uglajeno stezo, ki je vodila v Krnico.

Tedaj se je blagrovaj, da je mati že v grobu. Prihranjena ji je bridkost. Čutil se je svobodnejšega; zdaj mu ni bilo več toliko mar, kaj se z njim zgodi . . . "

Pogreznjen v občutke in misli je hodil naglo, kljub

hladni sapi mu je pot oblival telo. Zdaj pa zdaj se je prestrašil odmeva lastnih korakov, da se je plaho ozrl. Ali niso morda za njim? Bil je sam v prostrani samoti.

Slednjič je došel v Krnico. Po klancu med spečimi hišami je hodil tiho, da bi ne budil psov. Stopil je na dvorišče domače hiše, se s hrbtom uprl na deblo lipe in s potišanim glasom klical brata.

„Bepac! Bepac!“

Na mostovž je priletel pesek, tedaj se je brat prikazal le za silo oblečen in se začuden oziral po dvorišču.

„Kdo je? Kaj je?“

„Jaz sem, Bepac. Obleci se, da me pospremiš. Drugih ne budi . . .“

„Kaj pa je?“ Brat je bil ves trd od začudenja. „Kaj se je zgodilo?“

„Bežati moram. Odgnati me hočejo, pa rajši bežim.“

„Sam Bog! Pa bi pri nas ostal. Pri nas ostani!“

„Ne, ne! Kaj si brez glave? Tu bi me najprej iskali.“

„Kam pa si namenjen?“

„V Videm. Ti že po poti povem. Mudi se. Samo da pridem do Čedada . . . Po stranskih poteh se razume; ti jih bolje poznaš . . .“

Bepac ni več ugovarjal. Ves zavzet se je naglo napravil, čez nekaj minut sta tiho zapustila vas.

Čedermac je opazoval brata. Bil je krepek stavec, a zdaj, se je zdelo, so se tudi njemu usločila ramena. Molčal je, kakor da ne najde besed, četudi mu je sto vprašanj prihajalo na jezik.

Čedermaca je obšla nova tegoba. Spomnil se je noči, ko sta s Katino nesla katekizme v cerkev svetega Mihaela. Donu Jeremiji se je hotel stokrat opravičiti, a je

vselej zamolčal. Če pride na dan, saj je živ in bo pričeval . . .

Tista noč ga je globoko pretresla, vendar je bila le senca te noči, ko mora bežati kakor prvi kristjani pred preganjavci. Ali je mar krivoverec? Ali so krive vere tisti, ki ga preganjajo?

Moj Bog, kako je vse to čudno zverženo in zapleteno! Blodnjak, iz katerega ni izhoda.

„Tako čudno mi je,“ je slednjič spregovoril. „Včasih te niso vpraševali, katera mati te je rodila, kateri jezik govoriš, ampak v katerega Boga veruješ. Zdaj se več ne menijo za Boga. Iztuhtali so novih pretvez, le da ti grejnijo življenje . . .“

Bepac je molčal. Daljšal je korake in se težko odhrkal, kakor da ga duši v grlu.

„Tudi to preide,“ se je Čedermac tolažil v svoji bridkosti. „Bog ne plačuje vsako soboto. Tudi maziljenci ne uidejo njegovi sodbi . . .“

In sta zopet molčala. Veter je zapihal zdaj pa zdaj, se jima lovil v obleko, odnašal glasove korakov.

Hodila sta visoko prek bregov, ki so bili še vedno odeti s trepetajočo mesečino, se pogrezala v drage, v katerih je bilo zatišje pred vetrom, se vzpenjala na griče, kakor da stremita pod nebo, pod zvezde in oblake. Zdaj sta hodila po stezi, drugič sta stopila na kolovoz, da sta ga zopet zapustila, kakor hitro je zavil proti dolini, in se na celem lovila skozi senožeti, med grmovjem na pašniku in na pustotah. Bepac je dobro vodil, vendar je bila noč varljiva, zdaj pa zdaj sta zašla; morala sta se vračati in iskati prave poti, ki ni vodila do ceste, a vendar proti jugu.

Čedermac je sprva lahko hodil, a polagoma se je le izmučil, da so mu noge klecale v kolenih. Bepac je bil vajej strmin, hodil je po njih kakor po ravni cesti; vedno pogosteje je moral čakati na brata, ki je stal oprt na palico in si odihaval.

Poslednjič sta se ustavila na pobočju nad Ažlo. Mesec je stal tik nad njima, podoben je bil okrnjenemu obrazu, ki se je prilepil na kos jasnega neba.

Furlanska ravnina je bila zastrta z belo tančico, ki so jo prepletale sence dreves in trt. Pred njima so se belile hiše Čedada, iznad katerih so gluho štrleli zvoniki.

Veter je bil ponehal. Odbilo je ure; glasovi bronca so drug za drugim umrli v tišini. Na vzhodu še ni bilo znamenja zarje.

Sedla sta na podrto deblo, ki je ležalo v bregu. Bepac je kadil, se oziral v dolino in ponujal bratu besedo.

Gospod Martin mu je odgovarjal le kratko, grabil ga je spanec; slednjič se je stresnil od hladu, ki mu je obšel potno telo. To ga je predramilo.

„Mrazi te,“ je rekel Bepac. „Ali naj zakurim?“

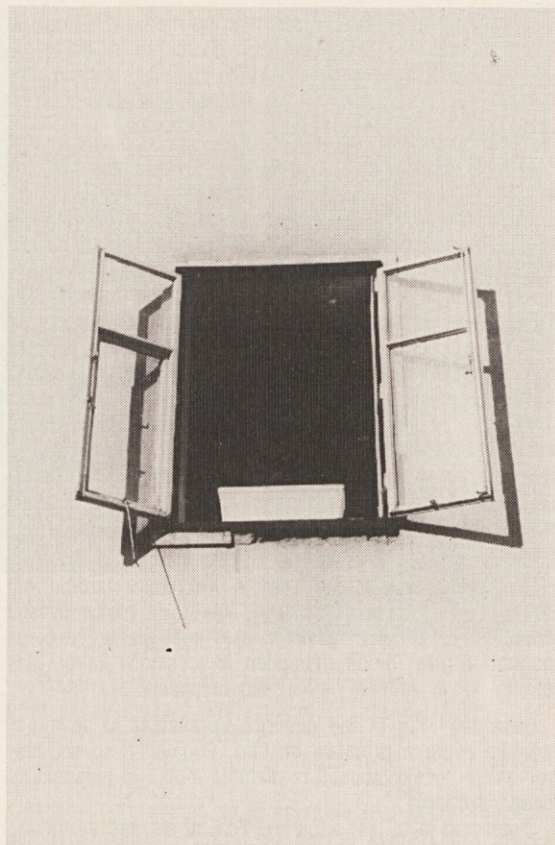
„Čemu? Saj grem dalje,“ se je Čedermac dvignil. „Nekoliko sem se spočil. Ti se zdaj vrni! Hvala!“ se mu je od ganjenosti potresel glas.

„Kaj pa ti?“

„Nič. Dalje pojdem.“

„Kaj boš v Vidmu?“

„K nadškofu stopim. Če mi on ne pomaga, naj se me Bog usmili. Vsemu svetu se ne morem upirati.“

„Še bi te pospremil.“

„Ne, ni treba. Bom že sam. Zdaj se lahko vrneš po cesti. Tebi se ni treba skrivati . . .“

Dala sta si roke. Bepac je hotel nekaj reči, a ga je stiskalo v grlu, da je težko požrl slino. Obrnil se je in se spustil proti Ažli. Njegova temna postava je kmalu izginila v mesečini.

Nadškof je sprejel Čedermaca šele pozno popoldne.

Njegov tajnik je sedel na vogalu mize, z desnico se je naslanjal na kup spisov, a z levico si je zdaj pa zdaj pogladil rdeči, podolgovati obraz in se ozrl skoz okno, na vrhove smrek, ki so štrleli iz nekega vrta za poslopji.

Kaplan, ki je vstopil v zavaljeni obleki, je tajnika le bežno ošinil s pogledom, potlej se ni več zmenil zanj.

Velika soba, v katero je padala svetloba skozi bele, tenke zavese; na stenah in na pohištju je ždel občutek sončnega praznika. V pozlačenih okvirih oljnate slike, ki jih je Čedermac pogledal le za hip, nato je uprl pogled v nadškofa.

Ta je sedel pred mizo, na mehkem stolu z naslonilom, roke so mu ležale na kolenih kakor na podobah, ki so krasile marsikatero župnijske izbe. Na pravilnem, ovalnem obrazu sta mu bila enakomerno porazdeljena resnoba in apostolska miloba.

Dvignil se je; tedaj je Čedermac po mehki preprogi, ki ga je motila, tiho stopil do njega. Trudil se je, da bi mu bil korak trden, vendar ga je rahlo zanašalo v stran. Pozdrazil je po predpisih in mu poljubil prstan na roki.

Nadškofu je za trenutek preletel ustnice pastirski nasmeš in zopet ugasnil. Pomignil je Čedermacu, naj sede.

Gospod Martin je bil v zadregi, najrajši bi bil ostal na nogah. Sedečega je zmeraj mučil občutek, da so ga potisnili na kolena, zmanjkovalo mu je odločnosti in moči. Poleg tega ga je motila vzvišena mirnost, ki se je izražala na nadškofovem obrazu. Želel bi si ga bil ostrejšega, bolj človeškega; zavest, da stoji pred nadpastirjem, ki mu je dolžan poslušnost in spoštovanje, ga je vezala, kakor da tiči v nevidnih sponah.

Besede, ki jih je bil pripravil, da jih spregovori takoj ob vstopu, so mu ostale v grlu; bilo mu je, kakor da so mu zdrknile v srce in ga težijo kot kamen. Hkrati pa so se mu raztopili vsi dvomi, ki so ga kdaj mučili. Sramoval se je pred samim seboj in si grenko očital. Saj je nemogoče! Saj je nemogoče!

Obsedel je ves ponižen, roke je prekrizal v naročju, oči so mu zrle z vdanim bleskom, kakor da molče prosijo odpuščanja. Moral bi govoriti, a ni imel glasu; če bi ga pogнал iz grla, bi bil nebogljen in jecljajoč, kakor glas otroka, ki je zinil, a ne ve, kaj bi povedal.

Česa želi? Kaj bi rad govoril? Vprašanja, ki so mu z mehkim zvokom prihajala na uho. Ponavljala so se, kakor da ga hočejo izbežati iz plahega molka in samoočitačjega strmenja.

Čedermac je bil kot začaran. Zdaj ni šlo več za njegovo osebno svobodo. Bil je prost. To je zvedel že v nadškofijski pisarni, v katero se je zatekel v dopoldanskih urah. Toda s tem se ni zadovoljil. Hotel je govoriti z nadškofom. Ta želja ga je tako prevzela, da se ji ni mogel odreči . . .

Ali je res nadškof, ki ga zdaj vprašuje? Zavedel se je in se preplašil, kakor da je storil nekaj nepopravljivega. Pred očmi so mu vstali zadnji dogodki, zbral je ves pogum.

Dvignil je roke in jih razprostrl, a se je v trenutku prestrašil te odrske kretnje, da jih je zopet položil v naročje.

„V vaše varstvo sem pribežal,“ je rekel s trdnim glasom. „Ničesar nisem zakrivil. Po svoji vesti sem delal in si nimam kaj očitati. Tako mislim, govorim iz prepričanja,“ se mu je roka dvignila na prsi. „Nočem biti samemu sebi sodnik, naj presodi vaša prevzvišenost! Če sem kriv, izročite me pravici, uklonil bom glavo . . .“

Nadškofu je bilo že vse znano, vendar mu je Čedermac še enkrat opisal dogodke v kratkih besedah, le v glavnih potezah, a vroče in strastno. Še tako se mu je zdelo, da se medlo izraža in da je povedana le senca resnice. Četudi je govoril razburjeno, s tresočim se glasom, se mu je posrečilo, da je vdanim govoru vsaj del svoje žalosti in ogorčenja.

Besede so napravile vtis. Nadškofov obraz je bil rahlo zardel, desnica se mu je nemirno oprijemala naslonila.

Oči so mu bile venomer uprte v kaplana, a niso izdajale občutkov.

„Zgodilo se je brez moje vednosti. Takoj sem ukrenil vse potrebno, da se preganjanje ustavi. V tem pogledu bодite pomirjeni . . .“

In se je znova nasmehnil. To za Čedermaca ni bilo novo, vendar so ga besede prijetno vznemirile, srce se mu je napolnilo s hvaležnostjo. Le trenutek, že ni več mislil nase. Obšlo ga je novo upanje in mu objelo dušo. Morda pa ni vse izgubljeno.

„Toda pričakujem od vas,“ se je nadškof zopet zrenil, dvignil roko in jo položil na mizo, „da zdaj ne boste več dajali povoda za take ukrepe. To sem moral obljubiti v vašem imenu. Nikakih uporov več, nikakih nepremišljenosti. Drugič bi vam ne mogel več pomagati . . .“

Kaplano se je v trenutku podrlo vse upanje.

Za hip se mu je zdelo, da sanja. Ne bi mogel popisati mešanih občutkov, ki so ga obšli v enem samem hipu. Bilo mu je, kakor da je v resnici zdrknil na kolena, tako je strmel v nadpastirja.

Ali je prav razumel? Trudil se je, da bi iz potez njegovega obraza izluščil neko resnico, bilo je nemogoče. Zazdelo se mu je, z grozo se mu je zazdelo, da je besede mogoče razumeti na en sam način . . . Na en sam način!

„Prevzvišenost,“ mu je glas zamiral v grlu; napeti je moral vse sile, da ga je pogнал iz sebe. „Ali naj to tako razumem, da ostanejo odredbe, ki jih je izdala politična oblast, v veljavi?“

Nadškof je za trenutek molčal, ne da bi umaknil pogled, nato je napravil z roko nervozno kretnjo.

„Tako je,“ je pritrdil.

Priznanje je Čedermaca tako zadelo, tako do konca prevzelo, da se je dvignil, ne da bi se tega docela zavedel, roka mu je nehoté znova legla na prsi, kakor da s tem izraža neskončno začudenje.

„Ne morem verjeti,“ je vzklíknil, „da je padla odločitev proti volji vernikov in v sramoto Cerkve!“

„Sédite prosim!“ se je nadškof rahlo razburil. „Sédite! Ne razburjajte se!“

Čedermac je sédel.

„Tako je,“ je nadškof povzel po kratkem premolku.

„Tako je, kakor mi je to težko priznati. Ne smete pozabiti,“ je rekel malce negotovo, „da to ni moja volja. To ni moja volja, to ni volja Cerkve! Toda nimamo sredstev, da bi se mogli uspešno bojevati proti sili . . .“

Te besede Čedermaca niso pomirile. Ta hip ga ne bi mogle pomiriti nobene, še tako izbrane besede. Bilo mu je, kakor da mu hiša gori nad glavo. Sedel je, roke so mu bile na kolenih, a ga je venomer privzdigovalo, da bi planil na noge. Imel je občutek, kakor da mu duša silí v grlo in jo na vso moč zadržuje, da mu ne zagori od upora. Venomer si je moral klicati v zavest, da sedi pred nadškofom, ki mu je dolžan slepo pokorščino. Besede, ki so mu neizgovorjene ostale v srcu, so ga zapekle ko žerjavica . . . In vendar še zmeraj ni mogel do konca verjeti.

„Ali je to za zmeraj?“ je bolešno zajecjal. „Ali je to za večno?“ je vzklíknil.

OVČJA VAS, od koder vozi žičnica na Sv. Višarje.

Iz
najglobljšega
razočaranja
se mu
je divje
uprlo
srce.

„Nič ni večnega na tem svetu.“
Odgovor je le za trenutek vplival kot neizmerna tolažba. Le za trenutek — že se je zavedel njegove jalovosti. Izrečen je bil le zato, da bi omilil resnico.

Ni se mogel ubraniti ironičnega nasmeha; saj mu je hušknil prek lic, a hkrati mu je do vrha napolnil dušo. Vse polno prebriskih besed, ki mu niso smele čez ustnice, a bistro oko mu jih je morda bralo z obraza.

Da, zdaj je verjel, moral je verjeti. Toda iz najglobljšega razočaranja, ki ga je kdaj zadelo v življenju, se mu je divje uprlo srce. Zopet se je dvignil.

„Saj to ni mogoče!“ je vzkliknil obupano. „To ni mogoče! Kaj naj porečemo vernikom? Sveti oče tega ne vedo. Če bi sveti oče to vedeli, ne bi dovolili, ne bi mogli dovoliti . . .“

„Sveti oče so o vsem poučeni,“ je rekel nadškof, ki ga je popuščala mirnost. „Sédite, prosim! Sveti oče so storili vse, kar je bilo v njihovi moči,“ je nadaljeval s hudo zresnjениm obrazom. „Prav tako, kakor sem jaz storil vse, kar je bilo v moji moči. Ničesar nismo dosegli . . . To je vse!“

Čedermac ni sédel. Stoje je gledal nadškofa v obraz, kakor da mu z ustnic pobira besede. Šele ko mu je roka s prstanom zopet namignila, se je zavedel iz omotice.

Zrušil se je na stol. Ni imel več moči za odpor; kri mu je udarila v glavo in mu obteževala misli. Smisel izgovorjenih besed mu je le polagoma prodiral v zavest.

Izgubil je poslednje upanje; dvom, proti kateremu se je bojeval vse dni, je bil potrjen. Bilo mu je, kakor da se mu neizbežno podira polovica onega, kar si je zgradil v življenju. Udarci, ki jih mladina laže preboli. Pri starih ne gre brez velike bolečine. Moj Bog! Zakaj niso vprašali Jezusa Kristusa?

„In nič drugega niso sporočili sveti oče?“

„Da jih to navdaja z bolečino in skrbjo, a da nimajo proti sili drugega kakor molitev in prepričevanje.“

Nastala je globoka tišina.

Tajnik si je zopet pogladil obraz in se ozrl na vrhove smrek za hišami.

Molitev? Čedermac se je spomnil Španjuta in njegovih porogljivih besed. Takrat so se mu zdele skoraj bogokletne.

Dvignil je desnico, a jo je z obupno kretnjo zopet položil na koleno.

„Saj molimo,“ se je slednjič oglasil kakor iz globokega sna. „Saj molimo tudi mi. Vsak dan, po vseh hišah. Molimo, kakor znamo. Ves čas smo molili s trdnim zaupanjem v pomoč Cerkve. Molili smo in verovali. Verovali! Verjemite, da me je zdaj groza stopiti na prižnico. Kaj naj porečem svojim vernikom? Da je bila Cerkev prešibka, da bi mogla varovati svoje pravice? Bojim se besed, ki jih bo čulo moje uho. In če ne bo besed, se bojim pogledov in misli, ki bodo ostale skrite v dušah. Že besede, ki sem jih slišal doslej, so bile dovolj bridke in strašne, da si jih ne upam ponoviti . . .“

Nadškof se je zdrznil; roka, ki mu je ležala na mizi, se je zopet oprijela nasonila, obraz se mu je pomračil.

„Kaj govorijo ljudje?“

Čedermac bi se ne maral dotikati tega, preveč ga je bolelo, a zdaj je moral govoriti. Trudil se je, da bi položil v besede ves skrajni napor svoje duše, vso silo svojega prepričevanja. S trdnim glasom, z divjim pogumom je ponovil vse besede, ki jih je kdaj slišal, ne da bi jih olupšaval. Ni mu zamolčal niti poslednjega vzdihla svoje matere, ki je bridkost razočaranja odnesla s seboj v grob . . . Ljudje ne bodo vprašali po vnanjih, morda res težkih okoliščinah, sodili in obsojali bodo dejstvo. In ta sodba bo težka. Ne bodo razumeli božjega nauka,

vračali se bodo v poganstvo. Kdo bo kriv, kdo bo kriv?

Besede, ki jih ni bil prej pripravil, a so mu žive vrele iz srca. Bil se je preveč razvnel, da bi mogel prestajati na mestu, že v tretje se je dvignil, kaplje vročega potu so mu stopile na čelo. Mahal je z rokami, kakor da pesti in prepričuje svoje vernike.

Toda nenadoma, ko je bil v največjem ognju, mu je zmanjkalo besed, vzelo mu je glas. Spomnil se je svetega Frančiška, ki je zaplesal pred papežem in ga z ritmičnimi gibi svojih udov globlje prepričal, kakor bi ga mogel z jecljajočo besedo. Ali naj zapleše? Ali naj zajoče? Imeli bi ga za blaznega.

Z bridkostjo se je zavedel svojega brezupnega položaja. Vse zaman! Trepetal je, solze so mu stopile v oči.

Nadškof se je dvignil in mu položil roko na ramo.

„Upam, da prav razumem vašo gorečnost, in sem je vesel,“ je rekel z nekoliko spremenjenim glasom. „Potrudili se bomo, da bomo v posameznih primerih omilili vaš položaj . . .“

Čedermac je čutil le eno: vse do konca je izgubljeno. Polastil se ga je obupen pogum, zagorel je v uporu.

„Prevzvišenost!“ je vzkliknil. „Prepričan sem, da niste storili vsega, kar je v vaši moči!“

Nadškof mu je nekaj trenutkov zavzet strmel v obraz.

„Vest nam ničesar ne očita,“ je rekel trdo, s trepetajočim glasom. „Previdnost nam ukazuje, da ne smemo iti do skrajnosti, sicer lahko nastanejo nedogledne posledice.“

„Zgodovina nas uči drugače,“ je rekel kaplan, ki je tedaj ves plaval v blazni omotici. „Bismarck je dal zapreti škofa Lichnowskega, ki se je potegoval za jezikovne pravice Poljakov. Papež mu je v zahvalo kardinalski klobuk poslal v ječo.“

„Da, razumem,“ je nadškof mirno prenesel udarec in

se prizanesljivo nasmehnil. „Toda ne smete pozabiti, da se je to zgodilo v čisto drugačnih okoliščinah.“

Čedermac je bil kakor povodenj, ki prestopa bregove.

„Ne, prevzvišenost. Okoliščine niso bile drugačne. Drugačni so bili možje, ki so tedaj vodili Cerkev . . .“

„Don Čedermac!“ mu je nadškof strogo segel v besedo. „Brzdajte se! Preveč se spozabljate.“

Čedermac se je zavedel kakor iz pijanosti in se zgrozil vase. Občutki so ga bili zgrabili kot deroča reka in ga tirali s seboj.

„Odpustite!“ se je priklonil, vendar mu obžalovanje ni prihajalo iz srca. „Zaneslo me je. Če se morete le malo živjeti v naša čustva, boste razumeli. Še eno besedo, ki mi je na srcu. Ne pozabite: edini, ki bo imel od tega škodo, bo Cerkev. Jaz in moji tovariši tega ne bomo krivi. Storili smo vse, kar je bilo v naši moči. Mi si ničesar ne moremo očitati. A vi, prevzvišenost, glejte, kako se boste opravičili, ko boste stali pred božjo sodbo!“

Poslednje besede so bile izgovorjene vdano, skoraj tiho, a so učinkovale kakor krik. Čedermac jih je bil že zdavnaj pripravil, a ni verjel, da jih bo mogel kdaj izreči; zdaj jih ni mogel zadržati. Merjene so bile v srce, cilja niso zgrešile.

Nadškof je stal nekaj trenutkov kot okamenel, obraz se mu je nabral v stroge gube, a je naglo premagal razburjenje.

„Vsak po svoje bomo odgovarjali,“ je rekel s pridržanim glasom. „Bog nam bo sodnik, a mi si ne lastimo njegove sodbe,“ je dvignil desnico. „Zdaj pojdite! Gospod z vami!“

Martin Čedermac mu je poljubil prstan.

Bila je že pozna noč, ko se je Čedermac z zadnjim vlakom pripeljal v Čedad. Ko je bil stopil iz nadškofije,

**„Prevzvišeni,
glejte,
kako se
boste
opravičili,
ko boste
stali pred
božjo sodbo!“**

Kapelica v OVČJI VASI pri Žabnicah v Kanalski dolini.

se mu razburjenost ni takoj polegla, solze so mu venomer silile v oči.

V vlaku se je stisnil v kot in gledal skozi šipo na mračno pokrajino, ki je bežala mimo. Bil je skrajno izmučen, polagoma so mu otopele še misli in občutki. Saj je vedel, da se mu bodo še tisti večer znova prebudili, a tedaj mu je bilo dobro tako. Blagrovale se je, da ni srečal kakega znanca, ki bi silil vanj z vprašanji. Tako, stisnjen v kot, s pogledom v noč, bi se bil rad vozil v neskončnost, daleč od sedanosti.

Stopil je iz vlaka, tedaj je začutil lakoto. Zavedel se je, da ta dan skoraj ničesar ni zaužil. Zavil je v samotno restavracijo, naglo povečerjal in odšel. Bilo je že pozno, ob tisti uri noben avtobus ni več vozil skozi Nadiško dolino. Da bi v mestu ostal čez noč, mu ni bilo po srcu; odšel je peš proti domu.

Pred poldnem je bil veter ponehal, nebo se je znova začelo zagrinjati z oblaki. Dan je bil siv in mrk; niti za trenutek ni posijalo sonce. Proti večeru je zopet začela pihati vlažna sapa, ki ni trgala oblakov, vela je pri tleh, kakor da teče po dolini široka, ledena reka in se zliva čez ravnino. V mraku so trepetale gole murve in temne ciprese.

Vlažen hlad je Čedermacu prodiral do kosti, da se je zdaj pa zdaj stresnil in tesneje zavil v suknjo. Da bi se nekoliko segrel, je pospešil korake. Hoja po trdi, asfaltirani cesti je bila mučna, udarci palice so gluho odmevali v noč. Vseokrog trda tema, nebo se je le za spoznanje razločevalo od vrhuncev gora. Pot je le rahlo sivela pred njim; podobna je bila pasu, ki je izginjal na sto korakov in se sproti odkrival pred očmi.

Čedermac ni bil plašljivec; že večkrat je premeril to pot v noči, zdaj pa mu je bilo vendarle tesno ob srcu.

Ozrl se je proti vzhodu. Vzšel bo mesec. Kdaj? Zdaj se nebo še niti za spoznanje ni svetlikalo. Bilo je oblačno in meseca komaj polovica, a pokrajina se bo vsaj malo razsvetlila in ne bo več tako strahotno pust.

Noč ga je za silo zdramila iz onemoglosti in toposti, misli in občutki so se mu znova porajali in mu bridko legali v srce. Ne bi se jih mogel otresti. Spremljali so ga; zdelo se mu je, da tečejo ob cesti in se mu vsak trenutek zapletajo pod noge.

„Eh!“ je dvignil palico, kakor da hoče udariti nekaj nevidnega, a jo je zopet težko spustil na cesto. „Bog nebeški, daj mi moči!“ je težko vzdihnil.

Zazdelo se mu je, da hodi nekdo za njim. Morda ga plaši odmev lastnih korakov. Ni se mogel znebiti občutka, da mu nekdo sledi.

Postal je in se ozrl. V gostem mraku ni bilo nikogar, potihnili so tudi koraki.

Stopal je nagleje in napeto prisluškoval. Da, bil je le odmev njegovih korakov. Vendar se ni mogel iznebiti občutka tesnobe, spreletela ga je groznica, palico je krčeviteje stiskal v rokah. Zbežan se je ozrl okrog, v nasprotni breg, kjer so v strmini stale razvaline srednjeveškega gradu. Saj jih ni razločno videl; njihova podoba mu je le iz spomina migotala pred očmi.

Že je bil pri Svetem Kvirinu, med hišami, kjer je gorelo le nekaj samotnih luči. Odkril se je pred cerkvico, za nekaj trenutkov negotov obstal na križpotju cest.

Kod? Čez most, ki se je spenjal nad globoko strugo Nadiše, ali na levo po ozki, samotni cesti skozi Brnas in pod Landarjem ob vnožju hriba?

Zavil je na levo. Morda bo v zatišju pobočja manj vetrovno; in ne bodo ga slepile luči samotnih avtomobilov.

Ni ga več motila prevara, da hodi nekdo za njim; koraki so mu gluho šumeli na pesku.

Na samoti, kjer ga nič ni motilo, mu je zopet vstajalo v dušo in ga žgalo kot ogenj. A vendar mu je bilo zdaj vse jasno, do konca dognano, ni ga več trapilo nobeno vprašanje, nobena nerešena uganka. Saj prav to, saj prav to . . .

Nikjer niti žarka kakega upanja. In niti najmanjše špranjice, skozi katero bi se misel zatekla v samoprevvaro . . .

Dosegel je prvo vas. Med spečimi hišami je stopal tiho, narahlo, kakor da se mu svet ruši pod nogami. Bilo mu je, kakor da stopa po materinih poslednjih besedah; bolelo ga je, kakor da gaži po trnju. Kdo ji je v predsmrti uri vdahnil žalostno resnico? Ali je čutila isto, kar čuti on v tem trenutku? Oba obtožujeta! Ali sta v zmoti? Saj ni mogoče, da bi bila v zmoti!

bo še

iz našega zdomstva

razširi, raztegni se, krog domovine,
razpni se kot morje
v brezbrežno obzorje,
dom moj!

Župančič

anglija

Misijonsko nedeljo smo pri nas praznovali šele konec novembra in sicer zaradi tehničnih težav. Prej nismo mogli dobiti župnijske dvorane. Misijonska nedelja v Bedfordu je že stvar dolge tradicije. Takrat se steče v Bedford na Goldington Rd. slovenska kri tudi iz Londona, Coventryja in Nuneatona. Pripravi se tombola in srečolov. Naš Peter je n. pr. zadel lonček roženkravta, ki ga je vzgojil Cene v Kempstonu. Torto, ki jo je spekla g. Angelca, je pa vesel odnesel naš Jaka v Chapel End. In koliko dobre volje in smeha smo poželi na tisti misijonski večer... Že to je bil velik blagoslov, vreden truda in žrtve. Naš Miha se je pri tomboli in srečolovu izkričal menda za vse leto. Ga. Gabrijela pa hvaležno oznanja misijonsko žetev: 30 funtov je droval J. Grčar; po 20 funtov so darovali: gg. E. Przybyslawska, F. Lapanja, J. Šabec, A. Žle in N. N.; 15 funtov je daroval g. Peter Selak; po 10 funtov so darovali: gg. J. Prevc, N. Sekolec, I. Skaper, Z. Zajc; po 5 funtov so darovali: Mr. & Mrs. Theobald, gg. M. Fras, J. Kenk, A. Kranjc, M. Klemenčič, C. Svete in dvojni N. N.

Na svetu smo zato, da se učimo žrtvovati, popolnoma nesebično darovati. Dati zastoj. Žrtev je najvišja, najbolj nobel, najbolj božja manifestacija. Prej ali slej se moramo naučiti žrtvovati Bogu svoje telo in svoje srce. Žrtev je zadnja črka, katero nam je prišel povedat novorojeni Kralj.

avstrija

PREDARLSKA

Martinovanje: Klopotec iz vinskih goric na naslovni strani nas je vabil 23. novembra 1985 na martinovanje v Rankweil. Čeprav je bilo naše srečanje 14 dni po prazniku sv. Martina, se ni prav nič poznalo pri obisku. Mize so bile že pred sedmo uro zasedene, ko je bil napovedan začetek prireditve. Tudi fantje iz Strnišča so jo takoj veselo „urezali“, da bi razgreli množico in jo „oglasili“ na veseli praznik. Mlado in staro se je vrtele tako dolgo, da se je začel srečolov. Najbolj pogumni otroci so prodajali srečke in to se jim je v dokajšnji meri hitro posrečilo. Po kratkem pozdravu voditelja prireditve g. Ferija, predsednika Avstrijsko-jugoslovskega društva in zastopnika Delavske zbornice, se je začelo

lo žrebanje. Prvi zadetek je vedno steklenica vina — na zdravje sv. Martinu. Prvi del žrebanja je potekal dokaj mirno, ker pridejo na vrsto zadetki manjše vrednosti. Veliko večje je pričakovanje za drugi del, kjer so dobitki večje vrednosti. Bolj pogumni nakupijo precejšnje število srečk — v pričakovanju, da dobijo radio-rekorder ali celo športno kolo. Toda sreča ni vsakemu naklonjena. Radio-rekorder je zadela družina Pavšič iz Bregenza, športno kolo pa mlad fant — Hrvat po rodu.

Napetost je popustila in spet smo svobodno zadihali. Prazne srečke so romale v koš v upanju, da bomo imeli drugo leto več sreče.

Za razvedrilo nas je obiskal požiralec ognja Enriquo s spremljevalko. Pokazal je igro s požiranjem in bruhanjem ognja. Kar s strahom smo gledali za plameni, ki so švigali pod strop, kdaj bo začelo goreti. Brez bojazni, saj so bili navzoč gasilci! Slednjič se je ulegel na desko

*Tistega Miklavževega večera
lani v Londonu...*

z žebli in se ležeč igral z ognjem, po zgledu indijskih fakirjev.

Še zadnjo uro, ki je ostala za ples, je potrebno dobro izkoristiti. Vino je že dajalo svojo moč, zato je vedno več sproščenosti in razigranosti. Kajti vino utopi vse skrbi in v potrtih srcih spet up obudi.

Miklavževanje: Najbolj težko pričakovan praznik za otroke pred božičem je Miklavžev večer. Poskušajo biti bolj pridni in ubogljivi, pa ne zaradi Miklavža, pač pa, ker se bojijo „vraga“. Tokrat nas je obiskal „novi“ Miklavž, ker je „stari in dobri“ šel v zaslužni pokoj. No, pa tudi ta je hitro osvojil srca mladih in nestrpnih otrok.

Po uvodnem pozdravu Sonje in Irene je vse navzoče pozdravil in nagovoril. Potem je razdelil darila od najmlajših in do tistih, ki v Miklavža ne verjamejo več. Darilo pa je vseeno dobrodošlo! Veliko pozornost je vzbujal „vrag“, saj je naprestano rožljal z verigo in rotil porednino s kaznjivo.

Praznik Bremadežne: V adventni čas je postavljen praznik Brezmadežne, ki nas pripravlja na prihod božjega Sina. V Mariji imamo vzor matere in priprošnjice, ki nam kaže pot popolnosti in trdne predanosti Bogu. Tako zasluži vso čast in pozornost. Počastili smo Marijo že v soboto zvečer z mašo in litanijami. V skrivnost praznika nas je z Marijino pesmijo na čelo uvedel Matias. Prav tako pa še po obhajilu, kjer smo podoživljali skrivnost njene brezmadežnosti.

Še bolj pa nas je povezala v skrivnost praznovanja nedeljska maša. Z ubranim petjem Marijinih pesmi našega zbora in petimi litanijami Matere božje smo počastili ta dan. Ob pomoči mož, ki so prepevali litanije pred oltarjem, je odpevala vsa cerkev, kot je naša slovenska navada. Na koncu pa še posvetitev Brezmadežni, da bi kot kristjani sredi današnjega sveta ostali trdni v veri in zvesti Bogu in njegovi Materi. Upamo, da bomo to obljubo tudi držali, saj nam je v tujem svetu še kako potrebna njena materinska roka in priprošnja, da ostanemo Bogu zvesti do konca dni.

Na Predarlskem nas je spet obiskal sv. Miklavž.

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Višek našega cerkvenega življenja v letu 1985 je bil obisk treh slovenskih škofov, ki so prišli v Linz na zključek obhajanja *200-letnice škofije*, ki je bil 8. decembra v linški stolnici.

Zvečer 7. decembra se je slovenska katoliška srenja zbrala v karmeličanski cerkvi, kjer so škofje somaševali. Mašo je vodil koprski škof dr. Janez Jenko ob asistenci mariborskega škofa dr. Franca Krambergerja in narodnega direktorja za slovensko dušno pastirstvo v tujini škofa dr. Stanislava Leniča. Škof Lenič nam je pridigal in nas vzpodbujal k vernosti in zvestobi slovenstvu. Škof Kramberger nas je pred očenášem uvedel v Gospodovo molitev. Somaševala sta škofov vikar prelat dr. Lojze Škerl iz Trsta in izseljenski duhovnik. Prepevali so naši pevci pod vodstvom organista g. Zoreta. Maša je bila resnično doživljaj. Veliko vernikov je tudi pristopilo k obhajilu. Imeli so priložnost spovedati se pri tujem spovedniku, msgr. Janezu Zdešarju. Tudi sestre karmeličanke so naši maši prisostvovali.

Po maši smo zavili v center, ki je bil za to priložnost obnovljen. G. Zorè in g. Humar sta stene obložila z lesom in pobelila. Tudi nekaj pomagacev je vsaj delno pomagalo pri delu. Obema se moramo za storjeno delo lepo zahvaliti. Pa tudi ženam, ki so očistile center, da smo lahko škofo dostojno sprejeli.

Za škofo in goste je bila pripravljena večerja, za navadne obiskovavce je bil pa na razpolago prigri-zek in pijača. Ljudje so se lahko s škofi pogovorili. Ugotovili smo, da je večina vernikov iz mariborske škofije, izseljenski duhovnik pa je prosil škofa, da bi poskrbel za naslednika, ker se sam čuti starega in ne več pri močeh za zahtevno delo med izseljenci. Po večerji je škof Lenič nagovoril vernike in tudi sicer skrbel za dobro voljo. Dvorana v centru je bila premajhna in mladi so se morali zateči v mladinsko sobo. Tudi zapeli smo. Ob pol desetih zvečer so škofje odšli. Upamo, da so bili z nami zadovoljni. Verniki smo se ob desetih zvečer razšli, tudi zelo zadovoljni.

Izseljenski duhovnik se vsem, ki so prinesli pecivo in pa gospem v kuhinji (ga. Vrečarjeva, ga. Jounova in ga. Duhaničeva) pa tudi obema čistilkama (ga. Humarjeva in ga. Grandovčeva) iskreno za pomoč zahvaljuje. Brez požrtvovalnosti rojakov bi ne šlo. Bog povrni!

Pa tudi sicer smo imeli nekaj lepih srečanj v centru. 17. novembra smo obhajali *rojstni dan* našega organista in *god* Martina Dominka. Tudi to nedeljo je bilo veliko petja domačih pesmi.

V soboto, 14. decembra, je bila sprejeta v Cerkev po sv. *krstu* Sabina Marija, hči g. Jožefa Lesjaka, izučenega štukaterja in Anite, roj. Leitner. Za botro je bila očetova se-

Pokojni Franc Leban iz Haida

stra ga. Sonja Traummüller. Krst je bil v uršulinski cerkvi, kjer je g. Jožef toliko let ministriral. Bog daj, da bi jo vzgojila v dobrega božjega otroka. Sabina je bila rojena 19. oktobra v linški splošni bolnici.

V ponedeljek, 9. dec., je umrl v zdravilišču Sonnenhof v Linzu g. Franc Leban v 77. letu starosti. Rodil se je v Volčah pri Tolminu. Kot otrok je doživel strahote soške fronte. Kot mlad mož je moral v italijansko vojsko, ki mu je pobrala najlepša mladostna leta. Ob razsulu Italije je prišel v nemško ujetništvo in so ga Nemci poslali delat v Steyr na Gornjem Avstrijskem. Tu je spoznal gdč. Amalijo Leiter iz Haida. Kmalu po vojni sta se vrnila v Slovenijo, kjer so se jima rodili trije sinovi. Zaradi težav so se leta 1963 spet vrnili v Avstrijo in si v Haidu postavili lepo hišo. Zadnja leta je trpel zaradi skleroze. Posebno hudo je bilo zadnja dva meseca, ko se ni več sebe zavedal. Pokopan je bil v Ansfeldnu v petek, 13. decembra. Bil je tih, delaven mož in dokler je mogel je tudi redno prihajal k maši. Naj počiva v miru! Ženi in sinovom iskreno sožalje.

ŠTAJERSKA

GRADEC — V nedeljo, 17. novembra, je Slovence, ki živijo in delajo v Gradcu, obiskal ljubljanski pomožni škof dr. Stanislav Lenič. *Blagoslovil*

je novo slovensko dvorano, preurejeno iz nekdanje kleti v minoritskem samostanu Marije Pomočnice (Marihilf), ki ga trenutno upravljajo slovenski minoriti.

Srečanje z g. škofom se je pričelo s slovesnim somaševanjem v kapeli samostanskega križnega hodnika, kjer je tudi sicer redno vsako nedeljo ob 9.15 slovenska sv. maša.

V nagovoru je g. škof orisal zgodovino dušnega pastirstva v Gradcu od l. 1945, delo in skrb Cerkve v Sloveniji za njene vernike v tujini, vse vzpodbudil k ljubezni do lastnega naroda, slovenskega jezika, pesmi in molitve, in v zvezi z bližajočim se koncem cerkvenega leta poudaril osebno odgovornost vsakega za versko življenje in pričevanje.

Po sv. maši se je kakih 80 vernikov — slovenskih izseljencev, delavcev, koroških Slovencev in študentov — stisnilo v novem prostoru, ki sicer sprejme okoli 50 ljudi. Novi prostor je dal na razpolago Slovincem minoritski samostan, z denarno pomočjo graške škofije pa so ga Slovenci z večmesečnim zavzetim delom in lastnimi prispevki sami obnovili. Tako se je uresničila dolgoletna želja po lastnem kotičku, v katerem se lahko zdaj Slovenci po maši in ob drugih priložnostih srečujejo, pogovorijo in tudi povese-lijo.

Gospod škof je Slovincem podaril sliko brezjanske Marije Pomagaj in pred blagoslovom zaželel, da bi nova dvorana dobro služila svojemu namenu ter slovenske vernike družila in povezovala. Škof Lenič se je potem v prijetnem vzdušju še skoraj dve uri držal med slovenskimi verniki, za katere je bil ta dan res praznik.

belgija

LIMBURG-LIÈGE

OPGLABBEK — „Slomšek“ je svoje člane in sodelavce ob srebnem jubileju Slovenskih dnevov povabil na skupno večerjo. Za prosto

zabavo je v okviru SIM skrbel ansambel iz Slovenije.

Bil je prijeten večer.

Naj tudi ta večer pomaga k tesnejši povezavi ljudi **DOBRE VOLJE** in k večji narodni, kulturni in krščanski **OSVEŠČENOSTI**.

EISDEN — Jugoslovansko društvo sv. Barbare je 17. 11. 1985 imelo svoj družabni večer, ki je lepo uspel.

30. novembra je Zveza slovenskih izseljencev iz Benečije imela med nami svojo prireditev. Slovesnost so začeli s službo božjo, ki jo je opravil krajevni slovenski duhovnik. Sledil je kulturni program, katerega je oskrbel „Slomšek“ s pevskim in folklornim nastopom. Obe skupini, Slomškov pevski zbor in Vesela mladina sta zelo dobro opravili svoje poslanstvo. Za prosto zabavo je skrbel ansambel Brodnik iz Slovenije.

Benečani in njihovi prijatelji so prihiteli iz Limburga, Lièga, Charleroi in Benečije. Storili smo vse, da bi se naši bratje Benečani med nami počutili doma in da bi uvideli, da smo **OBOJI RES ENO**, ločila nas je tuja roka. Za Benečane bomo vedno radi storili vse, kar bo mogoče.

Zanimivo! Velika dvorana v Kultur-reel Centrumu je bila polna.

Prireditelji so vse nastopajoče povabili na večerjo.

Naši rajni: V Lanakenu je mirno v *Gospodu zaspala* vdova ga. Tončka Krese, roj. Oset, roj. 1905 na Pristavi v Sloveniji. Rajna je bila dobra, tiha žena. Naj ji dragi Bog bogato poplača njeno zvestobo.

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, poleg Slovenskega doma.

V adventu nas je profesor Jože Krašovec, priznani strokovnjak za sveto pismo, v *dveh predavanjih po-*

peljal v svetopisemski svet in nas tako pripravljaj na božične praznike, ko praznujemo spomin zgodovinskega prihoda Odrešenika, ki so ga skozi stoletja napovedovali preroki. Gospodu profesorju se lepo zahvaljujemo za njegov trud.

Miklavževanje je bil lep praznik vseh otrok, mladih in manj mladih, ki se tudi, vsaj včasih, radi za par desetletij nazaj vrnejo v svoje „zlate“ čase. Šolski otroci so s pesmi in deklamacijami pripravili Miklavžev prihod, Društvo Slovencev pa je poskrbelo, da je vsak otrok dobil svoje darilo. Miklavž je svojo vlogo lepo in dostojno opravil, mladi so ga kar požirali z očmi, tembolj veseli, ker tokrat ni bilo porednih škratov (za katere je menda bilo preveč kandidatov, pa je bil Miklavž v zagati, koga naj izbere...). Gospé, ki so praznik pripravile in pri poteku pomagale, so imele prijetno zadoščenje, da so bili vsi veseli, posebno ker se je miklavževanje nadaljevalo ob dobro obloženih mizah, za kar se jim moramo iskreno zahvaliti.

19. novembra smo pokopali Antona Jagodnika. Pokojni je bil star 47 let, doma iz Kosez pri Ilirski Bistrici. Pogosto je prihajal k naši maši, tudi Dom je podpiral, sicer pa je živel bolj sam zase, kar razloži, da so njegovo smrt, posledico srčne kapi, odkrili šele po dobrih dveh tednih. V nedeljo, 24. 11., smo imeli zanj mašo.

Dve razstavi slovenskih umetnikov. — V novembru je razstavljal v Cité Internationale des Arts svoja dela naš koroški rojak Drago Druškovič. Njegova razstava je nosila naslov: Peintures aux couleurs végétales — Slike z rastlinskimi barvami. Že naslov sam pové o posebnih novi tehniki, ker slikar uporablja rastlinske barve. Pa tudi tematično je bila razstava zelo zanimiva.

V Slovenskem domu pa ves december razstavlja novomeški slikar Janko Orač, ki ga nesporno štejejo med tiste likovne ustvarjalce, ki svoje slikarstvo navezujejo na globoko zakoreninjeno tradicijo slovenskega krajinarstva. Še vedno

imate čas, da si njegovo razstavo ogledate.

MELUN (Seine-et-Marne)

Skupna maša bo v nedeljo, 5. januarja, na praznik Treh kraljev, ob devetih zjutraj v poljski cerkvi v Dammarie.

MORESTEL

24. novembra je naredila v Morestelu večne obljube s. Marija Duh. Prišla je v Francijo že pred več leti in stopila v red sester frančiškank Brezmadežne. Njena zibelka je tekla v Melincih v Prekmurju. Zapustila je svoje dobre krščanske starše in se posvetila v Franciji negi bolnikov.

TUCQUEGNIEUX-MARINE

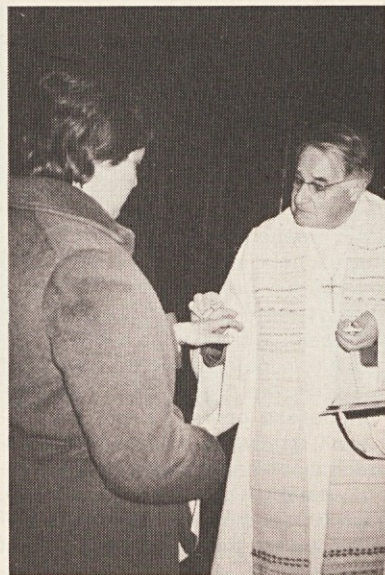
Oba z ženo sva nekaj časa hodila s palico. Ona si je pri padcu zvila stopalo, jaz pa z „žavbami“ preganjam otekline na nogi, najbolj pa še pomaga domače zdravilo žajbelj.

Želim najprej bralcem Naše luči prav srečno leto 1986. V moji rojstni vasi Košani je vedno na novega leta dan rekel g. župnik: „Druge delajte srečne, pa boste tudi vi srečni.“

Na Marini nimamo več župnika in ne zdravnika, ampak samo namestnike iz sosednjih krajev.

Zdaj je zopet lepo vreme, toda glede zime se je bilo nebo zmotilo, ker nam je poslalo sneg, led in mraz 40 dni prezgodaj v veselje mladine, nas stare pa je potisnilo k peči. No, pa kaj bi jokali, ko je bilo tudi za nas dobro. Župan nam je pripravil imeniten banket. Za praznik sv. Barbare smo — čeprav je rudnik zaprt — prejeli kar lepa darila. Slovensko delavsko društvo nas vabi na dobro kosilo in tudi darila nam bo Miklavž dal.

Ko sem mislil poročilo končati, sem zvedel žalostno novico. V bolnici ni prenesel operacije Podlesnikov Martin. Doletela ga je pred leti huda nesreča v rudniku. Zelo je trpel, ostal je pa vedno optimist, pogumen, vedno dobre volje in povsod priljubljen. Lepo je umrl previden s sv. zakramenti. V upanju,

Grenobelski pomožni škof msgr. Mondesert daje sestri Mariji prstan kot znak večnih obljub.

da ima na drugem svetu lepše življenje, prosimo ženo in otroke, naj sprejmejo naše iskreno sožalje.

J. J.

PAS-DE-CALAIS IN NORD

Skoraj neslišno smo zajadrali v novo leto 1986. Vsem rojakom, raztresenim širom po Franciji in Evropi, naša iskrena voščila sreče, zdravja, veselja in božjega blagoslova.

Sveta Barbara nas je zbrala okoli oltarja in gostoljubne mize. Prirščna hvala kuharju Ludviku Kovaču in vsem gospem, ki so nam pripravile toliko dobrot. Zahvala odboru in članom društva sv. Barbare, zlasti predsedniku Vinku Razložniku, ki je štiridesetič pripravil to najlepše slavje naše mladine, zlasti naših najmlajših, ki so bili tudi letos bogato nagrajani in obdarjeni.

Sv. krst so prejeli: v Mericourt-s-Lensu Vanessa Anne Martine Lescutier; Jonathan Jean Pierre Alain Velu; Teddy Steven Paul Michalski in Nelly Pacz. V Bruay-en-Artoisu Mélanie Szulc. V Tourcoingu pa je bil krščen Julien Perche. Staršem,

botrom in botram naše čestitke, otroke pa naj spremljajo in varujejo njih angeli varuhi.

FREYMING-MERLEBACH

Z obilo dobre volje in vsestransko poštrevnostjo smo 17. novembra ponovno obhajali dan *celodnevnega srečanja*. Ob 10. uri slovesna peta maša, ob 12. uri kosilo in ob treh popoldne pete litanije z blagoslovom Najsvetejšega. Samo za kosilo je ostalo 116 ljudi, kar dokazuje in potrjuje, da so taki dnevi v duhovno pa tudi človeško-prijateljsko oporo. Ta dan smo namenili predvsem starejšim. Najstarejši mož in najstarejša žena sta bila deležna posebne pozornosti, hkrati pa smo se spomnili tudi slavljencev tistega tedna (rojstni dnevi), ki jih je bilo kar 5. V večernih urah smo se razšli nekateri utrujeni od dela in skrbi, drugi nasmejani in obogateni s srečanjem, vsi pa smo nosili v sebi željo, da bi se kmalu spet srečali. Takovrstno celodnevno srečanje bomo ponovno priredili 19. januarja. Kdor želi ostati z nami na kosilu, ga prosimo, da se pravočasno prijavi. Tokrat vam pripravljamo še posebno glasbeno presenečenje! Še enkrat vsem iskren Bog plačaj.

Kakor sem že omenil v listu *Med*

Slavljenec Franc Kosec, ki je praznoval svojo 80-letnico življenja.

nami povedano, ki ga izdajamo vsako prvo nedeljo v mesecu za ves mesec z vsemi ustreznimi informacijami, vas prosim, da mi sporočite imena in naslove bolnikov in ostarelih ljudi, ki bi želeli, da bi jih duhovnik obiskal. Najlepša Vam hvala za sodelovanje.

Vsak prvi petek v mesecu imamo v naši slovenski kapeli sv. Jožefa izpostavljeni Najsvetejši. To uro molitve pripravljajo mladi in ste vsi prav lepo vabljeni.

Vam vsem, dragi slovenski izsejenski rojaki, želim, da bi vam mir božične noči in veselje nad božjo ljubeznijo, ki nam je izkazana v božjem Detetu, bil v blagoslov tudi v novem letu 1986, v katerem vam želim veliko vsestranskih uspehov, trdnega zdravja in človeške ter duhovne širine.

20. novembra je obhajal *80. rojstni dan* naš najstarejši pevec pri cerkvenem pevskem zboru Slomšek, to je g. Franc Kosec iz Metzinga. Za polstoletno sodelovanje in ljubezen do slovenskega petja se mu zahvaljujemo in mu ob tej priložnosti želimo, da bi še nadalje ostal tako svež in rosno mlad. Bog vas živi!

nemčija

Zahvala rimskim Slovincem. — V št. 10/85 Naše luči smo poročali o potovanju naših mladincev s svojimi starši v Rim oktobra lani. Na srečanju z rojaki v Rimu v Sloveniku so mladinci izvedli polurni instrumentalni program in za tem je bil na sporedu film o življenju Slovincem na Württemberskem. Iz poročila navzoče dopisnice, gospe dr. B. Rusove, objavljeno v Družini in v Katoliškem glasu, sklepamo, da so bili rimski Slovenci s tem večerom zelo zadovoljni. Takole bemo: „Ko smo gledali mlade srednje- in višješolce in poslušali njihov glasbeni koncert, se nam je v resnici zdelo, kot bi nas sredi poznega jesenskega večera zajel nov val pomladi...“ Nato govori poročilo

o pestrosti filmskega prikaza in zaključil: „Ob slovesu smo vsi globoko začutili: slovenska domačnost in iskrenost, slovenska pesem, slovenska mladina so za nas kakor pomlad, ki ne mine.“ Za to priznanje se jim toplo zahvaljujemo.

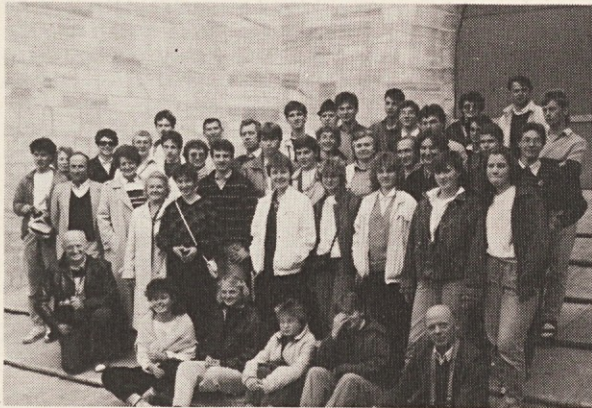
Prijetni večeri s filmom. — V novembru smo imeli zopet dva lepa večera s filmom pod naslovom 25-letnica slovenske župnije v Stuttgartu. Tisoče utrinkov iz vse pestrosti naših delavcev od delovnega mesta, šolanja mladine, družabnih srečanj, kulturnih prireditev, verskih praznovanj pa do medsebojnega povezovanja s časopisi, knjigami in informativnimi pismi iz 25 let življenja na Württemberskem pod geslom Bogu otroci, narodu sinovi, nikomur hlapci, je kot en sam odjek prizadevanja, da bi tudi na tujem ustvarjali in doživljali košček slovenskega sveta. V tem filmu sta lepo prikazana Tržaški večer v Stuttgartu in Koroški večer v Esslingenu. Tudi razstava ročnih del je izčrpno podana. Meseca novembra smo si ta film ogledali v Heilbronn in v Oberstenfeldu.

Miklavž je segel v srca otrok. — Miklavževanje je tako zanimiv in prijeten običaj, da ga ne bi mogli več pogrešati. Komaj otrokom omeniš Miklavža, so že z vsem srcem pri njem. Celo odrasli cenijo ta naš tradicionalni običaj.

Na Württemberskem smo imeli lani kar na sedmih krajih Miklavža: v Stuttgartu, Böblingenu, Oberstenfeldu, Heilbronn, Schwäbisch Gmündu, Pfullingenu in Urachu. Nad 300 otrok se je tako približalo „nebeškemu gostu“ in od njega prejelo prikupno darilce.

Na Miklavževo nedeljo, 8. decembra, je bilo pri maši v Stuttgartu toliko rojakov, kot jih pritegne samo še škofov obisk ob priliki birme. Samo otrok je bilo v cerkvi nad 200. Pri maši je igral mladinski orkester adventne in božične melodije in s kora se je oglasil moški zbor Domači zvon. Ko smo potem v dvorani pričakovali prihod Miklavža, so otroci Sobotne šole izvajali kratek program z glasbenimi inštrumenti, petjem, nastopom angelov in parkljev. Potem se je pojavil na odru

Slovenski mladinci in njihovi starši iz Stuttgarta so med potjo v Rim 26. oktobra lani obiskali tudi znamenito stolnico v Milanu. Tu stojijo na strehi mogočne katedrale.

V nedeljo, 20. oktobra, je imel v Stuttgartu sveto mašo slovenski novomašnik iz Koroške, gospod Jože Markowitz. Po maši je delil novomašniški blagoslov.

škof Miklavž z dolgo sivo brado in škofovsko palico. V dvorani je zašumelo kot v čebeljem panju. Miklavž je pohvalil starše in otroke, ki se prizadevajo, da bi bili dobri kristjani. Otroke je vpraševal o znanju molitev, odraslim pa stavil šaljiva vprašanja. Nato so angeli odgrnili zaklad darov. Cela kopica jih je bilo. Otroška srca so zažarela, ko so se v dolgi vrsti pomikali mimo Miklavža, ki jim je izročal prikupne adventne vrečke z darili.

Hrvatom čestitamo. — V soto, 9. novembra, so Hrvati v Sindelfingenu praznovali 15-letnico svoje župnije. Na proslavo je rottenburški škof dr. Georg Moser povabil tudi kardinala Franja Kuhariča iz Zagreba. Ko je kardinal prišel v spremstvu številnih hrvaških duhovnikov in zastopnikov nemške tukajšnje škofije, mu je navdušeno ploskalo nad 2000 zbranih hrvaških delavcev.

V svojem nagovoru je pogumni kardinal vzpodbujal svoje rojake k zvestobi do Cerkev, k ljubezni do hrvaškega naroda, do materine besede in kulturnih izročil. Pohvalil je tukajšnje namško škofijo, ki je nastavila celo vrsto hrvaških duhovnikov, župnijskih pomočnikov in socialnih delavcev za vsestransko delo med rojaki. Zahvalil se je Rottenburškemu škofu za finančno pomoč

pri gradnji cerkva in drugih verskih ustanov na Hrvaškem. Njegova zahvala je bila povsem na mestu, saj je škofija Rottenburg-Stuttgart v zadnjih petih letih poslala Cerkvi v Jugoslaviji 2,5 milijona mark, kar za razmere v domovini niso le kake drobtinice. Znano je tudi, da je škofija, v kateri delamo in živimo, v istem razdobju dala za revne cerkve po svetu kar 42 milijonov mark. Na to dobrodelnost smo lahko ponosni vsi, ki smo ostali zvesti cerkvenemu poslanstvu!

Ko ob lepem verskem obisku kardinala Kuhariča v Sindelfingenu pomislimo na obisk titularnega mariborskega škofa dr. Vekoslava Grmiča prav tako novembra lani, nam je zelo mučno. K nam ga ni poslala slovenska Cerkev in ga tudi ni vabila namška. S Cerkvijo in verskim življenjem naših rojakov na tujem njegov obisk sploh ni imel kake zveze in ga je po njegovi lastni izjavi poslala v Nemčijo SZS. Tako je pov-

sem razumljivo, da so nekateri ljudje zaman čakali, da bi se z njim srečali pri maši ali sicer v kakem verskem središču.

V svojem poročilu je potem gospod Grmič zapisal dobesedno takole: „Po mojem predavanju se je razvil zelo živahen, miselno bogat in ploden pogovor. Bil sem naravnost veselo presenečen nad razumnimi in iskrenimi vprašanji. Smel bi reči, da so ta vprašanja izražala življenjsko modrost in zrelost...“ Iz razgovora navaja potem samo, kako sta navzoči skupinici v Stuttgartu in Reutlingenu kritizirali Cerkev v Sloveniji in v Nemčiji. Potem sledi nekaj pretiranih hvalisanj ljudi, ki delajo z vsem navdušenjem za

Miklavž med slovenskimi otroki v Böblingenu na Württembergem. To je bilo v nedeljo, 1. decembra lani. V Böblingenu so tako prvokrat videli „tapravega“ slovenskega Miklavža.

„domovino“, ki so bili pri predavanju tudi delno navzoči. Nas bi že zanimalo, če so ti stavili tudi kaka druga kritična vprašanja, ki zadevajo naše delavce predvsem v domovini. Recimo: „Kako to, da zasluži delavec v Sloveniji mesečno samo 300—400 DM, v Nemčiji pa 1500—2000 DM? Zakaj mora delavec v Sloveniji za par dobrih čevljev v vrednosti 100.—DM delati 50 ur, v Nemčiji pa samo 8? Zakaj mora delavec v socialistični Sloveniji delati za 1 kg kave 30 ur, v kapitalistični Nemčiji pa samo 2 uri. Zakaj zasluži delavec v Sloveniji za mesečno plačo samo eno dobro obleko, v Nemčiji pa štiri do pet? Zakaj mora slovenski delavec delati za nakup avtomobila vsaj sedemkrat več kot v Nemčiji? To bi bila brizantna vprašanja! Iz odgovorov bi potem poslušalci lahko presodili „življenjsko modrost in zrelost“ predavatelja.

Titularni škof Grmič v poročilu navaja, da je v svojem referatu podal zgodovinski pregled razmerja med Cerkvijo in državo po letu 1945. Zanimivo bi bilo vedeti, če se je pri tem vsaj z besedico dotaknil preganjanja Cerkve in duhovnikov po letu 1945 in če je kaj povedal o kratenju osnovnih pravic slovenske Cerkve danes (n. pr. da nima dostopa do radia in televizije, do uporabe javnih prostorov, do prostega božiča, do verouka v šolah... da so verni ljudje zastopani itd.). Če vsega tega ni povedal, potem je bil njegov prikaz vseskozi pristranski, neverodostojen in krivičen do Cerkve, kateri pripada.

FRANKFURT

V naši župniji smo imeli od 20. do 24. novembra *misijon* oz. dneve duhovne poglobitve — tako nas je vabilo k temu poslano vabilo. Jezuitski pater Alojzij Markelj je poskušal prikazati vrednote krščanskega življenja pod motivom: „Prišel sem, da bi imeli življenje in ga imeli v izobilju“ (Jan 10, 10). Vsak dan so udeleženci imeli priložnost, globlje spoznavati svojo vero in se o njej tudi pogovoriti. Da je bilo res zanimivo, priča podatek, da v

soboto po maši ni bilo predvideno srečanje, a so ga navzoči želeli in tudi imeli. Za vse je bila to gotovo osebna obogatitev v veri. Škoda, da mnogi niso „mogli“ priti. Vedno imajo veliko pripomb v zvezi s tem, ko pa je tu možnost, da jo bolje spoznajo, ostanejo doma. Malo čudna logika! Mogoče se bojimo sami sebe, ker bi morali pogledati bolj globoko v svojo dušo in delati obračun. Imeli smo priliko, odstraniti marsikatero pereče vprašanje in spoznati, zakaj Cerkev tako poudarja odpoved in zvestobo. Koliko ovir bi namreč odpadlo, če bi bili trdno prepričani v svoji veri. Sicer pa to lahko še nadomestite, če boste redno prihajali k nedeljski maši in zakramentom.

Za mladino je bil predviden poseben pogovor, a žal niso imeli časa (?) in vsilil se je občutek, da že vse vedo in jih nič več ne zanima. Trpka ugotovitev, ko pa vsak dan doživljamo, kako hitro ob najmanjšem problemu zgublajo tla pod nogami in niso pripravljeni za življenje po veri. Vem, da ni prijetno poslušati zahteve, da so križ, odpoved in žrtev sestavni del življenja, a s tem se boste morali sprijazniti, radi ali neradi. Dana vam je tudi priložnost, da se vsako prvo in tretjo nedeljo udeležite mladinskega srečanja. Ne zamudite tega — nekoč vam bo žal.

Zaključek misijona je bil lepo pripravljen in udeležila sta se ga tudi g. dr. Zdešar in g. dr. Kraljič, za kar se jima pristočno zahvaljujemo.

V nedeljo, 8. decembra, nas je po maši obiskal sv. Miklavž. Obdaroval je približno 30 otrok.

OBERHAUSEN

Pretekli mesec smo spet poskusili s *srečanjem mladine*. Vabilo mladim je bilo objavljeno sicer samo v našem župnijskem oznanilu, pa je bilo kmalu čutili zanimanje zanj. Kaj pa bo tam? — so spraševali nekateri mladinci. Tisti, ki se z župnikom večkrat srečujejo, so pripomnili, da ne sme biti dolgočasno. Navsveti so bili dobrodošli, čeprav tega ne načrtujemo zato, da bi koga devali ob dragoceni čas. Zbralo se nas je manj kot smo pričakovali. Ravno tiste dni je bila tu tako moč-

na poledica po cestah. Menda je bil tudi to vzrok. Pa se nismo dali kar tako ugnati. Program je stekel brez ovir. Peli smo, pogovarjali smo se in tudi prisluhnili razlagi duhovnika. V pogovoru je tekla beseda o prijateljstvu. Misli, ki smo jih našli v skupinah o različnih vrstah prijateljstva, smo strnili v ideal prijateljskega odnosa, ki ga ima Bog do nas ljudi. Kaj božje prijateljstvo pomeni za človekovo življenje, v to smo se zastrmeli ob branju in razlaganju prvega psalma. Rodovitno drevo in suho drevo nam je bila zgovorna podoba. Vmes in na koncu smo prepevali, tako da nam je pesem postala praznovanje novih spoznanj, s katerimi smo se ukvarjali.

Na nedeljo Kristusa Kralja smo se z zborom Slovenski cvet in ansamblom Odmev z gora *odpeljali v goste*. Odzvali smo se vabilu župnika dr. Aleksandra Rajšpa in pevskega zbora župnije Mutscheid v Eiflu. Brž po prihodu tja smo se zbrali z domačimi farani v slovesno okrašeni cerkvi. Bogoslužje je bilo zares lepo pripravljeno. Dolgo prej so se dogovarjali zborovodje in oba duhovnika. V prepevanju slave Kralju vesoljstva sta se menjavala domači in naš zbor in domači pihalni orkester je močno dvigal slovesno vzdušje in molitveni zanos vseh zbranih. G. Rajšp je v pridigi razlagal značaj kraljevanja, kakor si ga je nad tem svetom Bog po svojem Sinu pridržal zase. Ljubezem do človeka je osnovno znamenje tega božjega gospodovanja. Ker smo se zbrali iz dveh različnih župnij, iz dveh narodov z namenom, da se med nami poglobijo prav te vezi prijateljstva in ljubezni, smo s tem sprejeli Kristusov dar. Pridružujemo se tako mnogim, ki pomagajo na enak način graditi božje kraljestvo na zemlji. Mašnemu slavju smo dodali še slovensko zapete litanije Srca Jezusovega, ki pa jih bomo do drugič še malo izpilili. Srečanje se je nadaljevalo pri skrbno pripravljenem kosilu. Popoldne je bilo namenjeno pogovorom in skupni zabavi, kjer je imel glavno besedo naš ansambel in pihalna godba. Na večer smo odhajali obogateni z novimi spoznanji

Srečanje kristjanov raznih narodnih skupin v Baasemu v Eiflu je imelo svoj duhovni del v skupnih molitvah. Krona tega je bilo sobotno bogoslužje.

in utrjenim prijateljstvom. Hvaležni smo domačinom iz Mutscheida.

MOERS, KREFELD

V teh dveh mestih smo praznovali Miklavža nekoliko slovesneje. Predvsem otroci Slov. veroučne šole iz Repelena so požrtvovalno pripravili daljši program, ki se je po vsebini navezoval na adventni in božični čas. Govoril nam je z dramtiziranimi teksti iz sv. pisma in pesmimi o pričakovanju Odrješnika. Tudi o naših pripravah in našem pričakovanju. Prililo se je potem vzdušje predvsem ob pesmih, ki smo jih nekatere zapeli tudi vsi skupaj v dvorani, z vsebino božičnega praznovanja. Mešani zbor „Slovenski cvet“ je pridal tri pesmi. Segle so do srca, dvorana je obnemela v poslušanje. Miklavža so otroci povabili medse spet s pesmijo. Razdelil je darove in povedal tudi nekaj kritike k pohvalam. Na skrit način nam je preko dobrih žena pogrnil mize s peharji domačih sladkarjev. Za ta večer letos nismo vabili muzikantov, pa se je „uradni“ program kar iz samoiniciative razvil v prijeten večer. Na svojo havajsko kitaro nam je g. Lednik iz Oberhausna zaigral najprej Sveto noč, potem pa še druge melodije, ki so tudi privzdignile obiskovalce. Harmonikarja Boža so vrgle celo od omizja gostov in

Miklavževanje v Moersu se je spremenilo v adventno in božično akademijo.

ker mu je prišla pod roke ravno kitaro, je ta zapela v sozvočje s havajko. Člani zbora pa so ta večer nekoliko pozneje pripravili kot Miklavževo darilo še presenečenje zakoncema Pusch, ki sta obhajala srebrno poroko. Zapeli so zdravico in pridali še nekaj narodnih. Zakoncema, ki sta požrtvovalna delavca v službi Cerkve, želimo tudi na tem mestu božji blagoslov v njunem skupnem življenju.

Katoličani različnih narodnosti, ki živijo in delajo v mestu Oberhausen, so se s pomočjo nemških prijateljev v zadnjih letih precej povezali med seboj. Konec prvega tedna v decembru smo bili predstavniki iz vseh kat. misijonov zbrani v hiši, ki jo imajo katoliške organizacije mesta Oberhausen blizu vasice Baasem v Eiflu. Srečanje je imelo spoznavni značaj. Tokrat smo predstavili svojo domovino mi Slovenci.

MÜNCHEN

● Zadnji čas smo se dvakrat srečali z manjšima skupinama faranov: najprej s *starši letošnjih prvoobhajancev*, ki so se pogovora stoo odstotno udeležili, potem pa z *zakonskimi pari* kot k nadaljevanju naših treh zakonskih tečajev; k temu srečanju je prišlo le malo parov, čeprav je bil predmet pogovora zanimiv, pogovor sam pa tudi.

● *Mesec verskega tiska* je med naše farane razširil nekaj verskega branja, kaset s slovenskimi verskimi pesmimi, posebno adventnimi in božičnimi, in rožnih vencev.

● *Molitveno uro* imamo vsak

prvi petek v mesecu v naši župnijski kapeli. Vedno več nas k njej prihaja. Zadnja je izzvenela v lep adventni večer.

● *Miklavževanje* pa je bil „dogodek“ zadnjega časa. Že v cerkvi je bilo lepo: bilo nas je blizu 300, mnogo jih je pristopilo k obhajilu, pevski zbor je zapel, pa še otroci našega šolskega tečaja so korajžno zažrgoleli svojo pesem. V dvorani je bil pa živžav (sv. Peter bi rekel, da je bil cirkus). Najprej je zbor zapel eno pesem. Potem so odigrali nebeščani kratek prizor, kjer je sv. Peter „pretipal“ slovensko faro v Münchnu, če je vredna Miklavževega obiska, sv. Anton pa nastopal spet v vlogi odvetnika. Tako je bilo na koncu odločeno, naj sv. Miklavž k Slovincem v München gre. In je res prišel. Z njim angeli (sedem deklet z našega tečaja), pa kasneje tudi parkeljni (tudi ti so bili od tam). Sv. Miklavž je poklical na oder skoraj 100 otrok, nekaj več kot lani. In vsi so odhajali z zajetnimi vrečkami, polnimi dobrot. Kajpada so predšolski in šolski otroci našega tečaja tudi lepo zapeli Miklavževo pesem.

● *Ministranti* se vsak mesec zberejo k pogovoru, deset jih je. *Pevke in pevci* pa k pevskim vajam vsakih štirinajst dni. Zadnji čas so en večer posvetili sv. Ceciliji, svoji patroni.

● *Krščena je bila* Betina Bala-

žic, hčerka Jožeta in Nade, roj. Boić. Staršem čestitamo, punčki pa želimo vse dobro!

nizozemska

HEERLERHEIDE

V soboto, 16. novembra, je društvo sv. Barbare v Brunssum-Heerlenu imelo svoje tradicionalno *martinovanje*. Prosto zabavo je v okviru SIM vodil ansambel iz Slovenije. Slovenci iz Nizozemske in Nemčije ter številni holandski prijatelji so napolnili dvorano.

Lepo je bilo.

LINDENHEUVEL

Društvo sv. Barbare je 30. 11. 1985 imelo svoj *družinski večer*, ki je potekal v prijateljskem in veselem razpoloženju. Za muziko so poskrbeli Kropivškovi in Ložnikovi.

HEXENBERG

G. Anton Kozole je v družinskem krogu slavil 80. obletnico življenja. Čestitkam in voščilom za zdravje se pridružujemo tudi mi.

G. Jožko Robek je svojo 50. obletnico slavil s številnimi prijatelji. Tudi g. Jožku, ki je znan po svoji gostoljubnosti, kličemo: Na mnoga leta!

švedska

ŠVEDSKA

Kljub temu, da smo katoličani na Švedskem zastopani v primerjavi s člani švedske luteranske cerkve manjšinsko, smo tako po številu kot tudi po pomembnosti takoj na drugem mestu. Poleg tega pa katoliška Cerkev v zadnjih letih vedno bolj pridobiva na ugledu — pravzaprav je med vsemi cerkvenimi skupnostmi na Švedskem v tem pogledu povsem na prvem mestu. Švedska luteranska cerkev zaradi svoje državljenosti doživlja veliko duhov-

no krizo. Ne samo verniki, ampak celo njeni pastori jo vedno bolj zapuščajo. Iz Švedske države v katoliško Cerkev je v zadnjih 10 letih prestopilo že mnogo pastorej in eden od teh (profesor na univerzah v Lundu in Uppsali) nam je na nekem predavanju dejal, da bi najmanj sto pastorej švedske državne cerkve prestopilo v katoliško Cerkev, če bi jim bila dana možnost, da bi svoje teološke študije lahko uveljavili v službi evangelizacije v katoliški Cerkvi. Za tak prestop navajajo več vzrokov, med katerimi je gotovo eden od najmočnejših državnaluteranska cerkev in odsotnost vesoljnosti v njihovi cerkvi. Praktični razlogi (največji je gotovo oženjenost teh pastorej) branijo, da do nekega množičnega prestopa švedskih pastorej v katoliško Cerkev ne pride. Tudi ostalim švedskim izobražencem in predvsem intelektualcem postaja katoliška Cerkev vedno bolj privlačna duhovna sila.

Oba švedska intelektualna centra, Lund in Uppsala, sta prav letos dobila novi katoliški cerkvi in cerkvena poslopja. Pred kratkim je stockholmski škof Brandenburg posvetil novo cerkev (krasno moderno zgradbo) v Uppsali. Ob cerkvi (v Lundu in Uppsali) sta odraz žive cerkvene skupnosti in v teh švedskih univerzitetnih mestih. Vendar pa katoliška Cerkev na Švedskem ne ostaja le pri zidavah. Švedi nimajo posebnega spoštovanja pred žrtvami za zidove. Prevzame jih resnični evangeljski duh, nesebičnost, strpnost, razumevanje. Naša mlada slovenska generacija tukaj na Švedskem je prav tako kot njeno okolje. Najbrž jo bomo težko pridobili za „dolge molitve“, o katerih pravi Jezus, da so sumljive, če jih ne spremlja tudi nesebično življenje. Prikazati jim je treba, da tudi „kratke molitve“ niso zato dobre, ker so kratke, da vrednost molitve ni odvisna od trajanja. Molitev mora izhajati iz življenja in življenje iz molitve. Potrežljiva graditev Cerkve na Švedskem je naše današnje delo. Sadovi pa so se že začeli kazati: vedno večje število duhovniških kandidatov. Vsako leto imamo vsaj eno duhovniško posvečenje.

Prejšnji mesec smo imeli diakonsko posvečenje in kmalu bo sedanji diakon pristopil tudi k duhovniškemu posvečenju. Vedno več novih poklicev se nam obeta.

LANDSKRONA

V Landskroni je bila 17. novembra *krščena* Natalija Gobec, hči Alojza in Silve Gobec iz Billeberge pri Landskroni. Staršema čestitamo, Nataliji pa želimo, da bi v življenju obilno zajemala iz virov milosti, ki so ji bili ob krstu podeljeni.

BORAS

Med našimi rojaki v okolici Bora sa je boleče odjeknila *vest o smrti* gospe Tatjane Šega, ki jo je 13. novembra — okrepcano z bolniškim maziljenjem in sveto popotnico za večnost — Bog poklical k sebi. Rodila se je pred 54 leti v Zagorju ob Savi skrbnim in ljubečim staršem v družini 8 otrok, od katerih je 6 še živih. Po vojni se je s starši preselila v Avstrijo. Tam se je izšolala za učiteljico predšolskih otrok in nato vzgojila veliko število otrok. Z izrednim smislom za najmlajše je v svojih malčkih vzbudila čut za ljubezen in hvaležnost. Še po dvajsetih in tridesetih letih so jo obiskovali, kadar je prišla na obisk v Avstrijo. Leta 1957 se je z možem preselila na Švedsko in si tu ustvarila družino. Z nedeljeno ljubeznijo se je posvetila družini in vzgoji svojih otrok, zato je

Pokojna Tatjana Šega

proti navadi svojega švedskega okolja ostala doma in se zaposlila šele, ko sta otroka dorasla, tokrat kot sestra na zobozdravniški kliniki. V njen delovni ritem je pred tremi meseci nenadno posegla bolezen, jo privezala na bolniško posteljo in ji povzročila veliko trpljenja, a ga je potrpežljivo prenašala in do zadnjega s svojo skrbjo spremljala svojo družino. Njen zgodnji odhod je zapustil skelečo, nenadomestljivo praznino predvsem v njeni družini, a boleče jo občutimo tudi vsi njeni rojaki in številni švedski znanci iz Tranema, kjer je živila. Njena zgodnja smrt je še enkrat pokazala, kako je bila priljubljena. S srcem in zavzetostjo je živila z župnijo in slovenskim oltarnim občestvom in na naših binškoštnih srečanjih v Vadsteni je bila reden gost. 22. novembra smo se v Borasu zbrali k pogrebni maši. Naša prošnja k Bogu za pokoj njene duše nas je utrdila v zaupanju, da zdaj pri Njem spremlja naša pota in moli za nas. Rajno gospo Tatjano priporočamo božji dobrotljivosti, njenemu možu g. Cirilu, sinu Tomažu z družino, hčerki Karmen in drugemu sorodstvu pa izrekamo iskreno sožalje.

švica

P. Fidelis v bolnišnici. — Čudovita je bila pretekla jesen; kot da je sonce hotelo nadomestiti, kar je zamudilo spomladi. Pa se je med živahnim prepletanjem jesenskih barv razpotegnila pred nami senca bolniške postelje, ki je nase privezala našega voditelja slovenske misije — p. Fidelisa. Kar ga je v križu in nogi opominjalo zadnja leta, je zdaj prišlo na dan. Konec oktobra je moral v bolnico in sredi novembra je bil operiran na hrbtenici. Zdaj (ko se to piše) se zdravstveno stanje spet zboljšuje in upamo, kar Bog da, da ga bomo v bližnji prihodnosti zopet videli pred oltarjem in med nami. To mu tudi vsi iz srca želimo.

Med tem je seveda bilo treba

poskrbeti za delno duhovno pomoč od drugod, število maš tu in tam nekoliko zmanjšati, „oskrbnik božjih skrivnosti“ (1 Kor 4, 1) na Solothurnškem področju pa je moral malo podaljšati svoje poti do bogoslužnih krajev. — Z molitvijo in povečano pripravljenostjo za obisk nedeljske maše bomo najlepše in najmočnejše podpirali p. Fidelisa, kakor tudi vsakega, kdor ga bo med njegovim zdravljenjem nadomestoval.

Zaradi hrbteničnih težav je novembra moral iti za dobra dva tedna v bolnico na zdravljenje tudi Gustl Teropsič, ki je nato odšel za nekaj tednov še na okrevanje v zdraviliški dom. Obojno naj mu bo — po vrnitvi domov v začetku decembra — učinkovit pripomoček za dosego in ohranitev dobrega zdravljenja.

Martinovanje. — Na soboto, 9. novembra, zvečer je bilo v Biberistu pri Solothurnu zopet veselo. Svet' Martin, ki dela iz mošta vin', je zbral domače zabave željne rojake v dvorano gostišča St. Urs. Tam so najprej prisluhnili ubranemu petju in si ogledali glasbeno šaloigro Vasovalci, nato pa se ob prijetni glasbi urno vrteli po plesišču. Za okrepčilo so se ponujala domača jedila in žlahtna kapljica, bogat srečolov pa je marsikoga osrečil z lepim dobitkom. Ker se — kot pravi pregovor — brez muje še čevljev ne obuje, pač vsakdo ve, da je za pravo tovrstnega veselja potrebnih precej korakov in opravkov, zato prisrčna zahvala vsem, ki so nam pripravili to martinovanjsko zabavo v zadovoljstvo vseh navzočih in za ohranjanje narodnih dobrin.

Miklavževanje. — V Zürichu nas je Miklavž obiskal že na prvo nedeljo v decembru. Že pred tretjo popoldansko uro so se zbirali od blizu in daleč veliki in majhni pred cerkvijo. Sveto mašo je ob 15. uri daroval g. Cimerman iz Nemčije, ki zdaj včasih nadomešča p. Fidelisa.

Po maši smo se podali v dvorano, kjer smo čakali na Miklavžev prihod. Lepo je bilo videti otroke, ki so pridno ponavljali svoje pesmice

in deklamacije, s katerimi so hoteli razveseliti Miklavža. Kmalu je zacingljajl zvonček z odra in prikazal se je Miklavž v svoji lepi škofovski obleki v spremstvu dveh angelov in dveh parkljev. Otroci so v zboru recitirali Miklavž se že pripravljaj. Vesel jih je pohvalil in spodbudil, naj nikoli ne pozabijo slovenskih pesmic. V znamenje, da jih ima rad, jih je nato obdaril. Angela sta razdeljevala darila, otroci so jih z veseljem sprejemali in v zahvalo je vsak še sam kaj povedal ali zapel. Tudi parklja sta hotela sodelovati in sta večkrat prav ježno zarožljajla z verigami, posebno, kadar je prišel na oder kakšen ne najbolj priden otrok.

Med tem so nam pridne kuharice stregle z domačimi dobrotami in tudi dobre kapljice ni manjkalo. Na koncu smo se prisrčno poslovili od Miklavža, mu obljubili, da bomo pridni in ga povabili za prihodnje leto.

Vsem, ki so pripomogli, da je bila večer zares prijeten — kar je dokazala tudi slovenska narodna pesem — prisrčna hvala in Bog povrni!

Popravek. — Pri poročilu o romanju na Ziteil v decembrski številki Naše luči na str. 30 mora v enajsti vrsti od spodaj navzgor biti letnica 1850 in ne 1580.

ŽENEVA

V kapeli v gradu Merlinge pri Ženevi je bila 30. novembra *cerkvena poroka* princa Sergija Karadjordjeviča, ki je po očetu vnuk kneza Pavla, po materi pa vnuk zadnjega italijanskega kralja Umberta, in Sofije de Toledo. Poroko je pripravil g. Čretnik iz Pariza, ki je krstil princa Sergija in ki je novoporočencema v svojem poročnem nagovoru med drugim dejal: „Tradicija vaših družin in odgovornosti, ki so jih vaše družine v zgodovini imele, vaju morajo vzpodbujati in vama pomagati, da bosta v svetu, ki se je spremenil in ki se neprestano spreminja, tudi sama prevzela svoje odgovornosti, ki jih imata kot člana civilne družbe, kot člana božjega ljudstva, kot otroka Cerkve.“ Ker je grajska kape-

slovinci ob meji

KOROŠKA

V Tinjah je 9. novembra predaval psihoterapevt dr. Viktor E. Frankl. Predavanja se je udeležilo okrog 400 poslušalcev, kar pomeni absolutni rekord za Tinje. Predaval je o smislu življenja. — Po dolgi bolezni je umrl v Celovcu v 84. letu starosti stolni dekan in prelat Aleš Zechner. Pokojni je bil iz Spodnje vasi v žvabeški fari. Duhovnik je postal leta 1926. Dolga leta je bil župnik v Železni Kapli, par let prošt v Dobrli vasi. Leta 1967 je prišel v Celovec. Za pokojnim prelatom Blümlom je postal predstavnik slovenskih duhovnikov v škofiji. Pokojnikova veličina je bila v ljudskem dušnem pastirstvu in pastirstvu bolnikov. Pokopan je bil v celovški stolnici v sredo, 20. novembra. — Škofijski kantor prof. Ropitz je ob godu sv. Cecilije pripravil romanje koroških pevskih zborov na Krko. Bogoslužje je vodil škof dr. Kapellari. Sodelovalo je okrog 1000 pevcev. — V to-

la majhna, so poroki, ki je bila med mašo, prisostvovali samo najožji člani družin (med njimi bivša italijanska kraljica Marie-José, ženinovi starši princ Aleksander in princesinja Maria Pia, ženinov brat princ Michel in sestra princesinja Elena ter vrsta drugih princev in princeinj), vsega skupaj okrog 40 ljudi, ki so v veliki večini pristopili k svete mu obhajilu. Pri sprejemu, ki je bil po poroki, pa je bilo par sto ljudi iz visokih družin iz Pariza, iz Ženeve in Švice, Italije, Belgije in drugih dežel.

Naš rojak Marjan Struna je pri mednarodni organizaciji UNICEF v Ženevi, kjer je že doslej deloval, dobil odgovorno mesto za vso Evropo, Srednji vzhod in Afriko. Naše iskrene čestitke!

rek, 19. novembra, je Dom v Tinjah praznoval 25-letnico dela. Slavnostne akademije se je udeležil škof Kapellari in tudi imel kratko predavanje deloma slovensko, deloma nemško. Navzoč je bil tudi predstavnik prosvetnega ministristva, predstavnik kulturnega referata pri deželni vladi in krajevni župan. Pevski okras je dal dobrolski zbor Srce. Po proslavi je bila zakuska, ki jo je pripravilo pod vodstvom sr. Monike tinjsko osebje. — Celovška Mohorjeva družba je izdala knjižni dar za leto 1986. Vsebuje Koledar, večernice izpod peresa Ludovika Cegljarja: Slemeniški župnik, pesniško zbirko Milene Merlakove in Leva Detele Kaj je povedala noč v treh jeziki (slovensko, nemško in angleško) ter Rebulovo knjigo o Baragi Oblaki Michigana. — V novembru je 15 učiteljev in učiteljic zgodovine iz okraja Knittelfeld na zgornjem Štajerskem obiskalo koroške Slovence. Vsi so priznali, da je bila ta ekskurzija zanje zelo poučna, kar zadeva gledanje na slovensko manjšino na Koroškem. — Kot zaključek Metodovega leta so dijaki in dijakinje Mohorjevih domov priredili v kapeli Modestovega doma v Celovcu bogoslužje v staroslovanskem vzhodnem obredu. Maševal je prof. dr. Janežič ob spremstvu mariborskih bogoslovcev.

GORIŠKA

V Kat. domu v Gorici so 10. novembra priredili spominsko proslavo ob 40-letnici izhajanja tednika Slovenski Primorec, ki je potem dobil naslov Katoliški glas. Uvodni govor je imel msgr. dr. Močnik, glavni govor pa sedanjí urednik msgr. dr. Humar. Štiridesetletno zgodovino so prikazale skioptične slike. Pevski okras prireditvi je pa dal deklški zbor iz Števerjana. Naša luč čestita temu katoliškemu klicarju in viharniku za Slovence v Italiji. — Izreden uspeh je doživela razstava del Toneta Kralja, ki je bila zaključena 7. novembra v Gorici. Zanimanje zanjo je bilo pri obeh narodnostih. — Na občinski seji v Gorici so se spomnili 10-letnice Osimskih sporazumov. Ob tem času so se pojavili fašistični lepaki na zidovih z žalitvijo Slovenskih državljánov. Občinski odbor je te lepake obso dil. Odbornik Damjan Pavlin je na seji posebej naglasil, da globalna zaščita Slovencev, ki jo sporazum predvideva,

še vedno ni postala zakon. — Goriška Mohorjeva družba je kot knjižni dar za leto 1986 izdala tele knjige: Koledar, Franca Jeze Spomini iz taborišča, Alojzija Carlilja Zadnji dnevi v Ogleju, 11. snopič biografskega leksikona in dodatno knjigo Od Tomaja do Trsta. — V Kat. domu v Gorici so 23. in 24. nov. priredili zborovsko revijo Cecilijanka. Nastopilo je 23 zborov iz Goriške, Tržaške, Kanalske doline, s Koroške in Slovenije. Vseh pevcev je bilo 680. Ob prireditvi so se posebej hoteli spomniti 80-letnice rojstva skladatelja Ubalda Vrabca. 14 dni kasneje je bila v tistih prostorih Mala Cecilijanka, to je nastop mladinskih zborov na praznik Brezmadežne. Nastopilo je 8 zborov z vse Goriške. — Goriški duhovnik Štefan Tonkli je izdal že enajsto zbirko svojih pesmi pod naslovom Soneti. Ima 208 strani in 197 sonetov. Zbirka je izšla v samozaložbi. Mogoče jo je dobiti tudi na upravi Kat. glasu.

TRŽAŠKA

Ob 10-letnici podpisa Osimskih sporazumov je Slovenska skupnost priredila manifestacijo v tem mestecu v Markah. 5 avtobusov, največ iz Trsta in okolice, je tja dospelo 10. nov. Na trgu se je manifestacija začela z igranjem godbe, govorniki so orisali zgodovino in sedanji položaj italijanskih Slovencev. Mladi so delili lepake. Ni pa manjkalo tudi lepakov, ki jih je širila narodna liga za obrambo italijanstva iz Trsta in Gorice. — Škof Bellomi je 10. novembra obhajal v stolnici sv. Justa s Slovenci zahvalno nedeljo. Cerkev je bila polna, pevci so na koru lepo prepevali. Seveda je škof slovensko pridigal. Ker je njegova govornica vedno boljša, ga imajo ljudje vedno bolj radi.

slovinci po svetu

AVSTRALIJA

Vsako leto prinašajo „Misli“ seznam pokojnih rojakov v Avstraliji. Zadnje leto je odšlo v večnost spet 79 rojakov.

— Ljubljanski pomožni škof Kvas se je poslovil od Avstralije 8. decembra z mašo, ki jo je imel v Merrylandsu (Sydney). V petek, 6. 12., je imel v istem kraju mašo za mladino. — V Melbournu so škofov obisk združili z birmo. V nedeljo, 17. novembra, je škof Kvas birmal 28 mladih. Po maši so slovesnost nadaljevali v dvorani. — Škof je obiskal tudi slovenske rojake na otoku Tasmanija. — Škof Kvas je obiskal vse večje slovenske postojanke, med njimi Adelaide, Wodongo, Morwell, Geelong, St. Albans. Povsod se je veliko rojakov udeležilo bogoslužja in srečanja s škofom.

ARGENTINA

Argentinske oblasti so dale priznanje slov. izseljenskem duhovniku, pokojnemu msgr. Janezu Hladniku, ki je bil tudi župnik župnije sv. Jožefa v Lanusu. Glavno ulico, na kateri je postavljena tudi slov. cerkev Marije Kraljice, so poimenovali po njem „Calle Msgr. Juan Hladnik“. — V petek, 25. oktobra, je župnija sv. Rite v Boulogne priredila proslavo slov. duhovniku g. Albinu Avguštinu. Pred 25 leti je postal tam župnik. Poleg župnije je oskrboval tudi Slovence naokrog. Bil je med organizatorji slovenskega središča v Carapachayu. Mašno slavo je vodil škof iz St. Isidra. V dvorani farne šole je bila nato zunanja slovesnost. — Praznik narodnega osvobojenja in slovenske zastave so praznovali v Mendoza 27. oktobra. Po slovesni maši je bila proslava z deklamacijami, petjem in govorom g. Staneta Grebenca. — V mali dvorani Slovenske hiše v Buenos Airesu sta 2. novembra razstavljali sestrí Andreja in Marjeta Dolinar, vsaka po 13 slik. Obe sta končali študij na Umetnostni akademiji. — V nedeljo, 10. novembra, so praznovali 20-letnico slov. doma v Berazategui. Po maši je bilo skupno kosilo in nato popoldne slovesna akademija pod geslom: Naš dom tukaj in v Sloveniji. V Bariločah pod Andí so tudi proslavili slovenski narodni praznik 29. oktober. Zunanja proslava je bila na prostem v lepem pomladanskem vremenu. Seveda tudi obveznega „asada“ ni manjkalo (pečenje govedine na žaru). — V soboto, 23. novembra, so zaključili šolsko leto na šoli v Slomškovem domu. Šolo je obiskovalo 79 mladih. Seveda ni manj-

kalo proslave s petjem in deklamacijami. — Nekdanji slov. izseljenski duhovnik v Angliji bo 25. decembra praznoval srebrni mašniški jubilej. Zahvalna maša bo na Pristavi na sam božič. Jubilanu. čestita tudi uredništvo Naše luči.

VENEZUELA

Papež je lani obiskal tudi Venezuelo. Posebno srečanje je priredil za Poljake. Ti so povabili tudi Slovence. Slovensko skupino je vodil izseljenski duhovnik Janez Grilc. Med gosti je bilo tudi 17 narodnih noš. Papež jih je kratko pozdravil v slovenščini. — V Valenciji je bil posvečen v duhovnika Rudi Rajk. Oče je Slovenec, mati pa Hrvatica. — V avgustu je praznoval zlato mašo g. Martin Prša, rojen na Gorenji Bistrici pri Črensovcih. Jubilant je še vedno župnik v Sábana grande di Orituco. — V Caracasu je enkrat mesečno slovenska maša, večkrat tudi v Valenciji. Izseljenski duhovnik Janez Grilc izdaja tudi list Življenje, ki izhaja že 27 let.

ZDA

Župnik Viktor Tomc je 29. septembra na župniji Marije Vnebovzete priredil Baragov dan. — V veliki dvorani pri sv. Stefanu v Chicagu je 26. oktobra priredil koncert pevski zbor Kočna iz Sveč na Koroškem. — V Šenklerškem narodnem domu v Clevelandu so nastopili Fantje na vasi. Poleg cleveandskih fantov so sodelovali tudi fantje iz Toronta in pevski zbor Zvon iz Fairfielda. Koncert je bil v soboto, 5. oktobra. — Fantje na vasi iz Toronta so v nedeljo, 6. oktobra, peli Marijine pesmi v cerkvi Marije Vnebovzete v Clevelandu. — V nedeljo, 17. novembra, so v Clevelandu slovesno obhajali 90-letnico senatorja Lauscheta. Najprej je bila maša pri sv. Vidu, ki jo je imel ob navzočnosti cleveandskega škofa Pille škof Edvard Pevec, nato pa banket v prostorih šenklerškega slovenskega narodnega doma. Senator Lausche je bil rojen v šenklerški naselbini. Postal je cleveandski mestni sodnik in župan, nato guverner države Ohio in zvezni senator, ostal pa vedno zaveden Slovenec. — Mnogi bravci Naše luči se gotovo še spominjajo nekdanjega taboriščnega zdravnika dr. Pucca, ki se je izselil v ZDA in sicer v

Chicago. Pred tremi leti je umrl. Žena Ivanka pa je stara 86 let. Njun sin dr. Franc Puc živi tudi Chicagu. Z ženo Nando sta oba vodilna člana slovenske katoliške družine v tem velemestu. Žena Nanda je bila učiteljica na slovenski šoli in je dosegla, da so ustanovili skupni pevski zbor nekdanjih in sedanjih šolarjev. Septembra je priromal v družino šesti otrok Martin. Družin s šestimi otroki je vedno manj. Zato dr. Pucu in ge. Nandi vse naše spoštovanje in iskrene čestitke! — Septembra je gostoval v Clevelandu ansambel Slavka Avsenika. Najprej je bil koncert v Music Halle, 16. sept. pa je za srebrni jubilej restavracije Franka Sterleta tam nastopil. Ansambel je doživel lep uspeh. Clevelandske Slovence je pa predvsem prevzela naravna preprostost Slavka Avsenika.

KANADA

Ko je bil na obisku v Kanadi, se je 14. avgusta izteklo življenje msgr. dr. Pavlu Robiču. Umrl je v kraju Oliver blizu Vancouvra. Po rodu je bil iz Jesenice, rojen 1908. Gimnazijo je obiskoval v Škofovih zavodih. Leta 1928 ga je škof dr. Jeglič poslal v Germanicum v Rim, študiral je filozofijo in teologijo na papeški univerzi Gregoriana. Oktobra 1934 je postal duhovnik. Ko je odslužil vojake, je bil l. 1937 nastavljen za kaplana v Šmartinu pri Kranju. 1941 so ga nacisti pregnali in med vojno je bil četniški kurat. Po vojni je kmalu prišel v Rim, kjer je vodil slovensko dobrodelno pisarno na Via dei Colli 10. Pomagal je ljudem, ki so takrat iz obupa bežali čez mejo, zlasti Primorci. Vsaj trikrat letno je obiskoval vsa taborišča po Italiji, kjer so bili slovenski begunci (od Trsta do Brindisija, od Vidma do Cremona). Bil je tudi član papeške komisije za izseljence in begunce v Rimu. Leta 1970 ga je sošolec kardinal Höfner povabil v svojo škofijo in bil 13 let župnik v Oberbachu (Köln). 1984 je šel v penzijo in se naselil v Oberhausenu. Poleti je obiskoval znance po Evropi in Ameriki in v Kanadi umrl. Tam je bil tudi pokopan. Izseljenski duhovniki, ki smo z njim delali in trpeli, mu želimo, da se spočijo v Bogu. — Pred odhodom na Madagaskar je bil na obisku v Kanadi lazarist Lojze Letonja iz Žetal v Halozah. V Montrealu je nje-

gov brat France, ki je slovenski izseljenjski duhovnik v Montrealu. — V Kanadi se je mudil pred tednom pomožni mariborski škof dr. Jožef Smej. Tja je prišel 8. avgusta v spremstvu dekana Horvata. Obiskal je obe slovenski župniji v Torontu, farno in prekmursko letovišče, Montreal, Edmonton, Calgary, Winnipeg, v Midlandu je vodil molitveno in spravno pobožnost za vse umrle med zadnjo vojno. V Hamiltonu se je poslovil od rojakov 15. septembra in 17. odletel domov. — Župnija sv. Vladimirja v Montrealu je pripravila 21. julija Slovenski dan, 4. avgusta pa na

Baragovem letovišču Baragov dan. — Na slovenskem letovišču pri Torontu so priredili 1. septembra Baragov dan, ki ga je vodil škof Smej. Dan je bil zelo dobro obiskan. — Občina je dovolila gradnjo starostnega doma Lipa. 1. avgusta so zasadili prvo lopato. Nabiravci prispevkov za dom so v avgustu in septembru nabrali darov za 200.000 in brezobrestnih posojil za 13.000 dolarjev. — Moški pevski zbor Kočna iz Sveče je bil na obisku v Kanadi. 19. oktobra so peli v Novem Torontu, 20. so prepevali pri maši; gostovali so tudi v Hamiltonu.

stvari, ki ju je treba razlikovati. Eno je zvestoba in ljubezen do domovine, drugo pa politični režim. Režimi pridejo in gredo, domovina pa ostane. Sedanji slovenski emigranti so se ravno iz ljubezni in zvestobe do domovine ustavljali brezbožnemu komunizmu, ki je bil med vojno in še dolgo po njej krvav in nečloveški stalinizem. Primerjaj med drugim pokol domobrancev po že končani vojni in usodo kominformovcev na Golem otoku! Očitek nezvestobe domovini zato ne velja.

Po besedah g. Grmiča poskušajo emigranti našim ljudem na delu v tujini dopovedovati, kako je doma vse slabo, v tujini pa vse dobro. V isto smer da deluje tudi časopisje, ki ga emigranti širijo med rojaki, posebej Naša luč. — G. Grmič naj si dobro ogleda in prebere Našo luč, pa bo videl, da že dolga leta v posebnem zaglavju „Kaj je pa doma novega?“ s priznanjem poročila o prizadevanju in uspehih naših ljudi v domovini. Novice so večinoma posnete iz domačega časopisja. G. Grmič naj bolj temeljito, manj površno in brez predsodkov še naprej bere Našo luč!

Možno bi bilo, da g. Grmič misli na izrezke iz domačih in tujih časopisov in revij, ki jih Naša luč objavlja pod zaglavjem „Med vrsticami“. Ti izrezki namreč prinašajo mnenja in sodbe o stanju vernosti, kulture, slovenstva, gospodarstva, politike v Sloveniji in Jugoslaviji. Pišejo jih tudi priznani novinarji iz Zahodne Evrope, ki živijo in poročajo iz Jugoslavije. Poročajo pa kritično in nikdar sovražno. Sicer bi jih jugoslovanske oblasti že zdavnaj izgnale. In kakor g. Grmič ne razlikuje med domovino in režimom, tako tudi ne razlikuje med kritičnim in sovražnim poročanjem. Sicer ne bi napisal neresnice, da emigranti „med ljudmi razširjajo časopisje, ki zna le sovražno pisati o Jugoslaviji“. Ob tem emigrante še natančneje opiše: to naj bi bili tisti, „ki sicer oznanjajo ljubezen med ljudmi po smernicah evangelija“. G. Grmič naj svojo neresnično trditev podkrepi z imeni slovenskih izseljenjskih duhovnikov, kraji in datumi, kjer naj bi to delali, to se pravi, razširjali sovražno (ne kritično) časopisje. Sicer bo pri na-

Res škoda, da je treba tudi to napisati

V začetku decembra 1985 je v Nedeljskem Dnevniku naslovni škof Vekoslav Grmič objavil članek z razmišljanjem o svojem obisku med slovenskimi rojaki v Nemčiji, v mestih Stuttgart in Reutlingen. Šel je tja z najrazličnejšimi mislimi, kot pravi, ker so naši ljudje na prepihu raznovrstnih vplivov. Izpostavljeni so emigrantski propagandi. Vendar je bil veselo presenečen: srečaval je dobre, nasmejane, požrtvovalne ljudi, ki gojijo ljubezen do domovine in ji ostajajo zvesti.

To seveda ne velja za emigrante. O njih piše g. Grmič nestrpno in omalovaževalno. Očita jim nelepe reči. Že emigracija kot taka je zanj nekaj manjvrednega in skoraj nespodobnega. Ob tem pa g. Grmič pozablja, da so tudi vodilni jugoslovanski in slovenski komunisti pred vojno bili večinoma politični emigranti.

Po mnenju g. Grmiča so današnji emigranti leta 1945 zapustili domovino, ker so se pregrešili zoper zvestobo do nje. Pri tem mešava dve

Slovensci se čutimo ogroženi znotraj države zaradi neodgovornih izjav o nekakšni jugoslovanski naciji, idej o poenotenju šolskih programov in skupnih jeder..., pa tudi zaradi usmerjenega izobraževanja, ki izrazito krči narodnosestavne šolske predmete na račun prakticističnih predmetov, marksizma, predvojaške vzgoje itd.

Tone Partljič na javni tribuni Društva slovenskih pisateljev 1985 v Ljubljani

ših rojakih zapustil vtis zagretega pisca medvojnih agitpropk!

Emigrantski duhovniki imajo po pisanju g. Grmiča na vesti še dva velika greha: „So proti društvenemu življenju in nočejo imeti nobenih stikov z generalnim konzulatom“. Tudi to ni tako, kakor je zapisano, res. Klubi in društva po Nemčiji so jasno in nedvomno politično usmerjena v smislu domačega režima. Tega dejstva ne bo hotel noben generalni konzul tajiti. Iz tega razloga duhovniki — ker jim je po navodilih vodstva Cerkve politično delovanje prepovedano —, nimajo tam kaj iskati. So namreč duhovniki za vse naše rojake, brez ozira na politično prepričanje. To se pravi za take, ki so člani omenjenih društev, kakor za tiste, ki niso člani in ki so — mimo grede povedano — v velikanski večini.

G. Grmič premišljuje končno tudi o nemški Cerkvi, o „bogati Cerkvi ali Cerkvi bogatih v Nemčiji“, ki da se „skuša pred Bogom odkupiti s tem, da deli drobtinice Cerkvam v državah v razvoju.“ Ta nemška Cerkva — točneje povedano: samo ena od njenih ustanov, to je Adveniat — je v zadnjih desetletjih pri svojih članih zbrala eno milijardo in 700

milijonov mark (!) za Cerkev v Južni Ameriki. Drugih podpor, ki gredo prav tako v milijarde, ne omenjamo. G. Grmič naj gre vase in nekoliko pomisli, pa bo kmalu ugotovil, kje, kdaj in koliko je bil tudi on deležen takih podpor. In naj se samo vpraša, če je njegovo pisanje še odgovorno!

O naukih, ki jih je g. Grmič delil pri svojih predavanjih zdomcem, zlasti še „o pomenu zasedanja AVNOJ 1943 in o obveznosti, ki nam jo nalaga praznovanje tega dne danes“, pa ne bi pisali. Slovenskega kristjana zdomca boli, da ga hodi v tujino domači — čeprav le naslovni — škof opominjat, naj bo zvest socialistični družbi in socialističnim vrednotam. Prav zaradi teh „vrednot“ je moral zapustiti domovino in oditi v tujino s trebuhom za kruhom.

Jugoslovanska samoupravna družba mu po 40 letih bitke za socializem ni mogla zagotoviti duhovnega in materialnega standarda, ki bi ga s svojim garanjem doma in v tujini že zdavnaj zaslužil. Zato govorjenje in pisanje g. Grmiča na zastareli klerikalni način — kot veliki duhovnik govori s pozicij svetne oblasti, saj je član vodstva SZDLJ v Beogradu — naših rojakov v tujini ne bo prepričalo.

ne bilo poleg teh tudi angleških napisov.

Za ameriške razmere je železarna Jesenice precej daleč pod standardom. Edina delavnica te železarne, ki je sodobna, je nova valjarna (rolling mill), ki so jo ravno takrat končali. Zgradilo jo je ameriško podjetje Westinghouse. Vse drugo je vsaj zastarelo, če že ne naravnost staro.

Nekatere procese, na primer cinkanje, so delali kar na roko. Z velikimi kleščami so počasi obračali jeklene pločevine in jih vtapljali v raztopino. To pa ni samo skrajno počasno in neekonomsko, ampak tudi zdravju zelo škodljivo.

Ustavil sem se pri neki bencinski postaji na robu Ljubljane. Avto sem zapeljal k črpalki, uslužbencu pa naročil, koliko bencina želim.

Izstopil sem iz avta, ker sem hotel nekaj kupiti v prodajalnici na tej posta-

**vzemite si 5 minut
za premislek!**

**postave so kakor
pajčevine: muhe
obdržé, čmrlje
izpusté**

ji. Ko sem bil le nekaj korakov proč, je prišel iz prodajalne neki sicer še kar primerno oblečen moški. Ko je prišel do mene, me je nagovoril v srbohrvaščini. Ker nisem vedel, kaj mi govori, je začel ponavljati. Odgovoril sem v slovenščini, da ga ne razumem. Začel je vpiti name. Zmajeval sem z glavo in po nekaj trenutkih se je obrnil in odšel.

Uslužbenec črpalke me je vprašal: „Ali res niste razumeli?“

Pojasnil sem mu, da sem Slovenijo zapustil že kot otrok in da sem sedaj prvič v Sloveniji po odhodu. Vprašal sem ga, kaj je tisti moški govoril. Povedal mi je, da je povpraševal po nekih informacijah. Ko se je pa razhumil, ker sem rekel, da ga ne razumem, je zabelil to svoje „govorjenje“ z nekulturnimi izrazi vse od matere do Boga. Torej me je zopet nekdo nahrulil, ker nisem v Sloveniji govoril drugega kot slovenski jezik.

Pravijo, da so v Ljubljani skoraj sami svetniki. Kogar vprašaš, kaj dela, ti pove: „Molim“.

Pri obisku Postojnske jame sem imel zopet priliko doživeti zapostavljanje slovenščine. Pred pričetkom ogleda jame so se turisti zbirali na obširnem prostoru, kjer so bili razobešeni napisi v jezikih, v katerih bodo vodiči govorili. Med jeziki so bili italijanski, francoski, nemški, angleški in pa napis za — Jugoslovane.

Pridružil sem se skupini, ki je stala pod napisom „Jugoslovani“.

Ob napovedani uri je prišel vodič in začel govoriti v „bizantinščini“. Po slo-

ocvirki

PRIŠEL SEM NA OBISK V SLOVENIJO

V železarni Jesenice mi je najprej padlo v oči, da so bili napisi za delavce v „bizantinščini“. Slovenskih pa nisem videl. Še danes težko verjamem, da bi imeli delavci z juga v tej železarni absolutno večino. Tukaj v ZDA imamo včasih sicer tudi napise v španščini, vendar nisem še nikjer videl, da bi

vensko sem ga vprašal, če bo kdo vabil in razlagal v slovenščini, a me ni razumel. Neki drug uslužbenec je stal blizu naše skupine in je vodiču tolmačil, kaj sem ga bil vprašal. Odgovoril je, da ne bo noben vodič govoril v slovenščini. Torej v rodni domovini mi bo govoril tujec v tujem jeziku!

Razočaran sem se pridružil skupini, ki je čakala pri napisu „english“. K sreči je bil vodič, ki je vodil našo angleško skupino, Slovenec. Zbranim je povedal v angleščini pred vsako zanimivostjo v jami predpisano razlago, ko smo pa šli od točke do točke v jami, sva se pogovarjala po slovensko. Mnogo dodatnih zanimivosti sem zvedel.

Proti večeru sem šel v hotel Postojna, v katerem sem prenočeval. Dobil sem sobo in odložil kovčke, potem pa sem šel v restavracijo na večerjo. Restavracija je v pritličju, jedilni list je bil tiskan v več jezikih, tudi v slovenščini. Natakarcici sem seveda v slovenskem jeziku naročil, kaj želim. Napisala je in odšla.

Čakal sem kakih petnajst ali dvajset minut, toda mi še niso nič prinesli. Čas se je vlekel na dvajset, petindvajset minut, pa še nič.

Ko je preteklo več kot pol ure in sem še čakal, je prišla v restavracijo nova skupina turistov. Sedli so k mizi nedaleč od mene. Začeli so govoriti v nemščini.

Kar tri natakarcice so jim hitele streči in v dobrih petih minutah so imeli vse na mizi.

Šele tedaj se mi je posvetilo. Zopet sem potegnil kratko, ker sem govoril slovensko. Logika je ta: če govoriš slovensko, ne boš dal bogvekakšno napitnino. Le tujci dajo kaj več. Zato strežerje in postrežerjo najprej in predvsem njim.

Vstal sem od mize in šel k recepciji. V angleščini sem jim povedal odkrito, kaj mislim. Šefinja se me je ustrašila in dejala moji natakarcici, naj takoj vse uredi. V nekaj minutah je vse prinesla. Ko sem končal večerjo, sem natakarcici v angleščini povedal, da ne dam nobene napitnine, ker me je pustila toliko časa čakati.

Kakih sto korakov od carinarnice je bilo nekako srpejemanje in pozdrav prišlecem. Uradna predstavnica te skupine je bila mlada ženska v narodni

noši. Res nisem noben strokovnjak za slovenske narodne noše, toda take, v kakršno je bila oblečena, še nisem videl med slovensko folkloro.

Nekaj časa sem pozdravni govor poslušal, govornik je bil mlajši mož. Pozdrav je bil v raznih evropskih jezikih, ne pa v slovenščini, to kljub temu, da smo bili na ozemlju SR Slovenije. Seveda pa so nas pozdravili v „bizantinščini“.

Ko so z vsemi formalnostmi opravili, sem v slovenščini vprašal tisto mlado žensko, kakšna je njena narodna noša. Toda slovenščine sploh ni razumeala. Vprašal sem v angleščini, pa je bil odgovor spet: „Ne znam.“ Tisti gospod, ki nas je bil pozdravljajal, je začel tolmačiti. Povedal je, da je ona — prav tako njena noša — iz Bosne.

No, to na „slovenski“ meji. Vprašal sem, zakaj ni slovenske narodne noše, ker je tukaj pač ozemlje slovensko. Odgovor je bil spet „Ne znam“. Seveda nekdo dobro „zna“, nekdo bolj proti jugu najbrž.

Dr. Tone Arko, AMERIŠKA DOMOVINA, Cleveland 85.

OBLJUBE PIONIRJEV NA PAPIRJU

Smo v dneh, ko na osnovnih šolah prvošolčke sprejemajo v pionirske vrste. Da gre za resno stvar, kažejo reakcije naše hčere, ki je že najmanj štirinajst dni zaposlena s to slovesnostjo, na katero naj bi morali priti, kakor nam je zatrjevala doma, tudi vsi starši, češ da gre za zelo velik dogodek.

Ne vem sicer, kako je učiteljica v resnici pripravljala svoje učenčke na ta dogodek; morda jim je res govorila o tem, da gre za tako veliko stvar, da starši nikakor ne bodo hoteli zamuditi sprejema svojega otroka v vrste pionirjev. Pa četudi jim ni preveč poudarjala vsega tega, nekajkratno pripovedovanje in pripravlanje na vse to pa v otroku zgradi občutek nečesa velikega, morda celo mističnega.

In prav za to gre. Gre za obred, na katerem moramo biti vsi, otroci in starši, ker bodo otroci tam nekaj obljubili, čeravno se ne bodo prav zavedali, kaj bodo v resnici izrekli in komu bo zaobljuba veljala.

Pa v osnovi stvar sploh ni slaba: šlo

naj bi, če stvar razumem, za to, da si bodo ti šolarji prizadevali postati dobri ljudje. Samo to je lahko temelj, in če je ta trden, potem je vzgojiteljem veliko lažje pri nadaljnjem delu.

Slabo je to, da temu proslavljanju in vsakoletnemu sprejemanju pridajajo razsežnosti, ki jih sedemletni otroci niti ne razumejo (boj, zmaga, urejena družba) oziroma jih ne zmorejo povezati v neko logično celoto.

Pomešane so torej temeljne človeške vrednote z ideološkim instrumentarjem, kar bodo sicer otroci v svoji ne-doletnosti še nekaj časa gojili in stvarnem verjeli, toda ko bodo dozoreli, se jim bo tako predstavljen svet sesul kot hiša iz kart. Konkretnih primerov o tem pa je menda dovolj, če se le spomnimo, kako mladi niso več pripravljani verjeti, da je vse v družbi lepo in prav in da je vse res, kar se govori z uradnih mest. Čisto določeno pa mladi občutijo vse pridobitve v brezposelnosti in s tem v grozeči brezizhodni prihodnosti.

Če bi namreč otroško dušo bolj vzgajali k človečnosti, k ljubezni do bližnjega, potem sploh ne bi bilo težav z domovinsko vzgojo. Tako pa se kasneje izkaže, da je pri mnogih ljubezen do domovine velika toliko, kolikor jo more zajeti grabežljivo naročje, ljubezen do bližnjega pa je potisnjena v kot ali postane domena sanjačev.

Kljub temu, da so učitelji plačani nekoliko bolje kot snažilke v podjetjih, pa bi človek pričakoval, da bo njihova vzgoja za človeško ljubezen vsaj toliko zagreta in s tem opora družinski vzgoji, kolikor jih mora biti še vedno strah morebitne lastne ideološke mlačnosti. V tem primeru človek ne bi po šolah med odmori poslušal pravih barbarskih izpadov in vpitja otrok, ki pa se ga ne zdi vredno utišati nobenemu učitelju. Ti so se verjetno s stanjem sprijaznili, ker so cesarju že dali, kar je bilo njegovega, za človeka pa so preslabo plačani, pa morda tudi slabo pripravljani.

In morda bi bilo med otroki, če bi učitelji prisluhnili njihovem govorjenju, tudi manj besed, v katerih je vse polno spolnega onegavljenja. Hudo je človeku, ko spozna, da šola more tako malo storiti za čistost misli, besede — pa navsezadnje tudi dejanj.

Kristjani sicer svoje vere nimamo za odtujitev, ker verujemo v Jezusa Kri-

stusa — Odrešenika. Smo pa lahko v stiski, kadar se javno delo odvija v luči kakršnekoli religije. In kako naj bo potem otroku, pionirju, ki obljublja, da bo dober, v žarkih te in te ideje, ko pa praksa hodi svojo pot in ima slab obraz, ideja pa je navsezadnje tudi predalet.

Nace Polajnar, DRUŽINSKA PRILOGA, Ljubljana 85

VIDMAR JE ŽALIL VERNE

K. K. se čudi, da se je morala le Družina vplesti v polemiko z Josipom Vidmarjem. „Mar ni, recimo, ljubljansko Delo glasilo SZDL? Mar ni SZDL frontna organizacija, ki ima dolžnost ščititi pluralnost interesov, torej tudi verujočih občanov? Ali tisti del članstva v SZDL, ki se prišteva med religiozne, res nima pravice, da ga njegova frontna organizacija zaščiti pred nesramnimi žalitvami nekaterih ljudi, za katere se zdi, da so nedotakljivi? Kaj bi se zgodilo, ko bi župnik v zakotni hribovski župniji na prižnici povedal ali zapisal v svoja oznanila, da so neverujoči brez pameti? SZDL bi se dvignila in ga obsodila klerikalizma, javni tožilec bi ga obtožil, da je žalil neverujoče, pa še kaj drugega bi se utegnilo zgoditi. Vernega občana te naše SFRJ, za katero so prelavili kri verni in neverni, pa lahko v lastni domovini, 40 let po osvoboditvi nekdo nekaznovano

razglasi za človeka brez pameti. Res je, daleč smo prišli!“

DRUŽINA, Ljubljana 85.

BOŽIČNA NOVICA

Tam, „v srcu Ljubljane“ stoji obelisk.

Iz pregrinjala zemlje poganja njegova vertikala v ljubljansko nebo, v nebo nad Rogom, nad Dolomiti, nad Črnomljem, nad Urhom, v južno nebo Buenos Airesa. V nebo in temo vsakogar od nas, zaznamovanih z Zmagom in s Porazom.

Pod obeliskom so mrtvi mrtvi. Zemlji so prepuščeni v njej počivajoči in niso odpadki. Naj počivajo v miru!

Nam pa, ki nam je začasno še podarjena odgovorna pokončnost, kaže obelisk zavezujočo smer človeškosti v iskanju novega neba in nove zemlje.

Pomnik je zgrajen iz srčne stvari. Spominja nas, da smo ljudje. Suhost in jasnost črnobelih polj se umikata skladju tisočerih in tisočerih barv. Vsi smo potrebni, nihče ni odveč, počutimo se eno telo in vsi smo bližnjiki. V imenu Človeka se ne bo več streljalo. Čutimo pravico do prihodnosti. Podarjena bivanja se stikajo v enost srečujoče različnosti.

Vse vidimo jasno — trpljenje, bolečine, krivice in zasluge, streljanja, odpuščanje in neodpuščanje — vse to je neizbrisno vznožje obeliska. Ne zapira-

mo oči pred preteklostjo, vendar smo nehali gledati nazaj. Oči upiramo družno v tisto, kar ima še priti.

Tam, v dolini Šentflorjanski, v „srcu Ljubljane“ stoji obelisk. Ker je iz srčne stvari, v imenu človeka, bo večno stal in pričal. Tudi v tej noči se je rodil Človek.

TRETJI DAN, Ljubljana 85.

med vrsticami

(nadaljevanje s strani 13)

pred napihovanjem teh dogodkov; vzniknili naj bi iz ničnega razloga, zaradi katerega ne bi smeli uporabljati besed kot „fašizem“. S tem je hotel Šetina očitno okrcati krajevne oblasti v Splitu, ki so zaradi podobnih dogodkov dejansko uporabljale to hudo besedo.

„Obrambni nacionalizem“ Slovencev, kot to imenujejo v drugih republikah, se tudi ne pomišlja kritično osvetliti naravo „osvoboditve“ 1945. Skoraj 90-letni slovenski pisatelj Josip Vidmar, ki je že v petdesetih letih obračunal s „socialističnim realizmom“, je oznanil, da tudi po drugi svetovni vojni slovensko ljudstvo ni bilo vsaj kulturno „popolnoma osvobojeno“. Pri tem je pustil odprto vprašanje, v kakšnem smislu je to mislil — ali glede slovenskih manjšin na tujem ali pa tudi glede izraznih oblik njene kulture in glede njenih nagibanj matične Slovenije.

V Ljubljani so Spomenko Hribar, ki je ob 40-letnici konca vojne predlagala, da bi bili jarki do nasprotnikov

državljanske vojne zasuti, iz partije izključili, pri čemer so morali poklicati na pomoč „bazično organizacijo“, ker je celica razumnikov na njenem delovnem mestu njeno izključitev zavrnila. Vendar danes v Sloveniji — v nasprotju s Hrvaško — tudi uradna stran priznava, da so se ob koncu vojne, ko so komunisti brez razlike pobili nad deset tisoč nasprotnikov državljanske vojne, „zgodile stvari, ki jih ni mogoče zagovarjati“.

V Srbiji in na Hrvaškem pogosto na slovenske pritožbe odgovarjajo, da bi bili Slovenci brez pomoči Srbov in Hrvatov v drugi svetovni vojni kot narod od svojih velikih „evropskih“ sosedov, Nemcev in Italijanov, izbrisani. Slovenci na to odgovarjajo, da takšno dokazovanje podcenjuje napore Slovenije in da so se danes razmere spremenile; danes ne grozi Slovincem od Evrope, ki spoštuje tudi Liechtenstein ali Luksemburg kot neodvisni državi, nobena nevarnost več, posebno ker se ti potegujejo za „lasten evropski razvoj“, ne pa za izstop iz jugoslovanske skupnosti.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 2. dec. 85/6.

oglasi

• Dragi rojaki! Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. HORŽEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 / 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

• PREVAJANJE V MÜNCHNU — Dipl. filolog JOSEPH ARECH Vam uradno uredi prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje in nudi pravno pomoč; pouk nemščine in slovenščine. — 8000 München 45, Situlistr. 71b (U-Bahn 6, postaja Freimann), tel. 0 89 / 32 68 13.

• RAČUNALNIKI: Commodore 64 DM 598,—; Sinclair 48K DM 420,—. Velika izbira RADIOAPARATOV in AUTORADIEV. Razni stroji in orodje. Zahtevajte prospekt. — Jode Billigmarkt, Marsstraße 15, D-8000 München 2.

• Posredujem PRODAJO HIŠE z dvema enosobnima stanovanjema (potrebno

popravila), ali zamenjavo za drugo hišo. 319 m² vrta, 4 km iz Ljubljane proti Dolenjski, 2 minuti do avtobusne postaje. — ZRN Nemčija, München, tel. (0 89) 57 31 42.

• NA PRODAJ hiša v Laškem. Telefon v ZR Nemčiji: Fürstenfeldbruck (0 81 41) 2 74 07.

• NA PRODAJ enosobno stanovanje v Mariboru, ca. 45 m². Telefon (po 20. uri): Celje (0 63) 33 3 03.

• PRODAJ enonadstropno hišo z garažo, grajeno 1972, centralna kurjava, vrt 1072 m², v Slovenski Bistrici. Cena: 180.000 mark. Naslov v uredništvu ali po telefonu: München (0 89) 60 39 35.

• PRODAJ takoj vseljivo hišo (2 sobi, kuhinja, kopalnica, hodnik, 2 kleti in garaža), zgrajena na 367 m² zemljišča. Zidana med leti 1976—1983. Centralna in mirna točka. Možnost za povečanje na dvojno stanovanje z gotovimi in dovoljenimi načrti. Primerna tudi

za malo obrt. Naslov: Ruše, pri Mariboru, cvetlična ulica 18. Cena 90.000,— nemških Mark / 636.000,— šilingov. Nadaljnje informacije: v Mariboru tel. 62 / 51 22 29 — Bratina, v Nemčiji tel. 02 03 / 22 3 62 — Gregorič, Fürstenstr. 3, Duisburg.

• PRODAJ dvostanovanjsko hišo, primerno za vsako obrt, z veliko parcelo. Naprodaj tudi enostanovanjska hiša z velikim vinogradom. — Tel. Nemčija 02 31 / 80 67 71.

• PRODAJ nedograjeno hišo s 1.500 m² zemlje v Zamarkovi (občina Lenart). Ogled je možen ob nedeljah dopoldan. Informacije: Perko Srečko, Gradišče v Slovenskih Goricah 2. Tel. štev.: 03 16 / 93 60 04 od 6. do 7. ure zjutraj.

• V Mariboru — Tezno, Ukrajinska 36 — PRODAJ vilo s 6 sobami in 2 kuhinjama, garažo, prizidkom in lepim vrtom; 10 minut do avtobusne postaje. — Informacije: Švedska, tel. 04 18 / 11 9 05.

Pred kratkim je izšel prvi objektivni pregled tega, kar se je med zadnjo vojno v Sloveniji zgodilo.

Stane Kos: STALINISTIČNA REVOLUCIJA NA SLOVENSKEM, 1. del.

Knjiga stane 210 šilingov ali 30 mark oz. enako vrednost v drugih valutah. Naročate jo lahko na naslovu:
Mohorjeva knjigarna, Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt.

preberite!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih glasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštnih kuponih pristojbino za dvojne pisem za tujino.

za en smehljajček

„No, kako je z vašo obolelo zlato ribico?“

„Boljše, hvala Bogu: je že spet na nogah.“

o

„Veš, pivo človeka otopi!“

„A tako? Jaz sem pa vedno mislil, da si abstinent.“

o

Jaka podere z avtom debeluha. Ta ga nadere: „Ali nisi mogel narediti malo večji ovinek okoli mene?“

„Oprostite, nisem vedel, če imam še toliko bencina.“

o

Bavarec je povabljen na kosilo k Škotu. Postrežejo mu z naribano redkvijo. Bavarec se temu začudi: „Pri nas na Bavarskem postrežejo z redkvijo šele na koncu kosila.“

„Pri nas tudi.“

o

Jakova žena leži v globoki nezavesti.

Zdravnik: „Pri teh letih se bo že še izlizala.“

„Ne vem, jih ima le že triinštirideset.“

„Ti lump, ti! Dvainštirideset!“ se oglasi žena.

o

„Odkar te poznam, ne morem ne jesti ne piti ne kaditi več.“

„Tako rad me imaš?“

„Ne, tako na psa sem prišel.“

o

Menežer svojemu varovancu boksarju: „Veš, kaj mi je pri tebi najbolj všeč?“

„Kaj?“

„Tvoja široka pleča.“

„Zakaj?“

„Ker je zadaj na jopici toliko prostora za reklamo!“

o

Fant dekletu: „Ti si moja Trnuljičica.“

„Ja, res: kadar te vidim, se me takoj loti spanec.“

o

„Kako to, da je vaš zet tolikokrat v zaporu?“

„Zaradi prirojene napake.“

„Katere?“

„Ima predolge roke in prekratke noge.“

o

Pešec se ustavi sredi mesta in gleda v nebo. Ob njem se ustavi drug človek in prav tako zre v nebo. Potem še tretji, četrti, peti . . . , cela množica.

Po daljšem času vpraša tisti, ki je drugi prišel, prvega: „Kaj pa sploh gledajo ljudje v nebo?“

„Jaz sem vrgel glavo nazaj zato, ker mi je začela teči kri iz nosa. Kaj drugi gledajo, pa ne vem.“

o

Nekdo je dal nekomu zaušnico.

Ta, ki jo je dobil, je vprašal ti-stega, ki mu jo je dal: „Ali ste mislili resno ali le za šalo?“

„Resno.“

„Potem je v redu. Veste, takšnih šal res ne prenesem.“

o

„Kadar se ne počutim dobro, nekaj popijem. In ko nekaj popijem, se ne počutim dobro.“

o

„Moj avto ima 60 konj.“

„Ja, ampak pol teh je že za zokol.“

o

„O gospa, kako ste se spremenili!“

„Vi priliznjeneč, vi! Na boljše ali na slabše?“

„Vi se lahko spremenite samó na boljše!“

o

Na nogometnem igrišču gledavci močno zažvižgajo.

„Zakaj pa žvižgajo?“ vpraša nekdo soseda.

„Ker je nekdo vrgel proti sodniku steklenico od piva.“

„Pa ga je zadel?“

„Ne. Ravno zato žvižgajo.“

Toliko razlogov se je nabralo, da bi človek rital. Ni več treba, da bi bil konj, dovolj je, da je osel.

OGLEDALO

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
Viktringer Ring 26
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Ludvik Roth, 62, Offley Road, London SW9 OLS. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 88 3 56).

P. Anfrej Kropelj, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

Stanislav Gerjolj CM, Rennweg 40, 6020 Innsbruck.

Štefan Ferencak SDB, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Slovenski socialni urad, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. 0032/11/76 22 01).

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.

(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. (1) 43 61 80 68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. (1) 42 53 64 43).

Stanislav Kavalar, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

(Tel. 21 70 91 88).

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz. (Tel. 82 91 85 06).

Jože Kamin, 14 rue du 5 Decembre, 57800 Merlebach. (Tel. 87 81 47 82).

Franjo Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 56 66 01).

NEMČIJA

Msgr. dr. Janez Zdešar, 8000 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Štefan Antolin, 1000 Berlin 61, Methfesselstraße 43, Kolpinghaus.

(Tel. 030 - 785 30 91 do 93).

Janez Pučelj, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Stanko Čeplak, diakon, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdahler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Vladimir Jereb, 6000 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 069 - 63 65 48).

Stanko Gajšek, 6800 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Ciril Turk, 7000 Stuttgart 1, Stafflenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 78 8 14).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3, 1/2. (Tel. 0841 - 34 4 74).

Jože Bucik, 8900 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 97 9 13).

Slovenski dušnopastirski urad, 7906 Blaustein bei Ulm, Felsenstr. 12/1.

(Tel. 07304 - 41 4 53).

Dr. Branko Rozman, 8000 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Marijan Bečan, 8000 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. iz Nizozemske: 09 - 32 11 76 22 01).

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21).

Stanislav Cikaneč, Thottsgatan 9 B, 21148 Malmö. (Tel. 040 - 23 24 78).

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. Urad: 01 - 301 31 32. Zasebno: 01 - 301 44 15).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).